

Чернігівський національний педагогічний університет
імені Т.Г. Шевченка

Кошель В.М.

**Зміст та навчально – методичне забезпечення
літньої педагогічної практики**

Навчально-методичний посібник
для студентів спеціальності «Дошкільна освіта»
(освітньо – кваліфікаційний рівень «бакалавр»)

Чернігів
2014

УДК

ББК

Рецензенти:

Тимошенко Т.М. – завідувач навчальної практики Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка

Радченко О.Г. – вихователь-методист ДНЗ №76 «Золота рибка», м. Чернігова

Кошель В.М.

Зміст та навчально – методичне забезпечення літньої педагогічної практики.
Навчально-методичний посібник.- Чернігів: ФОП Ремізова, 2014. – 54 с.

У посібнику узагальнено особливості організації літньої практики для студентів спеціальності «Дошкільна освіта» в умовах ДНЗ – одного із важливих етапів професійної підготовки фахівця у галузі дошкільної освіти. Висвітлено організаційні умови підготовки та проходження студентами педагогічної практики у дитячих оздоровчих закладах у літній період. Визначено зміст педагогічної практики, основні види діяльності, обов'язки та права студента-практиканта, подані методичні поради щодо ефективної організації, змісту, форм і методів роботи з дітьми в умовах літнього періоду, підведення підсумків педпрактики та критерії оцінок студентів, рекомендації щодо оформлення матеріалів літньої педагогічної практики, а також необхідні для студентів-практикантів ресурси мережі Інтернет та література.

Посібник рекомендовано керівникам педагогічних практик, груповим методистам, студентам вищих педагогічних навчальних закладів, завідувачам та вихователям ДНЗ.

Рекомендовано до друку вченою радою факультету початкового навчання Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка.

Протокол № від 25.04 2014р.

ПЕРЕДМОВА

Запорукою майбутнього кожної держави є здоров'я її населення. Екологічні, економічні, соціальні проблеми в суспільстві зумовлюють негативну тенденцію до погіршення, фізичного, морального, психологічного благополуччя громадян України.

Найбільш масовою організаційною формою відпочинку та оздоровлення дітей є дитячі оздоровчі заклади. Охоплення дітей організованими формами оздоровлення сприяє покращанню їх здоров'я, забезпечує зайнятість та попереджує явище бездоглядності, дає можливість продовження виховного процесу та розвитку творчих здібностей.

Питання збереження та зміцнення здоров'я дітей завжди було і залишається актуальним та пріоритетним як для батьків, так і для педагогів. Причинами турботи щодо здоров'я дошкільників є несприятлива економічна, соціальна, екологічна ситуація, що має тенденцію загострювання. Це переконало педагогів у тому, що освітній процес повинен не лише забезпечити можливість зберегти здоров'я дітей і а й зміцнити його, сприяти формуванню здорового способу життя. Тим більше, що здорові малюки демонструють кращі показники інтелектуального розвитку, високу пізнавальну активність, бажання активно долучатися до ігор. Тому сучасні підходи до організації освітнього проєкту в дошкільному закладі передбачають інтеграцію завдань фізичного розвитку в усі види діяльності дошкільників, забезпечення умов для збереження фізичного, духовного та психічного здоров'я дітей. Особливо сприятливим часом для реалізації цих завдань, є літній оздоровчий період. В цей період педагоги можуть не лише впроваджувати сучасні педагогічні технології, цікаво організовувати різні форми діяльності дітей, а й максимально застосовувати природні засоби — сонце, свіже повітря, воду. Природні чинники не лише сприяють оздоровленню дітей. Вони дають можливість педагогам перетворити освітній процес на цікаве змістовне буття, наповнене іграми, розвагами, спостереженнями за об'єктами природи, працею, конкурсами, драматизаціями. Проведення різних форм роботи на свіжому повітрі, оптимальне їх планування забезпечує позитивні емоції дітей, сприяє розвитку їх моральних якостей, реалізації потенційних можливостей кожної дитини.

Тривалість практики для студентів спеціальності «Дошкільна освіта» визначається навчальним планом з урахуванням вимог державних санітарних правил і норм улаштування та організації режиму діяльності дитячих оздоровчих закладів, а також рекомендацій місцевих органів охорони здоров'я, складас - 4 тижні.

Незабаром розпочнеться перша в твоєму житті літня практика. Якою вона буде все залежить лише від тебе.

Робота студента-практиканта - це неповторність кожного дня, кожної хвилини. І чим швидше ви освоїтеся в цій атмосфері, тим вільніше і впевненіше себе відчуватимете, тим більше радості принесе вам робота з дітьми.

Наша мета: допомогти студентам спеціальності «Дошкільна освіта» максимально підготуватися до якісного проходження літньої практики.

В умовах дитячого закладу, де життя йде в два рази швидше, студент має бути максимально підготовлений до багатогранної роботи з дитячим колективом. Які цілі і завдання вирішує педагогічна практика? Її зміст? Що повинен знати і уміти студент? Підведення підсумків практики і критерії оцінок, які отримає студент. Обов'язки і відповідальність студента - практиканта? Відповіді на всі ці питання ви отримаєте ознайомившись зі змістом даного навчально-методичного посібника.

Звичайно ж, не можна все передбачити і прорахувати всі складні ситуації, але ми думаємо, що допоможемо Вам максимально підготуватися до успішного виконання завдань передбачених програмою літньої практики для студентів спеціальності «Дошкільна освіта».

РОЗДІЛ І.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Виховна робота у дитячих таборах»

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(за вимогами ECTS)

ОПИС ПРЕДМЕТА КУРСУ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна форма навчання
Кількість кредитів – 1	Галузь знань _____ (шифр і назва)	Нормативна (за вибором)
	Напрямок підготовки 0101 Педагогічна освіта	
Модулів – 1	6.010101 «Дошкільна освіта»	Рік підготовки: 2013-2014
Змістових модулів – 2		Семестр IV
Загальна кількість годин - 36		
Тижневих годин: 1 аудиторних – 18 самостійної роботи студента - 18	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Практичні
		18 год.
		Самостійна робота
		22- год.
		Вид контролю:
залік		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Соціально-економічні та політичні зміни у суспільстві, входження України у цивілізоване світове співтовариство неможливі без структурної реформи національної системи вищої освіти, спрямованої на забезпечення мобільності, працевлаштування та конкурентоспроможності фахівців з вищої освіти.

Наукове обґрунтування педагогічних аспектів підготовки майбутніх вихователів до роботи у дошкільних навчальних закладах є актуальною і має очевидне важливе практичне значення для реанімування діяльності дошкільних закладів відпочинку та оздоровлення, модернізацію оздоровчо-виховного процесу, наповнення його сучасним виховним змістом та новітніми технологіями роботи з дітьми дошкільного віку.

Мета навчального курсу "Виховна робота у дитячих таборах" має забезпечити якісну підготовку студентів за напрямом підготовки, 0101 Педагогічна освіта, спеціальності 6.010101 "Дошкільна освіта" у галузі педагогіки для роботи у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку, він є одним з ефективних засобів теоретичної підготовки, практичного втілення, підвищення педагогічної майстерності майбутніх вихователів.

Програма курсу передбачає висвітлення широкого кола проблем педагогічної майстерності, методики виховної роботи з дітьми різного віку, соціальних груп в умовах літнього оздоровчого періоду з урахуванням існуючого вітчизняного та зарубіжного досвіду організації діяльності дітей дошкільного віку. Значення курсу "Виховна робота у дитячих таборах" - у його практичному застосуванні. За програмою МОН України всі студенти проходять педагогічну практику у дитячих оздоровчих закладах, у літній період. Ці перші самостійні кроки є важливим етапом у становленні майбутнього педагога, набутті життєвого та педагогічного досвіду. Літня практика не лише завершує практичне засвоєння студентами технології виховної роботи, але і створює умови для активного вправлення у проведенні різноманітних видів виховної діяльності. Успішність роботи студентів у процесі проходження літньої практики залежить у першу чергу від мобілізації всіх отриманих у вищому педагогічному навчальному закладі психолого-педагогічних знань, індивідуальних особливостей студента, методичної діяльності дитячого закладу.

Тому навчальний курс "Методика виховної роботи у дитячому оздоровчому закладі" – це поєднання отриманих психолого-педагогічних знань, особистої орієнтації на педагогічну діяльність, вивчення унікальності методик існуючих дитячих оздоровчих закладів, формування теоретичних знань, практичних навичок методики роботи з дітьми в оздоровчих закладах. Адже успішна діяльність педагога можлива лише за умови досконалих знань основних напрямків, пріоритетів виховного процесу в дитячому оздоровчому закладі (дитячого самоврядування, форм та методів естетичного виховання, розвитку дитячої творчості, виховання у дітей потреби у здоровому способі життя, ігрових форм трудового виховання, самообслуговуючої праці, розвитку фізичного виховання, спортивно-оздоровчої діяльності, формування моральних установок; упровадження екологічного, валеологічного виховання; вивчення народознавства, етнографії, ігрових основ правового виховання; розвитку пізнавальних інтересів дітей; формування практичних навичок з основ безпеки життєдіяльності).

Бакалавр повинен знати:

- концептуальні положення "Методики виховної роботи у дитячих оздоровчих закладах";
- специфіку виховної роботи в умовах літнього дитячого відпочинку
- мету і завдання виховної роботи у дитячих оздоровчих закладах.
- ключові слова і понятійний апарат з курсу «Виховна робота у дитячих оздоровчих закладах»;
- особливості фізичного, психічного та особистісного розвитку дитини в умовах літнього дитячого відпочинку;
- сутність, принципи, правила і зміст виховання дітей в умовах літнього відпочинку;
- основні нормативні документи та положення Міністерства освіти і науки України про педагогічно-організаційні основи виховної діяльності в умовах літнього дитячого відпочинку;
- передовий педагогічний досвід кращих вихователів з використанням у своїй професійній діяльності.

Бакалавр повинен уміти:

- аналізувати психолого-педагогічну наукову та методичну літературу з дисципліни;
- використовувати понятійний апарат дисципліни;
- розробляти плани-конспекти виховних заходів з урахуванням специфіки діяльності дитячого закладу;
- проектувати та використовувати схеми реалізації виховної роботи в умовах літнього дитячого відпочинку;
- теоретично розв'язувати психолого-педагогічні проблеми, які можуть виникати в умовах літнього дитячого відпочинку;
- складати сценарії пізнавально-розважальних та спортивно-оздоровчих заходів;
- складати план-конспект виховного заходу із застосуванням провідних технологій;
- організувати дотримання дітьми дисципліни, правил внутрішнього розпорядку дитячого закладу.
- застосовувати здобуті знання у власній практичній діяльності.

Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах та узгоджена з примірною структурою змісту навчального курсу, рекомендованою Європейською Кредитно-Трансферною Системою (ECTS).

Зміст програми навчальної дисципліни
«Виховна робота у дитячих таборах»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I.

ТЕМА. №1 Підготовка та організація роботи дошкільного навчального закладу до літнього дитячого відпочинку (2 год.). Нормативно-правова база діяльності ДНЗ на літній оздоровчий період. Мета і функції організованого літнього дитячого відпочинку (психолого-педагогічні та валеологічні аспекти). Специфіка виховної роботи в умовах літнього дитячого відпочинку. Підготовка та організація освітнього процесу у ДНЗ на літній оздоровчий період.

ТЕМА. №2 Техніка безпеки, охорона життя і збереження здоров'я дітей раннього та дошкільного віку в умовах літнього відпочинку (2 год.). Охорона праці учасників освітнього процесу в умовах літнього оздоровчого періоду (Інструкції з охорони праці: завідувача, медичної сестри, музичного керівника, вихователя, помічника вихователя, кухаря). Вимоги до техніки безпеки перед початком роботи, під час роботи та після закінчення роботи. Техніка безпеки в умовах аварійних ситуацій. Техніка безпеки при організації свят, розваг та спортивних заходів.

ТЕМА. №3 Планування роботи дошкільного навчального закладу на літній оздоровчий період (2 год.) Функції і види планування роботи завідувача, вихователя-методиста, вихователя. Колегіальність та інтерактивність розробки плану. Основні принципи планування роботи ДНЗ. Особливості планування освітньої роботи у літній період. Планування та організація роботи з дітьми. Корегування плану в процесі реалізації.

ТЕМА. №4 Особливості організації роботи з дітьми та педагогами в умовах літнього оздоровчого періоду (2 год.). Робота з батьками вихованців педагогів та адміністрації дошкільного навчального закладу. Контрольно-аналітична робота з організації життєдіяльності дошкільників у літній оздоровчий період. Поради батькам, щодо правильного підбору одягу для дітей.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.

ТЕМА. №5 Організація ігрової діяльності дітей раннього та дошкільного віку в умовах літнього відпочинку (2 год.). Створення розвивального предметно-ігрового середовища для дітей раннього віку та дошкільного віку в умовах літнього відпочинку. Класифікація ігор. Теоретичні основи та класифікація рухливих ігор. Методика проведення рухливих ігор. Розважальні рухливі ігри. Лікувальні рухливі ігри (захворювання дихальної, серцево-судинної системи та перенесені інфекційні захворювання). Сюжетно-рольові ігри в умовах літнього відпочинку. Класифікація, особливості проведення та керівництво дидактичними іграми. Комп'ютерні ігри та Інтернет у дошкільному закладі в умовах літнього оздоровчого періоду. Інтелектуально-пошукові ігри, загадки, ребуси.

ТЕМА. №6 Пізнавально-розважальні, спортивно-оздоровчі свята та розваги в умовах літнього дитячого відпочинку (4 год.). Баланс пізнавально-розважальних, спортивно-оздоровчих заходів. Пізнавально-розважальні, спортивно-оздоровчі свята та розваги у дошкільному закладі, їх види, напрямки і жанри. Методично-організаційні основи пізнавально-розважальних та спортивних заходів у дошкільному закладі. Організація та проведення розважальних конкурсних заходів для дітей раннього та дошкільного віку. Спортивні і фізкультурні свята та розваги в умовах літнього дитячого відпочинку.

ТЕМА. №7. Фізкультурно-оздоровча робота в умовах літнього оздоровчого періоду (2 год.). Оздоровча фізична культура як засіб підвищення резистентності дітей дошкільного віку. Підходи до фізкультурно-оздоровчої діяльності в дошкільних навчальних закладах. Лікарсько-педагогічний контроль за ефективністю оздоровчих заходів у дошкільних закладах в умовах літнього відпочинку.

ТЕМА. №8. Юридична та адміністративна відповідальність педагога в умовах літнього дитячого відпочинку (2 год.). Адміністративна відповідальність педагога в умовах літнього дитячого відпочинку. Юридична відповідальність учасників освітнього процесу у дошкільному навчальному закладі. Кримінальна відповідальність педагогів в умовах літнього дитячого відпочинку дітей дошкільного віку.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	денна форма						
	Місяць проведення	у тому числі					усього
лекційних		практичних	лаб.	інд	с.р.		
Модуль 1.							
Змістовий модуль 1.							
Тема 1.	лютий	-	2	-	-	2	4
Тема 2.	лютий	-	2	-	-	2	4
Тема 3.	березень	-	2	-	-	2	4
Тема 4.	березень	-	2	-	-	2	4
Разом за змістовим модулем 1		-	8	-	-	8	16
Змістовий модуль 2.							
Тема 5.	квітень	-	2	-	-	2	4
Тема 6.	квітень	-	4	-	-	4	8
Тема 7.	травень	-	2	-	-	2	4
Тема 8.	травень	-	2	-	-	2	4
Разом за змістовим модулем 2		-	10	-	-	10	20
Усього годин	за семестр	-	18	-	-	18	36

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Підготовка та організація роботи дошкільного навчального закладу до літнього дитячого відпочинку.	2
2.	Техніка безпеки, охорона життя і збереження здоров'я дітей раннього та дошкільного віку в умовах літнього відпочинку.	2
3.	Планування роботи дошкільного навчального закладу на літній оздоровчий період.	2
4.	Особливості організації роботи з дітьми та педагогами в умовах літнього оздоровчого періоду.	2
5.	Організація ігрової діяльності дітей раннього та дошкільного віку в умовах літнього відпочинку.	2
6.	Пізнавально-розважальні, спортивно-оздоровчі свята та розваги в умовах літнього дитячого відпочинку.	4
7.	Фізкультурно-оздоровча робота в умовах літнього оздоровчого періоду.	2
8.	Юридична та адміністративна відповідальність педагога в умовах літнього дитячого відпочинку.	2
Всього годин:		18

6. Самостійна робота студентів

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Продумайте і законспекуйте відповідь на питання: «Як ефективно організувати роботу ДНЗ до діяльності у літній оздоровчий період?»	2
2.	Законспекуйте основні санітарно-гігієнічні вимоги до організації освітнього процесу у літній оздоровчий період.	2
3.	Розробіть орієнтовну схему розподілу тем на літній оздоровчий період для дітей раннього та дошкільного віку.	2
4.	Складіть орієнтовний координаційний план спільних дій педагогічного колективу дошкільного закладу та батьків вихованців на літній період. Розробіть пам'ятку для батьків на тему «Як підготувати дитину до дитячого садка».	2
5.	Самостійно опрацювати методичний матеріал по підготовці до проведення рухливих та сюжетно-рольових ігор.	2
6.	Законспекуйте основні етапи підготовки до пізнавально-розважальних заходів та охарактеризуйте їх зміст.	4
7.	Законспекуйте діагностичні методики по виявленню рівня фізичного розвитку дітей дошкільного віку і підготуйтеся до їх проведення.	2
8.	Самостійно підготуватись до співбесіди з усіх аспектів роботи вихователя у літній-оздоровчий період.	2
Всього:		18

7. Методи навчання:

Практичні заняття, виконання творчих завдань, підготовка і захист рефератів, доповідей, робота з підручником, складання графічних схем, написання рефератів, робота в Інтернеті, конспектування.

8. Методи контролю:

Поточний, модульний контроль, тестування, перевірка самостійної роботи та захист творчих проектів.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Теми	Практичні			Реферат	Письмовий тест	Творча робота	Самостійна робота	Сума балів
	Виступ	Доповнення	Бліц-опитування					
Т 1.	2	2	2				1	7
Т 2..	2	2	2				1	7
Т 3..	2	2	2				1	7
Т 4..	2	2	2	4			1	11
Разом	8	8	8	4			4	32
Змістовий модуль II								
Т 5..	2	2	2			5	2	3
Т 6.	4	4	4			5	2	3
Т 7.	2	2	2			5	2	4
Т 8.	2	2	2		10	5	2	4
Разом	10	10	10		10	20	8	68
								6
Всього:	18	18	18	4	10	20	12	100

10. Система стимулів і санкцій

Заохочення за	Бали	Зняття за	Бали
Участь у наукових конференціях, олімпіадах.	10	Пропуски занять (без поважних причин, за кожне заняття не підтверджених документально)	1
Заняття в тематичних або предметних гуртках	10	Невиконання різних видів самостійної роботи	5
Інші заходи ,які сприяють розвитку знань студента	5	Інші заходи порушення дисципліни навчання	10

11. Методичне забезпечення:

Опорні конспекти практичних занять, підручники, навчальні посібники інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни (ВРВДТ); нормативні документи МОН України; ілюстративні матеріали, відео матеріал.

12. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90 – 100	A	зараховано
83-89	B	
75-82	C	
68-74	D	
60-67	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Рекомендована література:

Базова:

- 1) Дубогай О.Д. Оздоровлення дошкочлят, або канікули влітку – Запоріжжя : ТОВ «ЛПС», 2005. – 221 с.
- 2) Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку [Текст] : навч. посіб. / Е. С. Вільчковський, О. І. Курок. - 3-тє вид., стереотипне. - Суми : ВТД "Університетська книга", 2011. - 429 с.
- 3) Остапенко А.С., Шинкевич О.В. Організація роботи ДНЗ в літній оздоровчий період – Х.: «Основа», 2012 – 239 с.

Допоміжна:

1. В помощь работникам детских оздоровительных лагерей. – Методическое пособие. Сост. Савченко С.В., Кратина В.А. и др.. – Луганск, 1994.
2. Газман О.С., Матвеев В.Ф. Педагогика в пионерском лагере. – М.: Педагогика, 1982. – 96с.
3. Діяльність центрів ССМ по літньому оздоровленню дітей та молоді. За загальною редакцією Толстоухової С.В., Пінчук І.М. – УДЦССМ, 2000.
4. // Директор школи, ліцею, гімназії №5, 2002.
5. Иванов И.П. Энциклопедия коллективных творческих дел. – М.: Педагогика, 1989.
6. Каникулы: игры, воспитание; о педруководстве игровой деятельностью школьников. / Под редакцией О.С. Газмана. – М.: Просвещение, 1988.
7. Концепція організації спортивно-масової роботи в умовах літнього Дитячого оздоровчого комплексу «Южний».
8. Корсун И.В., Харченко С.Я. Организация свободного времени школьников. / Методическое пособие/ Луганск, ЛГПИ, 1998. - 77с.
9. Літня мандрівка у веселкову республіку./ Довідничок-мандрівничок у літо. – К, 1993.
10. Організація літнього відпочинку дітей та молоді. У 2 частинах / Харченко С.Я., Ваховський Л.Ц., Кратінов, Кратінова В.О. – Луганськ: «Альма-матер», 2003.

РОЗДІЛ II.

Навчально-методичне забезпечення навчальної дисципліни «Виховна робота у дитячих таборах»

ТЕМА. №1 Підготовка та організація роботи дошкільного навчального закладу до літнього дитячого відпочинку.

У кожної дорослої людини слово «літо» викликає переважно приємні асоціації: сонце, пляж, морські хвилі, риболовля, яскраві квіти. Можна продовжувати цей перелік. Для наших дітей літо — це час для реалізації мрій, активних ігор, появи нових друзів. Для працівників дошкільних навчальних закладів літо — це відповідальна пора. Адже необхідно створити такі умови, щоб реалізувалися дитячі мрії, з'явилися нові яскраві враження, малюки зміцніли, засмагли, відпочили, а ще — дізналися багато нового.

Нормативне забезпечення:

Закон України «Про дошкільну освіту» (ст. 7, 24);

Положення про дошкільний навчальний заклад (п. 25);

Лист МОНУ від 03.07.09 № 1/9-455 «Планування роботи а дошкільних навчальних закладах»;

Лист МОНМСУ від 16.08.2010 № 1/9-563 методичні рекомендації «Фізичний розвиток дітей в умовах дошкільного навчального закладу»

Як організувати ефективну роботу дошкільного навчального закладу в літній оздоровчий період? Перш за все, слід зазначити, що роботу закладу влітку регламентовано планом на літній оздоровчий період, який складають разом із планом роботи дошкільного навчального закладу на навчальний рік, затверджують у встановленому порядку та погоджують з територіальною санітарною службою.

Якість роботи закладу в літній оздоровчий період залежить від підготовчого періоду, який передбачає заходи за різними напрямками:

зміцнення" матеріально-технічної бази;

створення умов для різних видів активності дітей улітку;

оздоровча робота;

робота з педагогічними працівниками;

робота з батьками.

На педагогічній раді в травні, перед початком оздоровчої кампанії, колектив дошкільного закладу ознайомлюється з пріоритетними завданнями на літній період, до яких належать:

зміцнення здоров'я дошкільників;

удосконалення рухових навичок дітей;

формування екологічної компетентності дітей, виховання емоційно-доброзичливого ставлення до живої природи;

розвиток пізнавальних здібностей;

трудове виховання;

виховання інтересу до дослідно-експериментальної діяльності тощо.

Колектив обговорює шляхи реалізації плану на літній оздоровчий період, способи розв'язання пріоритетних завдань, враховує ідеї та можливості кожного педагога, визначає його роль у підготовці та проведенні основних заходів.

У підготовчий період особливу увагу слід приділити питанням охорони життя і

здоров'я дітей, запобігання отруєнь дітей рослинами та грибами, пожежної безпеки, правил дорожнього руху, запобігання кишкових інфекцій. Підготовка до літнього періоду передбачає благоустрій території закладу, зокрема дитячих майданчиків. Від цього залежить наскільки якісно, цікаво, безпечно можна буде організувати різноманітні заходи з дітьми на свіжому повітрі, забезпечити загартування.

На початок оздоровчого періоду затверджують режим дня у всіх вікових групах. Усі види дитячої діяльності (гру, працю, художню та пізнавальну діяльність) організують на свіжому повітрі.

Скорочують час, відведений на пізнавальну діяльність, зокрема заняття. Доречно проводити не більше ніж 1 заняття. Місце проведення може визначати вихователь: на майданчику, в парку, лісі тощо. Усі форми роботи з фізичного розвитку також проводять на свіжому повітрі. Під час самостійної діяльності на свіжому повітрі необхідно контролювати та регулювати рухову активність дітей, щоб попередити їх перевтому та перегрівання. Важливо у всі види рухливої діяльності інтегрувати завдання соціально-морального, мовленнєвого, емоційно-ціннісного розвитку. Обід бажано організувати дещо раніше, до настання найспекотнішої пори дня. Тривалість денного сну, навпаки, доречно подовжити, оскільки нічний сон улітку скорочується. Перед обідом та після виконання фізичних вправ доречними будуть водні процедури. Вони сприяють зміцненню здоров'я, створенню позитивного емоційного стану дітей, підвищенню апетиту, формуванню здорового способу життя.

Плануючи життєдіяльність дітей улітку, педагоги вибирають традиційні форми роботи і використовують їх протягом навчального року. Наприклад: пішохідні переходи, екскурсії, трудова діяльність, спортивні свята, розваги, рухливі ігри тощо. На підготовчому етапі до літнього періоду доречно провести консультації для педагогів з питань сучасних підходів до організації життєдіяльності дошкільників, зважаючи на особливості кліматичних умов, території закладу, матеріально-технічної бази, пріоритетних напрямів роботи закладу.

Забезпечити якість роботи педагогічного колективу в літній період допоможе ефективна організація роботи методичного кабінету закладу на підготовчому етапі, Доречно буде спрямувати діяльність методичного кабінету на розв'язання таких завдань:

- провести для педагогів дошкільного закладу семінари, консультації з питань організації освітнього процесу в літній період;

- організувати тимчасовий творчий колектив педагогів ДНЗ з питань підготовки до роботи в літній оздоровчий період;

- скласти картотеку ігор (рухливих, дидактичних, будівельно-конструкторських) для використання під час різних форм роботи з дітьми в літній період;

- розробити маршрути пішохідних переходів, екскурсій, прогулянок за межі дошкільного навчального закладу;

- розробити методичні рекомендації щодо здійснення фізкультурно-оздоровчої роботи влітку.

Завдання дошкільної освіти

- збереження та зміцнення фізичного, психічного й духовного здоров'я дитини;

- виховання у дітей любові до України, шанобливого ставлення до родини, поваги до народних традицій і звичаїв, державної та рідної мови, національних цінностей українського народу, а також цінностей інших націй і народів, свідомого ставлення до себе, оточення та довкілля;

формування особистості дитини, розвиток її творчих здібностей, набуття нею соціального досвіду;

Виконання вимог базового компонента дошкільної освіти, забезпечення соціальної адаптації та готовності продовжувати освіту;

здійснення соціально-педагогічного патронату сім'ї.

Закон України «Про дошкільну освіту» (ст. 7)

Робота з батьками на підготовчому етапі також має свої завдання та особливості. Доречно буде висвітлити на різних заходах теми, що стосуються загартування дітей, попередження отруєнь у літній період, правил прийому сонячних та повітряних ванн, оптимального режиму дня влітку, підготовки до школи майбутніх першокласників тощо. Крім того, під час організаційних заходів потрібно з'ясувати потреби батьків у дошкільному закладі; в літній оздоровчий період і відповідно до них переформувати групи на літній період. Оптимальними формами для розв'язання цих завдань роботи з батьками є такі: загальні та групові батьківські збори, анкетування, індивідуальні та групові консультації, поради та пам'ятки. Традиційно в дошкільних навчальних закладах використовують інформаційно-стендові технології. З метою підвищити їх ефективність доцільно змінити підходи до цієї роботи: уникати формалізму, висвітлювати актуальні питання, використовувати сучасні засоби для оформлення матеріалів. Сучасний рівень інформатизації суспільства сприяє поширенню інформації для батьків через сайт закладу. На сайті також можна організувати консультування батьків спеціалістами закладу. На етапі підготовки до літнього періоду доцільно розмістити відповідну інформацію, розглянути запитання батьків. Використання сучасних форм роботи сприятиме формуванню позитивного іміджу дитячого садка, підвищенню рівня педагогічної культури батьків.

Згідно з циклограмою наказів у дошкільному навчальному закладі видано відповідний наказ про підготовку та організацію оздоровчого періоду в ДНЗ, у якому відображено вищезазначені напрями роботи.

Основний етап оздоровчого періоду роботи дошкільного навчального закладу полягає не просто в реалізації наміченого плану. Керівник має забезпечити співпрацю всіх учасників освітнього процесу: педагогів, батьків, дітей. Саме активне залучення батьків до різних форм роботи, особливо під час проведення масових заходів, сприятиме підвищенню їх ефективності, високій зацікавленості дітей, формуванню єдиних підходів вихователів та батьків до виховання дошкільників.

ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ З ДІТЬМИ ТА ПЕДАГОГАМИ

Особливості організації життєдіяльності дошкільників улітку полягають у тому, що протягом цього періоду триває робота щодо реалізації змісту Державної базової програми. Проаналізувати рівень засвоєння дітьми, програмового матеріалу впродовж навчального року, педагог планує та коригує колективну чи індивідуальну роботу для певної вікової групи. Подібний аналіз на рівні всього закладу дає можливість адміністрації не лише спланувати питання для контрольно-аналітичної діяльності, а й спланувати роботу щодо підвищення професійної компетентності педагогів закладу. Адже рівень ефективності освітнього процесу хоча й залежить від багатьох чинників, але професіоналізм педагогів є одним із вирішальних. Теми консультацій, семінарів-практикумів доречно підпорядкувати тим аспектам розвитку дошкільників (мовленнєвий, пізнавальний, фізичний тощо), які мають найнижчі показники за результатами моніторингу, якості навчально-виховного процесу.

Плануючи освітній процес улітку, педагоги, перш за всё, повинні пам'ятати про пріоритетні напрями роботи закладу в цей період. Блочно-тематичний принцип планування дає педагогам можливість комплексно підійти до розв'язання освітніх завдань, залучити самих дітей до процесу планування, підвищити в такий спосіб їх пізнавальну активність, формувати інтерес як до самого процесу пізнавальної, пошукової, дослідницької діяльності, так і до її кінцевого результату, який діти можуть побачити під час проведення підсумкових заходів наприкінці тижня чи місяця. Творчість педагогів реалізується як під час визначення тем на літній період, так і у виборі оптимальних форм організації життєдіяльності дітей. Літній період дає педагогу широкі можливості інтегрувати завдання екологічного виховання, фізичного розвитку в різноманітні форми роботи. Крім того, у невимушеній цікавій формі вони реалізують завдання мовленнєвого та пізнавального розвитку під час проведення свят, розваг, прогулянок, екскурсій тощо. Великий потенціал реалізації соціально-морального та емоційно-ціннісного напрямку розвитку мають такі види діяльності влітку, як спостереження за природою, трудова діяльність на ділянках закладу, невимушене спілкування дітей між собою та з дорослими. Право педагога на самостійний вибір форм та змісту освітньої роботи дає можливість розподілити час так, щоб приділити достатньо уваги підготовці спільно з дітьми тих чи інших заходів, реалізувати творчі проекти, цікаво презентувати їх. Оскільки освітній процес улітку переважно спрямований на закріплення засвоєного матеріалу, педагоги виправдано надають перевагу інтегрованим та комплексним заняттям, на яких діти можуть проявити високу активність, використати набуті раніше знання, уміння та навички, самостійно знаходити шляхи розв'язання проблемних ситуацій, відчувати радість успіху. Складаючи перспективний план, вихователь має пам'ятати, що в літній період раціонально проводити не більше ніж одне заняття на день, бажано на свіжому повітрі. Це допоможе підвищити настрій дітей, викликати позитивні емоції, сприяти розумові активності. Решту програмових завдань доцільно розв'язувати за допомогою інших форм спеціально організованої та самостійної діяльності дітей: міні-занять, спостережень, дослідів, бесід слухання літературних творів, зображувальної, конструктивної театралізованої діяльності тощо.

Досить ефективною влітку є індивідуальна робота. В умова великої наповнюваності груп це особливо актуально. Адже найбільшого результату в корекційній роботі можна досягти саме з умови індивідуалізації освітнього процесу. Доречно звернути увагу на відмінності індивідуальної роботи та індивідуальних занять які описує Н. Гавриш, доктор педагогічних наук, у статті «Сучасне заняття: формальні, змістові та структурні ознаки» (Дошкільне виховання, 2007, № 8).

У сьогоднішніх умовах підвищення захворюваності дітей особливої актуальності набуває питання фізкультурно-оздоровчої роботи, зокрема загартування та інших її форм. Рекомендації Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України щодо організації зазначеного напрямку роботи викладено в методичних рекомендаціях «Фізичний розвиток дітей, в умовах дошкільного навчального закладу» (від 16.08.2010 № 1/9 563). Цей документ орієнтує педагогів на формування та зміцнення фізичного, психічного та духовного здоров'я дитини. Також у ньому наведено всі можливі форми роботи з фізичного виховання в умовах дошкільного навчального закладу; описано різні засоби, які використовують у процесі життєдіяльності дошкільників: фізичні вправи (гімнастика, ігри, елементи спорту Д туризму), природне середовище (повітря, сонце, вода), гігієнічні чинники (режим харчування, сну, занять і відпочинку, гігієна одягу, взуття, обладнання

тощо). Основні завдання фізичного розвитку дошкільників вихователі реалізують через фізкультурно-оздоровчу роботу, рухову активність у повсякденному житті та заняття з фізичної культури.

Фізичний розвиток дітей

Фізкультурно-оздоровча робота:

- ранкова гімнастика,
- гімнастика після денного сну,
- фізкультурні хвилинки,
- паузи,
- загартувальні процедури

Рухова активність у повсякденному житті:

- рухливі ігри,
- фізичні вправи на прогулянках,
- походи за межі дошкільного закладу (дитячий туризм),
- фізкультурні свята і розваги,
- самостійна рухова діяльність,
- дні та тижні здоров'я, індивідуальні робота з фізичного виховання

1 Складаючи перспективний та календарний план, вихователі та інструктори з фізичної культури спираються на методичні рекомендації Міністерства щодо кількості, тривалості та особливостей проведення тих чи інших форм роботи з фізичного виховання.

Заняття з фізичної культури:

оптимізація рухового режиму,
формування та закріплення рухових умінь і навичок,
фізичний розвиток

ТЕМА. №2 Техніка безпеки, охорона життя і збереження здоров'я дітей раннього та дошкільного віку в умовах літнього відпочинку.

Робота з питань охорони життя і здоров'я дітей передбачає створення нешкідливих умов перебування дітей у дошкільних навчальних закладах, збереження їх фізичного та психічного здоров'я.

Відповідальність за організацію роботи з питань охорони життя і здоров'я дітей покладається на керівника дошкільного навчального закладу.

Усі працівники дошкільного навчального закладу несуть відповідальність у встановленому чинним законодавством порядку за виконання інструкцій з охорони життя і здоров'я дітей.

З усіма працівниками дошкільного навчального закладу проводяться інструктажі з питань охорони життя і здоров'я дітей. Ввідний інструктаж при прийнятті на роботу, повторний (черговий) – щоквартально, позачерговий – на початку літнього оздоровлення та у випадку порушення інструкцій.

Після кожного інструктажу відповідальною особою реєструється запис у журналі за підписом працівника та видається наказ, з яким ознайомлюються всі працівники закладу, ставлячи свій підпис.

Циклограма видання наказів з питань охорони життя і здоров'я дітей

- наказ про призначення відповідальних за роботу з питань охорони життя і здоров'я дітей та організацію роботи з цього питання;
- наказ про повторний (черговий) інструктаж з питань охорони життя і здоров'я дітей;
- наказ про повторний (черговий) інструктаж з питань охорони життя і здоров'я дітей;
- наказ про цільовий (позачерговий) інструктаж з питань охорони життя і здоров'я дітей у зв'язку з літнім оздоровленням;
- наказ про повторний (черговий) інструктаж з питань охорони життя і здоров'я дітей;
- наказ про повторний (черговий) інструктаж з питань охорони життя і здоров'я дітей;
- наказ про цільовий інструктаж з питань охорони життя і здоров'я дітей при проведенні новорічних свят.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ З ПИТАНЬ ОХОРОНИ ЖИТТЯ ТА ЗДОРОВ'Я ДІТЕЙ У ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

1. Наказ про призначення відповідальних за роботу з питань охорони життя і здоров'я дітей та організацію роботи з даного питання;
2. Накази про повторний (черговий) та позаплановий інструктажі з питань охорони життя і здоров'я дітей;
3. Положення про порядок розслідування нещасних випадків, що сталися під час навчально-виховного процесу;
4. Журнал реєстрації вступного інструктажу з питань охорони життя і здоров'я дітей;
5. Журнал реєстрації повторного, позапланового інструктажів з питань охорони життя і здоров'я дітей;
6. Журнал реєстрації нещасних випадків з вихованцями.

Перелік Інструкцій з питань охорони життя та здоров'я дітей

1. Інструкція з організації охорони життя і здоров'я дітей у дошкільних навчальних закладах;
2. Профілактика дитячого травматизму;
3. Профілактика інфекційних захворювань;
4. Про запобігання шлунково-кишкових захворювань;
5. Попередження отруєнь хімічними речовинами та отруйними рослинами;
6. Безпека дітей при проведенні цільових екскурсій і прогулянок
7. Дотримання техніки безпеки під час організації трудової діяльності дітей;
8. Про протипожежну безпеку. Порядок евакуації дітей із приміщення на випадок пожежі.

Уся робота щодо інструктажів з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності у дошкільному навчальному закладі проводиться лише з працівниками (лист Міністерства освіти і науки України від 26.02.2008 № 1/9-101)

ЗРАЗКИ ІНСТРУКЦІЙ З ОХОРОНИ ЖИТТЯ ТА ЗДОРОВ'Я ДІТЕЙ

Інструкція № 1

З організації охорони життя і здоров'я дітей у дошкільних навчальних закладах

Інструкція затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 28.10.2008 №985

Для виконання Закону України «Про дошкільну освіту» з метою охорони життя і

здоров'я дітей у дошкільних навчальних закладах забезпечити обов'язкове виконання таких вимог:

I. ДОГЛЯД ЗА ДІЛЯНКОЮ ТА ПРИМІЩЕННЯМ

1. Будівлю дошкільного навчального закладу, ігрові майданчики та територію треба утримувати в чистоті та порядку.

2. Постійно здійснювати технічний контроль за станом приміщення закладу та його території (стін, стелі, вікон, дверей, меблів, фізкультурного інвентарю, електромережі, вентиляційних і санітарно-технічних установок, водогону, газопроводу, каналізації, майданчиків, тіньових навісів тощо).

3. З дахів будівель, які є на території закладу, треба своєчасно згрібати сніг, не допускати утворення бурульок.

Доріжки, східці, ігрові майданчики треба чистити від снігу, льоду та посипати піском.

4. Ділянка дошкільного навчального закладу повинна бути огорожена парканом. Хвіртку та ворота потрібно завжди тримати зачиненими.

Щодня, до приходу дітей і в кінці дня, територію треба підмести та полити. Сміття складати у контейнер для сміття, який закривається кришкою та знаходиться на господарчому подвір'ї.

5. Каналізаційні люки на території закладу повинні бути закриті. На ділянці не повинно бути предметів, що загрожують життю та здоров'ю дітей.

6. Відповідно до санітарно-гігієнічних вимог за відсутності централізованої системи водопостачання, туалети вигрібного типу влаштовують у віддаленій частині території. Прибирати їх треба не менше трьох разів на день, використовуючи засоби дезінфекції. Туалети для дорослих завжди повинні бути зачинені. Вигрібні ями щільно закриті.

7. Обладнання на ігрових та спортивних майданчиках має бути стійким, закріпленим, з міцними поручнями, відповідати віку дітей, без гострих кутів. Пісочниці обладнують відповідно до санітарно-гігієнічних вимог. Перед прогулянкою дітей пісок треба обов'язково ошпарювати окропом.

8. У будівлях дошкільних навчальних закладів, які мають два і більше поверхів, східці повинні мати поручні з прямими, часто розставленими планками. Пожежні драбини та драбини на горище треба закривати щитами у нижній частині, вихід на горище закривати на замок. Вхідні двері закладу повинні мати дзвінок, засув на висоті, не доступній дитині, і бути постійно зачиненими. Забороняється пускати на територію закладу та у приміщення сторонніх осіб.

9. У будівлях, які мають два і більше поверхів, групи для дітей до трирічного віку розташовують на першому поверсі. Розміщення цих груп на другому поверсі допускається лише за наявності окремого виходу та зручних східців. На вхідних дверях не повинно бути пружин.

10. Вікна,кватирки повинні закріплюватися засувками та відкриватися всередину приміщення.

11. Віконні шибки треба тримати в чистоті, не завішувати прикрасами, довгими занавісками, мити вікна потрібно щодаки.

12. У дошкільних навчальних закладах з пічним опаленням печі повинні бути витолені не пізніше ніж за годину до приходу дітей. У дитячих будинках печі треба топити вранці до підйому дітей.

Радіатори центрального опалення загороджують сітками, які знімаються чи відкриваються для прибирання. Сітки треба закріплювати.

13. Усі приміщення закладу треба прибирати відповідно до вимог санітарних правил утримання дошкільних навчальних закладів. Щоранку, до приходу дітей, проводити вологе прибирання з дезінфікуючими засобами та провітрювати усі приміщення.

14. Усі працівники мають дотримуватися вимог пожежної безпеки, вміти користуватися вогнегасниками, знати план евакуації дітей.

15. У дошкільному навчальному закладі на видному місці треба розмістити номери телефонів адміністрації закладу, міського (районного) відділів освіти, швидкої медичної допомоги, пожежної охорони, аварійної газу, води тощо.

II. ДОГЛЯД ЗА ДІТЬМИ

1. Працівники дошкільного навчального закладу несуть відповідальність за збереження життя і здоров'я дітей.

2. Батьки повинні приводити дітей до дошкільного навчального закладу добре вимитими, одягненими в чистий одяг, підстриженими, з обрізаними нігтями. Батьки не повинні входити до групових кімнат без потреби.

3. Приводячи дітей до дошкільного навчального закладу, батьки зобов'язані передавати дитину вихователю. Ввечері вихователю зобов'язані передати дитину батькам.

4. Дітей у дошкільному навчальному закладі треба привчати до чистоти й охайності: мити руки перед прийомом їжі і після користування вбиральною; після їди полоскати рот; улітку перед сном мити ноги.

5. Влітку всі заняття і, якщо є можливість, сон потрібно організовувати на свіжому повітрі.

6. Харчування дітей повинно бути доброякісним, різноманітним достатнім і відбуватись у чітко встановлені години. Воду для пиття потрібно давати тільки кип'ячену, зберігати її у чистій закритій посудині, чашки для води повинні бути накріті серветкою.

7. Забороняється приносити в групу окріп, гарячу їжу. Страви мають видаватись з кухні охолодженими. Нести їжу у групові кімнати можна лише тоді, коли у коридорах і на східцях немає дітей. Не можна брати чергових дітей до кухні для отримання їжі. Не можна садити дітей за столи під час роздавання їжі.

8. Забороняється миття посуду в присутності дітей. Засоби для миття та чищення потрібно тримати у недоступному для дітей місці.

9. Кожна дитина повинна мати окреме ліжко, білизну, подушку, ковдру, матрац, рушник. У разі відсутності спальні постільна білизна кожної дитини зберігається в окремому підписаному мішку.

10. В умивальній кімнаті має бути вішалка з гачками за кількістю дітей для рушників. Рушники треба замінювати не рідше одного разу на тиждень, у разі потреби – частіше. Постільну білизну щодня витрушувати та замінювати щодаки. Білизна, рушники обов'язково повинні бути підписані. Систематично провітрювати подушки, ковдри і матраци.

11. У груповій кімнаті всі меблі, картини, вазони мають бути закріплені. На шафи не можна ставити вазони з квітами, об'ємні іграшки тощо.

У недоступному для дітей місці треба зберігати ліки, сірники, шпильки, ріжучі та колючі предмети тощо. Забороняється забивати цвяхи на рівні зросту дітей. Для занять з дітьми використовують ножиці тільки з тупими кінцями і користуватись ними дозволяється лише під наглядом дорослого.

12. Технічні засоби навчання та електроприлади потрібно зберігати у недоступному для дітей місці. Роботу з комп'ютером треба розпочинати лише у старшому дошкільному віці. Тривалість занять не повинна перевищувати 12 хвилин.

Електропроводка у приміщеннях, де можуть перебувати діти, повинна бути ізольованою, розетки та вимикачі – не доступними дітям.

13. Збираючись на прогулянку, вихователь забирає дітей, які першими одяглися, і виходить на майданчик, а решту дітей виводить на майданчик помічник вихователя.

14. Під час перебування дітей на території дошкільного навчального закладу треба пильно стежити за тим, щоб діти не виходили за межі закладу, не зривали отруйних рослин, ягід, грибів, трави тощо.

15. Повертаючись з прогулянки, вихователь повинен перевірити, чи всі діти на місці. Вихователь повинен іти ззаду, в першій парі ставити найбільш організованих дітей. Дітей до 3-х років супроводжує на прогулянку і під час повернення з прогулянки помічник вихователя.

16. Плануючи екскурсію чи прогулянку за межі дошкільного навчального закладу, вихователь зобов'язаний завчасно оглянути місце прогулянки, повідомити про це адміністрацію закладу, вказавши кількість дітей, яких він бере з собою. Виводити дітей за межі закладу можна тільки в супроводі двох дорослих. Діти, які не можуть з тих чи інших причин виходити за межі закладу, за розпорядженням завідувача передаються в іншу групу під відповідальність педагогічного працівника закладу.

Під час прогулянки вихователь повинен тримати в полі зору всіх дітей. Повертаючись з прогулянки, вихователь повинен перевірити, чи всі діти присутні, вишикувати їх парами в колону. Один з дорослих має іти в кінці колони, стежачи, щоб діти не відставали та не відходили у бік.

Переходячи з дітьми вулицю, треба дотримувати правил дорожнього руху. У великих містах потрібно уникати прогулянок вулицею з інтенсивним рухом.

17. Дошкільні навчальні заклади, що розташовані біля трамвайних та залізничних колій, повинні мати вхід з протилежного боку. Не допускати прогулянок та ігор дітей біля трамвайних та залізничних колій.

18. Під час прогулянки до водойми купання дозволяється лише в задалегідь перевірених неглибоких місцях за умови невеликої групи дітей (8 – 10 дітей). Купання групи дітей дозволяється лише під наглядом не менше ніж двох дорослих. Одночасно може купатися група дітей до 5 чоловік (решта залишається на березі під наглядом дорослого).

19. Прогулянки до водойми проводяться лише з дітьми 6-го (7-го) року життя.

20. Катання дітей на човнах категорично заборонено.

21. Сонячні ванни дітям можна приймати лише за призначенням та наглядом медичного працівника. Діти повинні обов'язково бути в легкому головному уборі.

22. Під час проведення занять з плавання у басейні дотримувати вимог правил безпечної поведінки на воді.

23. Працівникам обов'язково суворо дотримувати санітарних вимог для дошкільних навчальних закладів.

III. ПОПЕРЕДЖЕННЯ ІНФЕКЦІЙНИХ ТА ВІРУСНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ

1. Під час прийому дітей до дошкільного навчального закладу вихователь оглядає

кожну дитину, перевіряє чистоту її тіла, волосся, білизни. У разі виявлення захворювання вихователь відправляє її з батьками до лікаря.

2. Медичний працівник проводить обстеження всіх дітей відповідно до спільного наказу Міністерства охорони здоров'я України та Міністерства освіти і науки України від 30.08.2005 № 432/496. Діти, які не відвідували дошкільний навчальний заклад понад три дні, приймаються в заклад медичним працівником за довідкою лікаря.

3. Дитину, яка захворіла протягом дня у дошкільному навчальному закладі, треба негайно ізолювати від інших дітей та повідомити про це батьків. Після одужання дитина може відвідувати заклад лише з дозволу лікаря.

4. У період, коли виявлено інфекційне захворювання, потрібно про. вести запобіжні заходи та неухильно дотримувати санітарних вимог відповідно до вказівок медичного працівника.

5. З метою попередження шлунково-кишкових захворювань, отруєння дітей їжею, зберігати продукти харчування треба згідно з вимогами Інструкції з організації харчування дітей у дошкільних навчальних закладах, затвердженої спільним наказом Міністерства охорони здоров'я України та Міністерства освіти і науки України від 17.04.2006 № 298/227.

6. У дошкільному навчальному закладі треба проводити боротьбу з мухами, гризунами тощо відповідно до вимог санітарно-епідеміологічної служби.

7. Медичним та педагогічним працівникам треба постійно проводити санітарно-просвітницьку роботу з батьками.

8. У дошкільному навчальному закладі обов'язково повинна бути аптечка першої допомоги, укомплектована такими медичними препаратами: йод, розчин брильянтового зеленого, вата, бинт, ножиці, термометр, нашатирний спирт, клейонка, етиловий спирт тощо.

9. При прийомі на роботу обов'язковим є проходження медичного огляду. Впродовж роботи всі працівники дошкільного навчального закладу проходять медичні огляди відповідно до вимог чинного законодавства.

Інструкція № 2

з організації охорони життя і здоров'я дітей у дошкільних навчальних закладах
Профілактика дитячого травматизму

Для виконання Закону України «Про дошкільну освіту» з метою охорони життя і здоров'я дітей у дошкільних навчальних закладах забезпечити обов'язкове виконання таких вимог:

I. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ

1.1. Усі працівники дошкільного навчального закладу зобов'язані стежити за створенням сприятливих санітарно-гігієнічних умов і забезпечувати турботливий догляд за дітьми.

1.2. Шафи і полиці у груповій і прийомній кімнатах повинні бути міцно закріплені.

1.3. Внутрішні двері, що частково засклені, повинні бути захищені дерев'яними щитками на рівні зросту дитини.

1.4. Радіатори опалення повинні бути закриті зйомними ґратами.

1.5. Засуви на дверях повинні розташовуватися вище рівня зросту дитини.

1.6. Сходові клітки між поверхами повинні бути загороджені. Не розташовувати

у вигляді прикрас на сходових маршах важкі картини, естампи; кашпо з рослинами.

1.7. Категорично забороняється зберігати різні мийні та дезінфікуючі засоби в місцях, доступних для дітей. Вони повинні зберігатися у спеціально відведених для цього місцях, не доступних для дітей.

1.8. У груповій аптечці не повинно бути медикаментів, не рекомендованих дітям.

1.9. Уся територія дошкільного навчального закладу повинна утримуватися в чистоті й порядку, мати загородження, щоб не було доступу тварин.

1.10. Усім працівникам бути уважними до дітей, не залишати дітей без нагляду одних.

1.11. Обслуговуючому персоналові забороняється залучати дітей до одержання їжі на харчоблоці. Не залишати в прийомних і групових кімнатах, санітарних вузлах відра з гарячою водою, дезінфікуючі розчини, хімічні мийні засоби, а також інвентар, призначений для збирання.

1.12. Стежити за тим, щоб діти не приносили в дошкільний навчальний заклад підібрані на вулиці або отримані від інших людей різні небезпечні предмети. Особливої уваги потребують ігри та іграшки, що працюють на електричних батареях.

1.13. У разі отримання травми дитиною негайно повідомляти завідувача, батьків, медичного працівника, за потреби, надати першу долікарську допомогу та викликати «швидку медичну допомогу».

1.14. Кожен випадок травматизму реєструється та розглядається у встановленому чинним законодавством порядку.

1.15. Особа, відповідальна за організацію роботи з охорони життя і здоров'я дітей, повинна вести Журнал реєстрації нещасних випадків і травм у дітей, у встановленому чинним законодавством порядку.

1.16. Проводити роботу з батьками щодо попередження дитячого травматизму.

1.17. Контроль за виконанням вимог Інструкції з попередження травматизму здійснює керівник дошкільного навчального закладу.

II. КЛАСИФІКАЦІЯ ТРАВМ, ЯКІ НАЙЧАСТІШЕ ЗУСТРІЧАЮТЬСЯ У ДІТЕЙ

- падіння на рівному місці (посковзнувся, зашпортнувся тощо);
- падіння з висоти (меблі, балкон, дерево, спортивне знаряддя);
- поранення (ножиці, скло, голка, цвях тощо);
- опіки (окріп, вогонь, електрика, хімічні речовини);
- ушкодження предметами, які впали згори (бурулька, ваза тощо);
- обмороження, переохолодження (довготривале перебування на вулиці у морозну і вітряну погоду);
- укуси (собаки, кішки, гризунів, комах);
- отруєння (грибами, рослинами, ліками, недоброякісними продуктами харчування);
- ушкодження, які виникли через потрапляння в організм дитини сторонніх предметів;
- ушкодження від надмірних рухів (об кут, об двері, зіткнення один з одним);
- скіпка (колючі вироби, дерев'яні палиці, тощо).

III. ТРАВМОНЕБЕЗПЕЧНІ СИТУАЦІЇ

- у процесі рухливих ігор;

- внаслідок дитячих пустощів;
- при гойданні на гойдалці;
- при їзді на велосипеді;
- при купанні у водоймі;
- під час ігор на проїжджій частині дороги.

Інструкція № 3

з організації охорони життя і здоров'я дітей у дошкільних навчальних закладах
Профілактика інфекційних захворювань

Для виконання Закону України «Про дошкільну освіту» з метою охорони життя і здоров'я дітей у дошкільних навчальних закладах забезпечити обов'язкове виконання таких вимог:

I. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ

1.1. Дитина зараховується у дошкільний навчальний заклад лише за наявності медичних документів встановленого зразка, відповідно до Положення про дошкільний навчальний заклад.

1.2. Персонал дошкільного навчального закладу не допускається до роботи без медичного обстеження та санітарної книжки. Систематично проходить медичний огляд.

1.3. Під час ранкового прийому дітей вихователь щодня повинен оглянути кожну дитину, перевірити чистоту тіла, волосся, нігтів, білизни. Вихователь зобов'язаний звертати увагу на наявність сипу на тілі дитини, почервоніння очей, нездужання, головного болю та інші прояви захворювання. Не рідше одного разу на тиждень медична сестра зобов'язана оглянути кожну дитину.

1.4. Дитину, що занедужала протягом дня у дошкільному навчальному закладі, треба негайно ізолювати від інших дітей, викликати лікаря, повідомити батьків. Після видужання діти приймаються тільки з довідкою від лікаря.

1.5. У період, коли виявлено інфекційне захворювання, треба провести дезінфекцію й здійснити санітарні заходи відповідно до вказівки лікаря.

1.6. Посуд щодня кип'ятиться або обдається окропом. Забороняється користуватися оцинкованим посудом, а також емальованим посудом з емаллю, що обсипається.

1.7. Систематично проводиться боротьбу з мухами, гризунами. Всі харчові продукти повинні бути надійно захищені від них.

1.8. Медсестра зобов'язана проводити санітарно-просвітницьку роботу з батьками з питань профілактики інфекційних захворювань.

1.9. У дошкільному навчальному закладі має бути аптечка першої медичної допомоги.

II. ВИМОГИ ПРИ СПАЛАХУ ІНФЕКЦІЙНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ

2.1. При повідомленні про інфекційні захворювання у дітей негайно оголошується карантин.

2.2. Усі працівники дошкільного навчального закладу чітко дотримуються вимог карантинних заходів.

2.3. Після миття посуд обдається окропом.

2.4. Не дозволяється здійснювати прийом дітей у групу, де оголошено карантин через інфекційне захворювання до його закінчення.

2.5. Не дозволяється проводити масові заходи, які передбачають спільну

діяльність дітей, які перебувають на карантині і тих, хто не знаходиться на карантині.

2.6. На час дії карантину обмежується спілкування хворої дитини із здоровими.

2.7. Весь персонал дошкільного навчального закладу дотримується санітарно-гігієнічних вимог, вживає заходи щодо попередження захворювання.

2.8. Весь персонал чітко виконує карантинні заходи, визначені санітарно-епідемічною службою.

2.9. У разі виявлення захворювання у дітей або дорослих треба негайно повідомити адміністрацію, батьків, ізолювати хвору дитину, викликати лікаря.

Інструкція № 4

з організації охорони життя і здоров'я дітей у дошкільних навчальних закладах

Про запобігання шлунково-кишкових захворювань

Для виконання Закону України «Про дошкільну освіту» з метою охорони життя і здоров'я дітей у дошкільних навчальних закладах забезпечити обов'язкове виконання таких вимог:

1. Увесь персонал дошкільного навчального закладу чітко дотримується вимог санітарно-гігієнічних умов утримання закладу та правил особистої гігієни.

2. Забезпечується виконання заходів щодо попередження отруєнь дітей.

3. Забороняється приносити до дошкільного навчального закладу будь-які продукти харчування, солодощі (цукерки, печиво тощо).

4. Систематично здійснюється контроль за якістю продуктів, які надходять до дошкільного навчального закладу. Не приймаються продукти без наявності сертифікатів якості, без якісних посвідчень із зазначенням термінів реалізації цих продуктів.

5. Систематично здійснюється контроль за дотриманням термінів реалізації продуктів, що швидко псуються (сир, молоко, сметана, яйця, риба, м'ясо тощо).

6. Не дозволяється використання пастеризованого молока без кип'ятіння, кисломолочного сиру і сметани без термічної обробки.

7. Включення до асортименту нових продуктів та страв проводиться лише за умови отримання позитивного висновку санітарно-епідеміологічної станції.

8. При приготуванні їжі чітко дотримуються вимоги термічної обробки продуктів харчування, страви готуються тільки за технологічною картою приготування страв.

9. Систематично здійснюється контроль за санітарним станом території, своєчасним вивезенням побутового сміття, нечистот та харчових відходів.

10. Дотримуються санітарно-гігієнічних норм та правил культури споживання їжі.

11. Систематично здійснюється контроль за цілісністю посуду, не використовується пошкоджений посуд.

12. Здійснюється контроль за санітарним та робочим станом холодильного обладнання та дотриманням у ньому відповідної температури. Наявністю термометрів.

13. Не використовуються під час миття посуду мийні засоби, не передбачені санітарними вимогами.

14. Забезпечується вживання питної води гарантованої якості, дотримуються правила збереження питної води та своєчасність її заміни.

15. Для споживання питної води використовується лише чистий посуд, відповідно до кількості дітей.

16. Здійснюється контроль за дітьми під час гігієнічних заходів, щоб діти не

вживали проточну воду.

17. Прогулянки, екскурсії проводяться лише в місцях попередньо обстежених.

18. Забезпечується санітарно-просвітницька та роз'яснювальна робота серед батьківської громадськості щодо організації харчування у сім'ї дітей різного віку, інформування про заходи, які треба здійснювати для запобігання виникненню шлунково-кишкових захворювань.

19. При появі первинних ознак захворювання (блювота, підвищення температури, нудота тощо) треба негайно повідомити адміністрацію дошкільного навчального закладу, батьків, медичний персонал, дитину ізолюють.

Інструкція № 5

з організації охорони життя і здоров'я дітей у дошкільних навчальних закладах

Безпека дітей при проведенні цільових екскурсій і прогулянок

Для виконання Закону України «Про дошкільну освіту» з метою охорони життя і здоров'я дітей у дошкільних навчальних закладах забезпечити обов'язкове виконання таких вимог:

1. Перед прогулянкою або екскурсією вихователь погоджує із завідувачкою та медсестрою маршрут, мету та тривалість прогулянки, екскурсії, уточнює прізвища осіб, які супроводжують, і кількість дітей.

2. Вихователь повинен знати кількість дітей, яких віз бере на прогулянку або екскурсію, та стан їх здоров'я.

3. Вихователь обов'язково повинен мати необхідний запас питної води гарантованої якості.

4. Якщо у дошкільному навчальному закладі, через якусь причину залишаються діти групи, яка йде на екскурсію, то їх передають під відповідальність працівників і повідомляють про це адміністрацію.

5. На прогулянці або екскурсії дітей повинні супроводжувати двоє дорослих: один спереду, один позаду колони.

6. Під час прогулянки або екскурсії вихователь повинен увесь час тримати дітей у полі зору. Збираючись додому, перевірки, чи всі діти на місці.

7. Місце прогулянки повинно бути попередньо оглянуто. Треба зібрати всі травмонебезпечні предмети, переконатися у відсутності отруйних рослин і грибів.

8. При переході з дітьми через вулицю треба дотримувати правил вуличного руху, стежити, щоб діти йшли парами, взявшись за руки. Спереду й позаду колони у дорослих червоні прапорці. Підняттям прапорця дати сигнал водієві зупинитися й пропустити дітей.

9. При переході проїжджої частини дороги не поспішати, не виходити за колону, не штовхатися.

10. Не допускати прогулянок поблизу залізниці та доріг з інтенсивним дорожнім рухом.

11. Відстань для старших дошкільників 1,5 – 2 км. Час проходження 30-40 хв. Відстань для дітей 4–5 років не далі 1,5 км. Після кожних 10-15 хв. ходьби відпочинок 5 хв.

12. Діти повинні бути одягнені по сезону, у зручному взутті, у літню пору бути в головних уборах.

13. Сонячні ванни проводити лише під наглядом медсестри.

14. Обов'язково мати при собі аптечку для надання першої медичної допомоги.

15. Перевезення дітей дозволяється лише в автобусах, усі діти повинні сидіти, вікна і двері мають бути зачинені.

16. Починати рух автобуса водій має тільки після дозволу вихователя.

17. Під час руху автобуса водій не має права перевищувати швидкість, робити різких гальмівних рухів або поворотів.

18. Без оформлення спеціального дозволу ДАІ перевезення дітей забороняється.

19. При проведенні прогулянок, піших переходів, екскурсій і походів можлива дія на їх учасників таких небезпечних чинників:

- зміна встановленого маршруту руху, самовільне залишення місця розташування групи;
- потертості ніг при неправильно підбраному взутті;
- травмування ніг при пересуванні без взуття, а також без брюк або панчіх;
- укуси отруйних тварин, плазунів і комах; отруєння отруйними рослинами, плодами і грибами;
- зараження шлунково-кишковими хворобами при вживанні води з неперевіраних відкритих водоймищ.

Інструкція № 6

з організації охорони життя і здоров'я дітей у дошкільних навчальних закладах

Попередження отруєнь хімічними речовинами отруйними рослинами

Для виконання Закону України «Про дошкільну освіту» з метою охорони життя і здоров'я дітей у дошкільних навчальних закладах забезпечити обов'язкове виконання таких вимог:

1. Приміщення дошкільного навчального закладу та ігрові майданчики утримувати в чистоті й порядку.

2. Територія дошкільного навчального закладу повинна мати огорожу, щодня до приходу дітей і наприкінці дня треба підмітати й поливати ділянку дошкільного навчального закладу.

3. Ліки зберігати у закритих шафах, не доступних для дітей.

4. Дезінфікуючі та мийні засоби повинні зберігатися у недоступних для дітей місцях, у закритих шафах.

5. Не використовувати у зовнішньому озелененні, квітниках рослини, які можуть зашкодити дітям (ліщина).

6. Не використовувати у куточках природи та інтер'єрі кімнат рослини, шкідливі для здоров'я дітей. Уникати рослин, які можуть викликати алергійні реакції.

7. У випадках аварійних ситуацій з викидом в атмосферу отруйних хімічних речовин не виводити дітей із приміщення, ретельно закривати кватирки, фрамуги, вікна. Мати для кожної дитини ватно-марлеві пов'язки, які треба змочувати у 2 % розчині питної соди.

8. Стежити за тим, щоб діти не виходили за межі території дошкільного навчального закладу.

9. Під час екскурсій, вивозу дітей за межі міста в лісосмугу задалегідь перевірити місцевість на наявність отруйних рослин, грибів та небезпечних предметів.

10. Вихователі повинні володіти знаннями про зовнішній вигляд і шкоду отруйних рослин та грибів.

11. Уважно стежити за тим, щоб діти не їли отруйних рослин (ягід, грибів,

трав).

12. Дати дітям необхідні знання про особливості отруйних рослин.

13. У разі потрапляння у шлунок отруйних рослин треба надати першу допомогу:

- викликати блювоту, промити шлунок водою з розчином марганцево-кислого калію, дати активоване вугілля, відправити дитину в лікарню.

14. У разі аварійних ситуацій з підвищенням рівня радіації діти повинні перебувати у приміщенні із щільно закритими вікнами й дверима. Мати ватно-марлеві пов'язки й дотримуватися таких правил безпеки:

- не вживати сирого молока і яєць;
- обов'язково довго варити їжу;
- не збирати у лісі гриби і ягоди;
- вживати в їжу овочі й фрукти яскравого кольору: шипшину, чорну смородину, вишню, буряк.

Після виникнення загрози треба виконати санітарну обробку:

- одяг зняти й віддати для обробки;
- мити руки проточною водою 3-5 хв;
- почистити зуби;
- витерти вологою ганчіркою відкриті частини тіла.

Інструкція № 7

з організації охорони життя і здоров'я дітей у дошкільних навчальних закладах

Дотримання техніки безпеки під час організації трудової діяльності дітей

Для виконання Закону України «Про дошкільну освіту» з метою охорони життя і здоров'я дітей у дошкільних навчальних закладах забезпечити обов'язкове виконання таких вимог:

ВИМОГИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАЦІ ДІТЕЙ

1. Трудова діяльність повинна здійснюватися лише під контролем та наглядом дорослого.

2. У групах і на ділянках повинні бути створені всі умови, що забезпечують охорону життя і здоров'я дітей.

3. Усе можливе устаткування, посібники повинні бути встановлені й розміщатися з урахуванням повної безпеки й стійкості, що виключає падіння.

4. Інвентар, що використовується у трудовій діяльності дітей, треба розташовувати на полицях і шафах, висота якої не перевищує рівня грудей дитини.

5. Акваріум, клітки із тваринами, рослини, розташовувати так, щоб дитина могла здійснювати догляд за ними, стоячи на підлозі. Підливаючи вазони, дитина повинна тримати лійку нижче рівня своїх грудей, щоб вода не стікала в рукави й не потрапляла на одяг.

6. Дотримуватися санітарно-гігієнічних вимог щодо утримання тварин, птахів.

7. Категорично забороняється у групах раннього й молодшого дошкільного віку розводити кактуси й інші колючі рослини.

8. Приміщення, у яких проходить трудова діяльність, повинні бути чистими, світлими й добре провітрюваними.

9. Освітлення робочого місця, особливо під час організації ручної праці, повинно відповідати санітарно-гігієнічним нормам.

10. Забороняється дітям переносити речі вагою понад 2-2,5 кг (для дитини старшого дошкільного віку).
11. Під час чергування у їдальні діти можуть відвідувати харчоблок у супроводі дорослого, при цьому категорично забороняється дітям переносити гарячу їжу, воду.
12. Організація праці у спеціально обладнаних кімнатах допускається лише під наглядом дорослого.
13. Категорично забороняється залучати дітей до праці, що викликає небезпеку інфікування (збирання брудної білизни тощо).

ВИМОГИ ДО УСТАТКУВАННЯ ТА МАТЕРІАЛІВ

1. Столи, стільці, верстати й інші меблі, якими користуються діти, повинні відповідати зростові дітей.
2. Інструменти, якими користуються діти, повинні бути придатні й безпечні для роботи з добре закріпленими держакми. Ножиці повинні бути з тупими кінцями, молоток із закругленою ударною частиною.
3. Забороняється дітям користуватися інструментом, призначеним для дорослого, а також інструментами як ігровими атрибутами.
4. Усі колючі, різальні інструменти повинні зберігатися у закритих місцях. Використовуватися дітьми лише під наглядом вихователя. Швейні голки зберігаються у спеціальних скриньках – гольницях, завжди з нитками. Їх кількість систематично перевіряється вихователем.
5. Добираючи для дитячих виробів природний матеріал, вихователь завжди повинен пам'ятати про його безпеку: не брати дуже гострих палиць, що ріже трави, отруйних ягід і грибів, твердого дроту, битого скла, сірників з невилученою сіркою.
6. З відходів промислового виробництва у роботі можуть бути використані лише безпечні для здоров'я дітей матеріали. Забороняється використовувати скловату, скловолокно, штучне хутро, матеріали на капроновій основі, свинець, нітрофарби, нітролаки.
7. Вихователь повинен ретельно продумати доцільність пропонованої дітям роботи, не допускати великого скупчення виробів, що не знайшли свого застосування.
8. Все устаткування, інструменти й матеріали повинні раціонально розміщуватись, утримуватись у чистоті й робочому стані в закритих шафах.

ВИМОГИ ДО МЕТОДИКИ ТА КЕРІВНИЦТВА ТРУДОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ДІТЕЙ

1. Навчаючи дітей різних навичок і прийомів роботи, вихователь повинен забезпечити чіткий і грамотний показ.
2. Перш ніж об'єднати дітей для виконання групової або колективної роботи, вихователь повинен бути впевнений, що кожна дитина на достатньому рівні володіє необхідними навичками.
3. Під час роботи з інструментами кількість дітей, які спільно працюють, не повинна перевищувати 4-5 осіб.
4. Під час трудової діяльності, що вимагає застосування сили (перекопування землі, перенесення піску, поливання городу, розчищення ділянки взимку), вихователь повинен уважно стежити за станом дітей, не допускати перевтоми, перегріву або переохолодження.
5. У разі появи у дитини пришвидшеного дихання, почервоніння шкіри обличчя, спітніння та інших зовнішніх ознак перевтоми вихователь припиняє роботу та пропонує

дитині перепочити.

6. Тривалість трудового процесу треба чітко регламентувати, особливо при виконанні одноманітної роботи (збір ягід, деякі види ручної праці). Тривалість такої праці не повинна перевищувати 30 хв. При цьому кожні 7-10 хв треба робити зміну діяльності або влаштовувати перерву.

7. У спекотні сонячні дні праця дітей на городі або квітнику організовується в ранкові години до сніданку й у години вечірньої прогулянки.

8. Вихователь здійснює постійний контроль за правильною поставою під час роботи.

9. Вихователь привчає дітей працювати уважно, зосереджено, не відволікаючись і не розмахуючи інструментами.

10. Усі інструменти вихователь видає й збирає чітко по рахунку.

11. Екскурсії, мета яких ознайомлення із працею дорослих, повинні бути ретельно продумані й підготовлені з урахуванням вікових особливостей дітей. Перед екскурсією обов'язково повторити з дітьми правила поведінки під час екскурсій.

12. Дітей повинні супроводжувати не менше двох дорослих. Вихователь в обов'язковому порядку ознайомлює дітей із правилами поведінки під час праці, систематично контролює їх виконання.

ПРАВИЛА ПОВЕДІНКИ ДІТЕЙ ПІД ЧАС ТРУДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Під час трудової діяльності діти повинні виконувати такі вимоги:

1. Виконувати доручену роботу лише у місцях, відведених для даного виду праці.
2. Перед роботою вдягнути фартух, закотити рукави, вимити руки та за потреби забрати волосся.
3. Підготувати своє робоче місце: акуратно розташувати інструменти й матеріали, переконатися в їх робочому стані.
4. У процесі роботи постійно підтримувати порядок на робочому місці. Не допускати його захаращування.
5. Використовувати інструменти лише за призначенням, користуватися ними за зразком вихователя.
6. Брати інструменти лише з дозволу вихователя.
7. Працювати уважно, не відволікаючись, не ходити з інструментами, не заважати дітям.
8. Під час роботи голки класти лише в гольниці, цвяхи у коробку.
9. Нитку відрізати тільки ножицями, дріт – гострозубцями, цвяхи витягати спеціальними інструментами.
10. Після закінчення роботи перевірити стан обладнання та інвентарю, скласти його на місце, зняти спеціальний одяг.

Інструкція № 8

з організації охорони життя і здоров'я дітей у дошкільних навчальних закладах
Про протипожежну безпеку.

Порядок евакуації дітей із приміщення у разі пожежі

1. Вихователь, помічник вихователя зобов'язані чітко знати номер групи, шляхи евакуації дітей із групи в безпечне, закріплене за групою приміщення, місцезнаходження первинних засобів пожежогасіння.

2. У разі виникнення пожежі першими із приміщення виводять дітей груп раннього

віку, молодшого, середнього і старшого віку.

3. У разі виникнення пожежі дітей із груп виводять пожежними сходами відповідно до плану евакуації дітей із приміщення.

4. Дії працівників спрямовані на забезпечення безпеки дітей, їхні евакуацію й порятунок.

5. Будь-який працівник дошкільного навчального закладу, що виявив пожежу або її ознаки (задимлення, запах горіння або тління різних матеріалів, підвищена температура тощо), зобов'язаний:

- негайно повідомити адміністрацію дошкільного навчального закладу про небезпеку;
- задіяти систему оповіщення працівників;
- сповістити службу з надзвичайних ситуацій, при цьому чітко назвати адресу, де знаходиться дошкільний навчальний заклад, місце, де виникла пожежа (№ групи, назва підрозділу), поверх приміщення, назвати свою посаду, прізвище, ім'я по батькові;
- здійснити евакуацію дітей із приміщення в безпечне місце, відповідно до плану евакуації;
- розпочати гасіння вогню первинними засобами пожежогасіння; діяти за вказівками адміністрації дошкільного навчального закладу;
- за вказівкою адміністрації зустрічати машину швидкої медичної допомоги;
- надавати допомогу пожежному підрозділові.

6. Вихователь групи відповідає за:

- евакуацію з небезпечного приміщення всіх дітей у закріплене за групою приміщення;
- перевірку облікового складу дітей з фактично виведеними;
- створення нормальних моральних і фізичних безпечних умов для дітей.

7. Вихователь зобов'язаний постійно перебувати з дітьми.

8. Вихователь зобов'язаний взяти із собою журнал відвідування дітей журнал об'єктивних даних та іншу документацію.

Під час проведення евакуації й гасіння пожежі треба:

- враховуючи ситуацію, визначити найбезпечніший евакуаційний шлях і вихід у безпечну зону за найкоротший термін;
- запобігти виникненню паніки;
- категорично забороняється залишати дітей без нагляду з моменту виявлення пожежі й до її усунення;
- евакуація починається із приміщення, де виникла пожежа, та із суміжних приміщень, де є загроза поширення вогню та продуктів горіння;
- у холодну пору року одягти дітей старшого віку або взяти теплий одяг із собою;
- дітей молодшого віку виносять на руках, замотавши в ковдри або інші теплі речі;
- ретельно перевірити всі приміщення, щоб уникнути перебування дітей у небезпечній зоні (сховалися під ліжко, шафу або якесь інше місце);
- виставити чергового біля входу в приміщення, щоб виключити можливість повернення дітей або дорослих у приміщення, де виникла пожежа;
- при гасінні треба домагатися забезпечення сприятливих умов для безпечної евакуації дітей і дорослих;
- утримуватися відкривати вікна й двері для запобігання поширення й посилення вогню й диму в сусідні приміщення;

- залишаючи приміщення, треба зачинити за собою двері, закрити вікна.

9. Вихователь, що працює на групі, організовує евакуацію дітей у безпечне приміщення відповідно до плану евакуації. Їй допомагає одягти дітей помічник вихователя та інші працівники за вказівкою адміністрації.

10. Виводити або виносити дітей з небезпечного приміщення організовано без паніки й поспіху.

11. Адміністрація дошкільного навчального закладу зобов'язана:

- перевірити, чи повідомлено в пожежну частину про виникнення пожежі;
- перевірити, чи викликана швидка допомога (за потреби), викликати швидку допомогу за телефоном 103;
- здійснити керівництво евакуацією дітей;
- здійснити гасіння пожежі первинними засобами пожежогасіння до прибуття пожежного підрозділу;
- у разі виникнення або наявності загрози життю і здоров'ю людей негайно організувати їхній порятунок, використовуючи для цього всі наявні ресурси та пристосування;
- організувати перевірку наявності дітей і співробітників, евакуйованих із приміщення будинку відповідно до журналу відвідування дітей і табелів виходу працівників на роботу;
- виділити чергового для зустрічі пожежного підрозділу, який добре знає розміщення приміщень у будинку, під'їзних доріг і водопостачання;
- вивести в безпечне місце всіх працівників, не зайнятих в евакуації дітей, дорослих і не зайнятих у пожежогасінні;
- організувати роботу старшої медичної сестри для надання першої медичної допомоги потерпілим;
- виділити чергового для зустрічі машини швидкої медичної допомоги (у разі потреби);
- припинити всі роботи, не пов'язані з евакуацією дітей, працівників і ліквідацією пожежі;
- організувати відключення ліній електро-, газопостачання (у разі потреби) і здійснити заходи щодо попередження поширення пожежі;
- забезпечити безпеку людей, які зайняті в евакуації й гасінні пожежі (обвали, дія токсичних продуктів горіння, підвищена температура, ураження електрострумом тощо);
- організувати евакуацію матеріальних цінностей з небезпечної зони;
- визначити місце для зберігання матеріальних цінностей;
- інформувати начальника пожежного підрозділу про наявність у небезпечному приміщенні дітей, працівників;
- повідомити у встановленому порядку адміністрацію управління (відділу) освіти про аварійну ситуацію та вжиті заходи щодо порятунку дітей, працівників.

При проведенні культурно-масових заходів треба:

1. Покласти відповідальність за забезпечення пожежної безпеки при проведенні культурно-масових заходів у дошкільному навчальному закладі на завідувача, методиста, завгоспа.

2. Перед початком культурно-масового заходу завгосп ретельно перевіряє приміщення, евакуаційні шляхи й виходи на відповідність вимогам пожежної безпеки, а також наявність і справність первинних засобів пожежогасіння, зв'язку.

3. На час проведення культурно-масових заходів наказом призначаються відповідальні за пожежну безпеку в кожній групі.

4. Перед проведенням культурно-масового заходу проводиться цільовий інструктаж з правил пожежної безпеки, ознайомлення із планом і порядком евакуації дітей у разі пожежі.

5. Приміщення, у яких проводяться масові заходи, повинні мати два виходи назовні.

6. Евакуаційні виходи із приміщень повинні бути позначені стрілками зеленого кольору з написом «Вихід» білого кольору.

7. Коридори, проходи й виходи із приміщень, призначені для евакуації, повинні бути вільними.

8. Двері із приміщень під час проведення масових заходів забороняється закривати на замки або засуви, що важко відкриваються.

9. На час проведення культурно-масових заходів забороняється розташовувати предмети коло вікон та дверей.

10. Під час проведення культурно-масового заходу з підвищеною небезпекою виникнення пожежі приміщення треба забезпечити первинними засобами пожежогасіння – відра з піском, водою, ковдри.

11. Новорічну ялинку треба встановлювати на стійкій підставці таким чином, щоб не перешкоджати виходу із приміщення. Гілки ялинки повинні перебувати на відстані не менше 1 м від стін і не торкатися стелі.

12. Ілюмінацію на ялинці треба надійно закріпити відповідно до вимог пожежної безпеки.

13. Потужність лампочок на гірляндах не повинна перевищувати 25Вт, а електрошнури повинні мати справну ізоляцію і включатися в електромережу за допомогою штепсельного з'єднання.

14. При пошкодженні ялинкових гірлянд ілюмінація повинна бути негайно виключена й не включатися до з'ясування причини пошкодження (миготіння ламп, нагрівання проводів, іскріння).

При проведенні культурно-масових заходів забороняється

1. Використовувати вату, марлю та інші легкозаймисті матеріали для маскарадних костюмів і прикрашання ялинки або зали.

2. Запалювати у приміщенні різні феєрверки, бенгальські вогні, стеаринові свічки, користуватися хлопаками.

3. Гасити повністю світло у приміщенні.

4. Прикрашати ялинку целулоїдними й іншими легкозаймистими іграшками; обкладати підставку й гілки ватою.

5. Застосовувати світлові ефекти з використанням хімічних і інших речовин, які можуть спричинити загоряння.

6. Використовувати дня освітлення ялинки будь-які види відкритого вогню.

ТЕМА. №3 Планування роботи дошкільного навчального закладу на літній оздоровчий період

Для забезпечення успішного літнього відпочинку та оздоровлення дітей в умовах дошкільного навчального закладу необхідно визначити *завдання роботи ДНЗ на літо* та провести відповідну підготовчу роботу, яка передбачає:

- поповнення, поновлення матеріалів на теми „Поради лікаря Нехворійка”, „Рекомендації для дбайливих батьків”, „Загартування дітей влітку”, „На допомогу вихователям: працюємо влітку” тощо;
- забезпечення груп дидактичними іграми для занять з дітьми на вулиці;
- забезпечення груп іграшками для ігор з вітром, піском, водою;
- інструктаж з питань безпеки життєдіяльності дітей, пожежної безпеки, охорони праці працівників закладу;
- поновлення та фарбування обладнання на ігрових і спортивному майданчиках;
- заміна або завезення піску в пісочниці.

Згідно до визначених *завдань* роботи дошкільного закладу на літній оздоровчий період, необхідно скласти та своєчасно погодити в СЕС і управлінні (відділі) освіти **план роботи ДНЗ на літній період**, який схвалюється педагогічною радою закладу й затверджується наказом директора/ завідуючого ДНЗ.

У плані роботи дошкільного навчального закладу висвітлюються:

- робота методичного кабінету (проведення консультацій, практикумів, підвищення фахової майстерності педагогічних працівників, тематичні виставки методичної літератури, випуск газет, розробка примірного тематичного планування роботи з дітьми та ін.);
- організаційно-педагогічні заходи (підготовка та проведення свят, розваг, днів і тижнів здоров'я; участь у міських заходах);
- робота з охорони життєдіяльності дітей;
- аналіз та контроль ходу літнього оздоровлення;
- співпраця з батьками вихованців;
- робота медичного кабінету (медико-профілактичні, оздоровчі заходи; санітарно-просвітницька робота; бесіди з батьками; випуск санітарних бюлетенів);
- адміністративно-господарська діяльність.

Завдяки чіткому плану забезпечується систематична, раціональна й ефективна робота всіх підрозділів, служб дошкільного навчального закладу, можливість поетапно реалізувати завдання підготовки закладу до нового навчального року, покращити рівень оснащеності педагогічного процесу та підготовленості кадрів.

Наприкінці травня доцільно провести збори колективу ДНЗ, консультації для вихователів та спеціалістів закладу з питань здійснення роботи в оздоровчий період (специфіка роботи з дітьми влітку з розвитку рухів, загартування, ознайомлення з рідною природою, безпеки життєдіяльності тощо).

Працівникам дошкільного закладу необхідно організувати цілоденне перебування дітей на свіжому повітрі, відповідну віку тривалість сну і різних видів відпочинку. Тому, що повітря, сонце, вода, підвищення рухової активності дітей, збагачення їхнього харчування свіжими фруктами, овочами, ягодами – усе це забезпечує позитивний вплив на стан здоров'я дошкільників. При цьому необхідно пам'ятати про наявність відповідних

температурному режиму та стану погоди одягу, взуття та головних уборів у дітей, забезпечення протягом дня повітряного та водного режиму дітей дошкільного віку.

Виключенням є такі несприятливі умови як:

- сильний вітер;
- температура повітря більше 35° С у затінку;
- злива, гроза;
- підвищений радіаційний фон тощо.

Основна мета роботи вихователя в літні місяці полягає у забезпеченні оздоровлення, збереження життя дітей та організації активної, змістовної, різноманітної та цікавої для них діяльності, під час якої формується дитячий колектив, засвоюються правила та виховуються позитивні навички культурної поведінки, накопичуються уявлення про навколишній світ та оточуюче середовище.

Робота з дітьми в літній оздоровчій період здійснюється відповідно до перспективного плану роботи на місяць або квартал, який передбачає *організацію життєдіяльності дітей протягом дня* (додаток 1), проведення *організаційно-педагогічної роботи* (додаток 2), *загартовуючих заходів з дітьми на тиждень* (додаток 3), *роботу з батьками*, та календарного плану роботи з дітьми на день/ тиждень (два тижні – для груп дітей раннього віку). Форма планування обирається педагогами закладу та схвалюється педагогічною радою ДНЗ (за режимними моментами, сферами життєдіяльності, лініями розвитку, графічна, текстова та ін.).

Дорослому необхідно забезпечити чергування спокійної та рухливої діяльності дітей, правильний розподіл фізичного навантаження протягом усього дня при умові дотримання наступної примірної структури: спокійна самостійна ігрова, пізнавальна діяльність дітей (спостереження, досліди), бесіди, екскурсії, організовані рухливі ігри, ігри з елементами спорту, спортивні розваги, спокійна самостійна ігрова діяльність, праця, самосійна художня діяльність.

Послідовність та термін різних видів діяльності потрібно змінювати із врахуванням певних умов: погода, вік дітей та характер передуючої діяльності.

Ранковий прийом дітей є найбільш сприятливим часом для введення дітей у загальний ритм життя дошкільного закладу, створення життєрадісного настрою.

У ранковий час доцільно передбачити *індивідуальну роботу*, організацію *ігрової діяльності*, *бесіди* з невеликою групою дітей та окремими малюками, *спостереження* за об'єктами та явищами природи, *трудових доручень (чергування)*, різноманітної *самостійної діяльності*.

Плануючи *індивідуальну роботу з дітьми*, необхідно вказати конкретні імена вихованців та її мету, матеріал (за потребою).

Чергування дітей не фіксуються у плані щоденно (один раз на два-три дні, тиждень). Разом з тим, планується ведення нового виду чергування, ускладнення в обов'язках чергового або зміни умов чергування.

Вихователь планує та організовує різноманітну самостійну діяльність дітей за їхнім вибором: образотворчу діяльність з використанням пластиліну, олівців; розфарбовування; конструювання з будівельного матеріалу, паперу, природного матеріалу тощо.

Обов'язково у плані відображається робота вихователя з питань *привиття* дітям *культурно-гігієнічних навичок*.

В ранкові години з дітьми організовують **навчально-пізнавальну діяльність (заняття)**:

- з фізичного розвитку – щоденно;
 - з пізнавального розвитку
 - природничий напрямок – 1 раз на тиждень;
 - загально пізнавальний напрямок – 1 раз на тиждень;
 - з художньо-естетичного розвитку
 - музика – 1 раз на тиждень;
 - малювання – 1 раз на тиждень;
 - ліплення (або аплікація) – 1 раз на тиждень.
- У ті дні, коли плануються *екскурсія в природу* чи *пішохідний перехід* заняття з фізкультури не проводиться.

Протягом дня з дошкільниками

організують:

- ігри (з правилами, творчі, з природними матеріалами);
- різні види праці;
- спостереження;

забезпечують:

- самостійна художня діяльність (музична, образотворча, театралізована, конструктивна);
- самостійна пізнавальна діяльність;
- самостійна ігрова діяльність.

Також з дітьми проводиться різноманітна *трудова діяльність*:

- прибирання групової кімнати;
- ремонт книг, посібників, настільно-друкованих ігор;
- прання лялькової білизни, носовичків, стрічок;
- виготовлення іграшок-саморобок;
- праця в природі.

Для організації плідної життєдіяльності дітей необхідно продумати не тільки умови для виникнення самодіяльності та розвитку сюжетно-рольових, творчих ігор, але й прийоми навчання дітей ігровим діям, мотивацію трудової діяльності тощо.

У календарному плані вихователь визначає атрибути та іграшки, що потрібні для певної гри. Опосередковане керівництво такими іграми доцільно здійснювати шляхом читання художніх творів та бесід за їхнім змістом.

Оздоровчий вплив перебування на свіжому повітрі залежить від правильно організованої рухової активності дошкільників, яка в організованих формах діяльності повинна складати не менш ніж 50% всього об'єму добової рухової активності, а під час прогулянок за територію дошкільного навчального закладу – 35-40%.

В цей час з ними проводять рухливі/ спортивні ігри та розваги, у яких беруть участь усі діти групи. Тому їм пропонуються вже знайомі ігри. Нові вводяться та розучуються на фізкультурних заняттях. Вихователю необхідно пам'ятати, що не примусова активна участь дітей у такій грі створює у них радісний настрій та забезпечує її педагогічний, оздоровчий ефект. Для забезпечення оптимальної рухової активності дітей старшого дошкільного віку педагогам доцільно використовувати різні організовані форми занять фізичними вправами: рухливі ігри, спортивні вправи з елементами змагань, а також пішохідні прогулянки, екскурсії, прогулянки по маршруту (туризм).

Плануючи діяльність дітей необхідно передбачити цікаву ігрову форму проведення *індивідуальної роботи*.

Проведення загартовуючи міроприємств, вправ та ігор доцільно здійснювати на майданчиках, використовуючи наявне обладнання (басейн стаціонарний, надувний тощо) та простір. Тематика ігор повинна відповідати сезону.

Основне місце у *другу половину дня* займає різноманітна ігрова діяльність дітей. Планування роботи з організації сюжетно-рольових ігор з дітьми молодшого дошкільного віку має певні особливості: у календарному плані вихователь молодшої та середньої групи відображає не тільки створення умови для розгортання сюжетно-рольових ігор, але й прийоми навчання дітей діям з іграшками, показ певних ігрових дій, власну участь в іграх дітей. А вихователь дітей старшого дошкільного віку занотовує у плані прийоми, що стимулюють дітей до самостійності: вибір теми гри, розподіл ролей, встановлення позитивних, дружніх взаємин тощо.

Доцільними будуть розваги, які можна провести на свіжому повітрі: ляльковий, настільний театр; дитячі концерти; спортивні, музичні, літературні дозвілля; читання художньої літератури з подовженням, розповідання казок та ін.

Зміст *вечірніх прогулянок* потрібно планувати з врахуванням усієї діяльності дітей протягом дня. Плануються спостереження, ігри, праця, фізичні вправи та рухливі ігри малої рухливості (див. Додаток 1).

Зміст дошкільної освіти визначається Базовим компонентом дошкільної освіти та реалізується згідно з Державною базовою програмою, навчально-методичними посібниками, затвердженими Міністерством освіти і науки України. Нова програма є незвичною за структурою, і тому спочатку у кожного педагога виникають певні труднощі, які поступово долаються у процесі подальшої вдумливої роботи. Зважаючи на цей факт, можна стверджувати, що програма «Я у Світі» - це програма розвитку не тільки дитини, а й самого педагога.

Беззаперечним є той факт, що ефективність освітнього процесу значною мірою залежить від якості, виваженості його планування. Робота педагогічних працівників регламентується календарним планом, який є основним для вихователя, і може складатися на місяць або 1-2 тижні, або 1 чи декілька днів і затверджується педагогічною радою, враховуючи досвід роботи вихователів, обізнаність з вимогами Програми тощо.

Педагогам надається право при плануванні проявляти творчість, ініціативу, враховуючи сучасні вимоги до розвитку дітей дошкільного віку.

Принципами календарного планування є:

- послідовність у викладенні матеріалу;
- чіткість поставлених завдань;
- відповідність форм роботи віковим та індивідуальним особливостям дітей;
- різноманітність видів діяльності тощо.

Протягом дня вихователь повинен рівномірно розподілити види активності за основними лініями розвитку в залежності від бажань та інтересу дітей. План передбачає види дитячої діяльності, як організованої педагогом, так і самостійної (продуктивну працю, художню діяльність, гру, спілкування та ін.); індивідуальну роботу з дітьми (новачками, тими, хто часто хворіє, має різні проблеми тощо).

У календарних планах роботи на початку кожного місяця обов'язково передбачається комплекс ранкової гімнастики на два тижні (з ускладненням на другий тиждень), гігієнічна гімнастика, робота з батьками, за необхідності – інші форми роботи.

Планування освітньої роботи з дітьми може бути довільним (сітки, текстове або комбіноване) і складатися по-різному. Наприклад:

- за сферами життєдіяльності – щодня реалізується завдання однієї зі сфер і всі лінії розвитку (метод занурення); п'ятниця, як правило, - день узагальнення;
- за режимними моментами з урахуванням сфер життєдіяльності та ліній розвитку;
- за видами діяльності (ігрова, трудова, комунікативна, пізнавальна, рухова, навчальна) з урахуванням усіх ліній розвитку та змісту сфер життєдіяльності;
- за інтегрованими блоками – завдання художньо-естетичного, соціально-морального, мовленнєвого розвитку та інших, розв'язуються через усі сфери життєдіяльності. Окремо плануються завдання і види роботи з фізичної культури та музики;
- за лініями розвитку – кожного дня домінує одна лінія розвитку у взаємодії з іншими з урахуванням змісту усіх сфер життєдіяльності (метод занурення) тощо.

При плануванні роботи доцільно використовувати блочно-тематичний принцип, оскільки він базується на інтегрованому підході до організації життєдіяльності дітей, забезпечує змістову цілісність, системність, послідовність, ускладнення та повторення програмового матеріалу.

Вихователь має свободу вибору більш ефективної, зручної для нього моделі і форми планування. Обов'язкова умова в плануванні освітньої роботи з дітьми – участь обох вихователів вікової групи.

ТЕМА. №4 Особливості організації роботи з дітьми та педагогами в умовах літнього оздоровчого періоду

ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ З БАТЬКАМИ

Робота з батьками є невід'ємною складовою щоденної роботи педагогів дошкільного навчального закладу та адміністрації. Усі напрями роботи з батьками вихованців у літній оздоровчий період спрямовано на розв'язання пріоритетних завдань цього періоду. Особливої уваги потребують такі питання:

- адаптація до умов дошкільного закладу новоприбулих дітей;
- підготовка до школи майбутніх першокласників;
- загартування дітей улітку;
- збереження здоров'я дітей у літній період (попередження харчових отруєнь, сонячних опіків та теплових ударів, безпечні поведінка біля водойм тощо);
- організація режиму дітей улітку; •
- значення фізкультури та спорту в розвитку дитини дошкільного віку.

Ефективність роботи з батьками залежить не лише від правильності вибору тематики, а й від оптимальності вибраних форм діяльності. Доречно планувати роботу, спираючись на результат аналізу проблем батьків, їх інтересів, бажання брати участь у тих, чи інших формах співпраці. Оптимальний варіант з'ясувати ці питання — провести анкетування на підготовчому етапі до оздоровчого періоду. До проведення різних заходів із батьками з метою підвищити їх ефективність доречно залучати різних фахівців: лікаря-педіатра, практичного психолога, логопеда та інших. Для дітей найцікавішими є ті заходи, у яких беруть участь їх батьки. Тому доречно активно залучати батьків до проведення свят, розваг, екскурсій тощо. До того ж це допоможе сім'ї та педагогічному колективу виробити єдині підходи до виховання та розвитку дітей дошкільного віку.

Сучасні підходи до організації роботи з батьками передбачають різні форми:

колективні:

- педагогічний університет (батьківська вітальня);

батьківські збори;
анкетування, тестування (як окремі форми та в межах інших заходів);
тренінги, семінари;
свята і розваги;
виставки спільних робіт;
конференції;
зустрічі зі спеціалістами;

індивідуальні:

бесіди, консультації;
відвідування дітей удома;
залучення батьків до життя садочка;
родинні п'ятихвилинки;
консультпункт для батьків дітей, які не відвідують ДНЗ;

наочно-інформативні:

реklamний проспект;
пам'ятка;
стенди, пересувні папки;
журнали, газети;
фотовиставки;

нетрадиційні:

клуб творчого спілкування; /
діалог-клуб;
клуб «Граємо разом із мамою»;
практична вітальня (за участі спеціалістів);
конкурси.

Особливої уваги потребують сім'ї, у яких діти не відвідують дошкільних навчальних закладів. Оптимальною формою для надання педагогічної допомоги таким родинам є консультативний центр для батьків або осіб, які їх замінюють, і дітей, яких виховують удома. Роботу консультативного центру організують відповідно до Примірного положення, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 30.06:2011 № 714.

КОНТРОЛЬНО-АНАЛІТИЧНА РОБОТА З ОРГАНІЗАЦІЇ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ У ЛІТНІЙ ОЗДОРОВЧИЙ ПЕРІОД

Особливості оздоровчого періоду впливають і на зміст контрольно-аналітичної діяльності керівника закладу. Виділяють такі основні напрями контролю та аналітичної діяльності.

Планування та організація освітнього процесу

Керівник вибирає вид контролю за зазначеними напрямами, який дасть можливість не лише об'єктивно оцінити рівень організації роботи, а й попередити проблеми, усунути недоліки. Результати контрольно-аналітичної діяльності він узагальнює відповідно за всіма напрямами та видає наказ про підсумки оздоровлення дітей у дошкільному навчальному закладі в поточному навчальному році. Аналіз має висвітлювати реалізацію пріоритетних завдань, визначених на літній оздоровчий період. Важливо не лише проаналізувати ступінь виконання плану, а й відзначити досягнення, виявити недоліки в роботі та встановити їх причини. Спираючись на результати цього аналізу, керівник

матиме можливість якісно спланувати роботу на літній період наступного навчального року чи внести доцільні корективи та доповнення, якщо планування завершено. Із матеріалами, що висвітлюють аналіз роботи за літній оздоровчий період, учасників навчально-виховного процесу ознайомлюють на педагогічній раді, загальних батьківських зборах, нараді при завідувачеві. Доречним буде висвітлити цю інформацію в ЗМІ.

ТЕМА. №5 Організація ігрової діяльності дітей раннього та дошкільного віку в умовах літнього відпочинку

Гра є багатоманітним за змістом, характером, формою явищем.

Одна з перших класифікацій гри належить К. Гросу, який поділяв ігри на дві групи:

1) експериментальні (“ігри звичайних функцій”). До них належать сенсорні, моторні, інтелектуальні, афективні ігри, вправи для формування волі. На думку Гроса, у своїй основі ці ігри мають інстинкти, що забезпечують функціонування організму як цілісного утворення і визначають зміст ігор;

2) спеціальні (“ігри спеціальних функцій”). До цієї групи належать ігри, під час яких розвиваються необхідні для використання в різних сферах життя (суспільного, сімейного) часткові здібності. Їх поділяють за інстинктами, які в дітей проявляються і вдосконалюються.

Відомий німецький психолог Вільям Штерн (1871— 1938) класифікував ігри на індивідуальні (за задумом дитини) та соціальні (спільні з іншими). При цьому він спирався на вихідне положення своєї теорії конвергенції про необхідність розвивати внутрішні сили дитини, її здібності й одночасно враховувати вплив середовища, в якому вона перебуває. На його погляд, зовнішній фактор (соціальне оточення) дає лише матеріал для гри, вибір якої дитина здійснює інстинктивно.

Швейцарський психолог Ж. Шаже виокремлював:

- ігри-вправи (виникають у перші місяці життя дитини);
- символічні ігри (найпоширеніші ігри дітей віком від двох до чотирьох років);
- ігри за правилами (ігри дітей від семи до дванадцяти років).

Більш детальну класифікацію ігор запропонувала сучасна американська дослідниця Катрін Гарвей, поділивши їх на:

— ігри з рухами і взаємодією (відображають надлишок енергії та емоційний настрій дітей);

— ігри з предметами (починаються з маніпуляції, далі — практика і тренування до повного вдосконалення);

— мовні ігри (створення дітьми римованих творів, які не мають точного смислового змісту, — пісеньок, лічилок, приказок, жартів тощо);

— ігри із соціальним матеріалом (“драматичні” або “тематичні”). Організують їх діти самостійно, розвивають за власним задумом. Як правило, ці ігри мають персонажів двох типів: стереотипних (мама, лікар та ін.) і тих, що змінюються;

— ігри за правилами, заданими дорослими;

— ритуальні ігри (засновані на рухах, ігрових предметах, мові, соціальній умовності).

Узявши за основу класифікації ігор психологічні принципи, російський педагог П. Лесгафт виокремив сімейні (“імітаційні”) ігри, в яких діти дошкільного віку повторюють те, що бачать у навколишньому житті, та шкільні ігри, які мають певну форму, конкретну мету і правила.

Загальну класифікацію ігор збагачує обґрунтування С. Русовою народних ігор як прадавнього засобу виховання і навчання дітей, нескінченного джерела духовних сил, патріотичних почуттів, формування характеру і світогляду дошкільнят. Ці ігри прилучають дітей до народної мудрості, досвіду поколінь. До цього часу вони не мають наукової класифікації і використовуються для розвитку мовлення дітей, ознайомлення з природою, життям і працею дорослих тощо. Класифікація С. Новосолової, маючи у своїй основі організаційно-функціональне джерело ігор, розрізняє:

1) самостійні ігри (виникають з ініціативи дітей):

— ігри-експериментування;

— сюжетні ігри (сюжетно-відображувальні, сюжетно-рольові, режисерські, театралізовані);

2) ігри, що виникають з ініціативи дорослого, який використовує їх з освітньою та виховною метою:

— навчальні ігри (дидактичні, сюжетно-дидактичні, рухливі);

— розважальні ігри (ігри-забави, ігри-розваги, інтелектуальні, святково-карнавальні, театральні-постановні);

3) ігри, що мають своїм джерелом історичні традиції етносу (народні). Можуть виникати з ініціативи дорослого, старших дітей.

Сучасна педагогіка найчастіше послуговується такою класифікацією ігор:

1. Творчі ігри. До них належать режисерські, сюжетно-рольові (сімейні, побутові, суспільні), будівельно-конструкційні, ігри на теми літературних творів (драматизації, інсценування).

2. Ігри за правилами. Цю групу утворюють рухливі (великої, середньої, малої рухливості; сюжетні, ігри з предметами; з переважанням основного руху: бігу, стрибків тощо; ігри-естафети) та дидактичні ігри (словесні, з іграшками, настільно-друковані).

Окрему групу становлять народні ігри (забави, рухливі, дидактичні, обрядові).

Кожна класифікація є досить умовною і не вичерпує всього різноманіття ігор. Наприклад, творчі ігри теж підпорядковані певним правилам, оскільки без правил неможлива будь-яка спільна діяльність, а ігри за правилами передбачають елементи творчості. У творчій грі їх устанавлюють діти, у рухливих і дидактичних іграх — дорослі, переслідуючи виховну та навчальну мету. У творчих іграх і в іграх за правилами фігурують мета, уявна ситуація, самостійність дій, активна робота уяви, творчість. Різняться ці дві великі групи ігор спрямованістю творчої активності дітей: творчі передбачають реалізацію задуму, розвиток сюжету; ігри за правилами — вирішення завдань і виконання правил.

Перехід дітей від одного виду гри до іншого залежить як від віку, так і від індивідуальних уподобань. Уникаючи надмірної регламентації, педагог має сприяти розвитку різних видів ігрової діяльності дошкільнят.

Організація та методика проведення рухливих ігор

З дітьми дошкільного віку проводять три види рухливих ігор: сюжетні ігри, ігрові справи (несюжетні ігри) та ігри з елементами спорту (городки, настільний теніс, бадмінтон, баскетбол, футбол, хокей).

В основу сюжетних рухливих ігор покладено життєвий досвід дитини, її уявлення про навколишній світ (дії людей, тварин, птахів). Наприклад, з оповідей дорослих, телепередач, спостережень за навколишнім життям діти дізнаються про поведінку тварин

і птахів (як стрибає зайчик, як він ховається від лисички, як дзьобає зернятко горобчик), а потім під час гри відтворюють рухи, характерні для того чи іншого образу.

Рухи, які виконують діти під час гри, тісно пов'язані з її сюжетом. Наприклад, зайці стрибають у лісі, а мисливці полюють на них; бджілки літають, сідають на квіточки, збирають мед. Більшість сюжетних ігор – колективні, і дитина привчається в них погоджувати свої дії з діями інших гравців, не вередувати, діяти організовано, як вимагають правила.

Для ігрових вправ (несюжетних ігор) характерна конкретність рухових завдань відповідно до вікових особливостей і фізичної підготовки дітей. Якщо в сюжетних іграх основну увагу гравців спрямовують на створення образів, досягнення певної мети і точне виконання правил, що часто призводить до ігнорування чіткості у виконанні рухів, то під час ігрових вправ дошкільнята повинні бездоганно виконувати основні рухи (влучити м'ячем у ціль, підлізти під мотузку, не доторкнувшись до неї, та ін.). Такі вправи застосовують здебільшого для вдосконалення в дітей певних рухів. Дозування вправ в цих іграх, на відміну від сюжетних ігор, визначають конкретніше, що також є однією з їхніх позитивних сторін.

З несюжетних ігор у старших дошкільників дуже популярні ігри з використанням різних предметів: кеглі, кільцекид, більбо-ке, школа м'яча та ін. Рухові завдання в цих іграх конкретні: влучити кулькою в кеглю, накинути кільце на палицю та ін. їх часто проводять у вигляді змагань між окремими дітьми або підгрупами (дві, три, чотири пари). Правила цих ігор вказують на порядок розташування предметів для гри, як їх використовувати, черговість дій гравців та ін. Ці ігри можуть проводитися як забави під час прогулянок, у дні здоров'я, на фізкультурному святі, коли діти виявляють свої вміння, спритність, швидкість у виконанні різноманітних рухових завдань.

Оскільки ігрові вправи та сюжетні ігри застосовують в усіх вікових групах, то організація і методика їх проведення мають багато спільного.

Досвід показує, що оптимальні умови для досягнення позитивних результатів у розвитку рухів дошкільнят створюються при поєднанні конкретних рухових завдань у формі ігрових вправ, які спрямовано здебільшого на чіткіше виконання певних рухових дій та сюжетних ігор, у процесі яких рухи, засвоєні дітьми раніше, вдосконалюються в різних умовах.

Проведення ігор з елементами спорту вимагає чіткого пояснення правил, які обумовлюють процес змагань між окремими дітьми або командами. Обов'язковим є оволодіння кожною дитиною руховими навичками (технікою рухів), які визначають результат змагань.

За ступенем фізичного навантаження ігри бувають великої, середньої і малої рухливості.

До ігор великої рухливості відносять ті, зміст яких становлять інтенсивні рухи: стрибки, біг у поєднанні з метанням, подоланням перешкод (пролізання в обруч, перестрибування через кубики та ін.).

Ігри середньої рухливості передбачають активну участь в них дітей. Характер рухової діяльності учасників гри відносно спокійний (метання предметів у ціль, ходьба в поєднанні з іншими рухами: підлізання під дугу, переступання через предмети тощо).

Під час ігор малої рухливості не всі діти виконують рухи одночасно. Іноді активно рухається лише частина з них, інші перебувають у статичному положенні і спостерігають за діями тих, хто грає, рухи, які становлять зміст гри, виконуються у по-вільному темпі.

Більшість рухливих ігор доступні й корисні дітям різних вікових груп. Перед тим як вибрати гру, треба визначити мету, врахувати вікові можливості дітей, їхні інтереси та фізичну підготовленість, місце і час проведення, а також погодні умови. Якщо вихователь, наприклад, ставить завдання вдосконалити у дітей вміння метати м'яч у ціль, тоді він добирає ігри, де цей рух основний («Влучи в коло», «Цілься краще», «Влучи м'ячем» та ін.).

Залежно від підготовленості дітей правила можна спростити або ускладнити. Наприклад, у грі «Вовк у рові» відстань між лініями «рову» можна трохи збільшити або, навпаки, зменшити; у грі «У ведмедя у бору» в старшій та підготовчій до школи групах замість одного «ведмедя» призначити двох. Це ускладнить дії гравців, буде вимагати більшої уваги, швидкого бігу.

Повторення вивчених рухливих ігор проводиться з деякими ускладненнями правил. Наприклад, у грі «Квач» застосовують варіанти, що поступово ускладнюють основне ігрове завдання – не піддатися квачу: діти ховаються від квача в певному місці – «будиночку»; щоб квач не спіймав, потрібно стати за ким-небудь з гравців у пари; коли квач наближається, діти швидко присідають (того, хто присів, квачити не можна). Усі ці варіанти правил спрямовано на розвиток швидкої реакції, спритності, на вдосконалення навички бігу.

Визначаючи гру, слід врахувати її місце в режимі дня і дотримуватися певної послідовності в діяльності дітей. Навесні, влітку та восени до сніданку краще проводити нетривалі ігри середньої або малої рухливості. У цей час діти здебільшого граються невеликими групами, а вихователь здійснює тільки загальне керівництво.

На заняттях з фізичної культури плануються ігри великої рухливості. Вони входять в основну частину, проводяться з усією групою і мають навчальний характер, бо діти вдосконалюють, а іноді, особливо в молодших групах, розучують нові рухи. У заключній частині використовуються ігри малої рухливості, щоб зменшити фізичне навантаження і привести організм дітей у відносно спокійний стан.

На прогулянках, за годину до денного сну та після нього, проводяться ігри будь-якої рухливості. Враховуються пора року і температура повітря. Особливої уваги потребує добір ігор у холодну пору року і в несприятливу погоду. У цей час краще проводити ігри з нескладними рухами (ходьбою, бігом у повільному темпі). Влітку ігри зі швидким бігом і стрибками краще давати на початку денної прогулянки або після полудня, коли знизиться температура повітря. Перед денним і нічним сном (у цілодобових групах) проводити ігри великої рухливості не рекомендується, бо діти збуджуються і не зможуть швидко заснути.

З дітьми всіх вікових груп під час ранкової та післяобідньої прогулянок проводиться не менше п'яти-чотирьох рухливих ігор. Бажано, щоб у кожній грі брали участь всі вихованці.

Влітку кількість рухливих ігор збільшується до п'яти-шести. У теплу пору року більшу частину дня дошкільники перебувають на свіжому повітрі, і можливості для організованої та самостійної ігрової діяльності в цей період значно збільшуються.

Під час прогулянок доцільно проводити ігри з тими видами рухів, які розучувалися на заняттях з фізичної культури. Це дає дітям можливість удосконалити їх в різноманітних ігрових ситуаціях.

Добір ігор залежить також від місця їх проведення. У невеликому вузькому залі або груповій кімнаті можна проводити ігри із шиккуванням у колони й шеренги, а також ігри, у яких діти беруть участь по черзі («Передай-стань», «М'яч капітану», «Влучи в обруч»).

У великому залі та на майданчику можна проводити ігри будь-якої рухливості: з бігом врозтіч, метанням м'яча, естафети з елементами змагань. Під час прогулянок у теплу пору року для ігор широко використовують природні умови. Наприклад, у грі «Зайці та вовк» гравці ховаються за дерева, кущі, підлазять під низькі гілки. У грі «Переліт птахів» стають на колоду або пеньки і зістрибують з них.

Для проведення ігор на свіжому повітрі треба підготувати майданчик: утрамбувати землю, посипати її піском, розмітити постійні лінії. Велике значення мають зелені насадження, які захищають його від вітру й куряви, збагачують повітря киснем, дають тінь.

Взимку ділянку потрібно очистити від снігу, втоптати, огородити сніговим валом, за участю старших дітей зробити снігові фігури, гірки.

Майданчик для проведення рухливих ігор обмежують добре помітними лініями, оскільки дітям, які захоплені грою, важко стежити за умовними або нечіткими лініями. Тимчасову розмітку в середині майданчика роблять для кожної гри окремо. Використовують палички, прапорці, булави. Взимку лінії розмічають темним порошком (дрібним вугіллям, золою) або синькою. Щоб запобігти травмам, особливо в іграх з бігом і ловленням, лінії проводять на відстані 1,5-2 м від стін, парканів та інших предметів.

Для проведення багатьох ігор потрібний різноманітний інвентар: м'ячі, прапорці, обручі, скакалки, булави. Бажано, щоб він був яскравим (кольоровим), добре помітним у грі. Приладдя та інвентар готують заздалегідь, щоб на його розміщення й роздачу не затратити багато часу. Дрібний інвентар доцільно роздати після пояснення правил гри, інакше діти будуть неуважними. У старших групах для роздавання та розміщення інвентарю вихователь залучає дітей, спостерігаючи, щоб вони робили це організовано й швидко.

До проведення гри треба добре підготуватися: вивчити її зміст, правила, вірші та пісні, що її супроводжують, відпрацювати рухи, які він показуватиме дітям. Перед тим як розпочати гру, бажано зацікавити нею, щоб діти краще виконували рухи, які становлять її зміст. Наприклад, готуючись до проведення гри «Птахи у клітці», вихователь може під час прогулянки звернути увагу дітей на пташок, які стрибають по землі, дзьобають зернятка, шукають собі їжу, швидко літають.

Під час пояснення змісту гри дошкільнят розміщують так, щоб кожний добре бачив і чув вихователя. Найкраще розставити їх у те положення, з якого вони починатимуть гру. В іграх із шикунням у коло («Спіймай комара», «Відгадай по голосу») вихователь стає разом з дітьми стає у коло. Якщо гра починається з руху врозтіч («Гуси-лебеді», «Рибалки і рибки»), дітей зручніше шикувати в шеренгу або зібрати їх біля себе в півколо, щоб усім було добре чути й видно, що їм показуватимуть та про що розповідатимуть.

Під час пояснення гри не рекомендується ставити дітей обличчям до сонця або іншого джерела світла, бо це негативно впливає на зір і розпорошує увагу.

Пояснювати зміст гри треба виразно, дохідливо, коротко, щоб не стомлювати дітей. Розповідь повинна викликати у дитини яскраве уявлення про дійових осіб, яких вони зображатимуть. Емоційно-образне повідомлення сюжету гри допомагає дошкільнятам краще уявити ігрову ситуацію й виразніше виконувати характерні для даного образу рухи. У ході гри правила роз'яснюються і уточнюються.

Для кращого засвоєння гри рекомендується, особливо у молодших групах, найскладніші моменти пояснювати жестом і показом деяких рухів. Перед цим бажано нагадати дітям, як треба бігати, стрибати, кидати м'яч тощо. Іноді основний рух можна

виконати кілька разів до початку гри. Наприклад, у грі «Снайпери» з метанням м'ячів у ціль діти спочатку виконують кидок м'яча, а потім починають гру. Пояснюючи правила, виконання яких викликає труднощі у дітей, треба показати, як вони виконуються. Так, у грі «Зроби фігуру» можна для прикладу показати який-небудь рух – «маятник годинника», «зайчик з довгими вушками» та інше.

Правила гри пояснюють докладно лише в тому разі, коли вона проводиться вперше. Повторюючи гру, тільки нагадують основний її зміст. Коли вводяться ускладнення, тоді потрібно пояснити додаткові правила і способи виконання ігрових дій. Пояснивши гру в старших групах, вихователь перевіряє, чи всі діти зрозуміли її, ставить їм кілька запитань щодо змісту і правил. Гра проходить злагоджено й чітко, якщо діти зрозуміли правила та ігрові дії, які вони повинні виконувати.

Важливий момент у проведенні гри – вибір одного або кількох ведучих, їхні ролі можуть бути різні: відгадати за голосом, хто підходив; наздогнати того, хто тікає; влучити м'ячем та ін. Виконання обов'язків ведучого має виховне значення: сприяє активності, формує організаторські навички. Бажано, щоб у ролі ведучого протягом року були всі діти.

Є кілька способів визначення ведучого. Так, проводячи нову гру, вихователь може призначити ведучим ту дитину, яка краще за інших справиться з цією роллю, а потім призначити інших дітей. Ведучого можуть вибирати й самі діти, що має позитивне значення, оскільки дошкільнята колективно висловлюють бажання обрати на цю роль найбільш гідного товариша. Іноді ведучий може обрати собі заміну. Можна також визначити ведучого за допомогою короткої лічилки:

Всі ми, діти-дошкільнята,
Любим бігати та грати,
А ну, спробуй нас догнати,
Один, два, три - ловити будеш ти!
* * *

Ляльки дві і ведмежатко,
Круглий м'ячик і зайчатко -
Порахуй, будь-ласка, ти!
Один, два, три, чотири, п'ять -
Будеш ти нас всіх шукати!

На кого припаде останнє слово лічилки, той стає ведучим або, навпаки, виходить з кола. Всі згадані способи вибору ведучого застосовують залежно від характеру гри, місця її проведення та кількості дітей.

Обов'язковою умовою проведення командних ігор у старших групах є правильне комплектування команд (підгруп). Вони мають бути рівні за силами й складом. У практиці є кілька способів поділу гравців на команди: за допомогою рахунку або фігурного марширування, а також за призначенням капітанів команд.

При розподілі дітей за допомогою рахунку вони шикуються в шеренгу, а потім розраховуються на таку кількість номерів, скільки має бути у грі. Внаслідок цього способу команди не завжди формуються рівні за силами.

Розподіл гравців фігурним маршируванням здійснюється так: діти перешиковуються з колони по одному в колону по два, по три, де кожна з новоутворених колон - одна з команд. Такий розподіл гравців не потребує багато часу.

На початку гри діти можуть самі вибирати капітанів залежно від кількості команд.

Призначені капітани по черзі вибирають гравців. Це дає змогу швидко укомплектувати команди, рівні за силами.

Усі способи розподілу дітей на команди слід запроваджувати відповідно до характеру та умов проведення рухливої гри.

Пояснивши правила гри, обравши ведучого, розподіливши гравців на команди та відповідно розставивши дітей (у залі або на майданчику), вихователь переходить до її проведення. Кожна рухлива гра починається за умовним сигналом (сплеск у долоні, свисток, змах прапорцем, рукою) або командою вихователя. Сигнал подається після того, як вихователь переконався, що всі діти добре засвоїли правила гри й зайняли відповідні місця.

В іграх з розподілом дітей та підгрупи, особливо в естафетах, бажано користуватися командами: «Увага!», «Руш!». Останню з них іноді замінюють свистком. Це сприяє виробленню в дітей швидкої реакції на відповідні сигнали.

Ігри сюжетного характеру («Квочка та курчата», «Птахи й зозуля» та ін.), де немає змагального моменту, не потребують чітких команд. Можна спокійно сказати, «Гру почали» або попередити дітей, що гра починається після слів: «Раз, два, три!». Після того як діти почали гру, вихователь уважно стежить за її ходом і поведінкою гравців.

Під час гри педагог дає рекомендації дітям, які допускають помилки або порушують правила. Зауваження слід робити, не заважаючи ходу гри, не зупиняючи дітей. Гру зупиняють лише тоді, коли більшість учасників допускають грубі помилки і необхідно додатково пояснити правило.

Особливої уваги потребують малоактивні й ослаблені діти, які недостатньо орієнтуються в завданні, бояться перестрибнути через «рів», підійти близько до «ведмедя» або «вовка»; їм треба своєчасно допомогти (підтримати за руку під час переходу через «місток» та ін.), підбадьорити, щоб вони були впевненішими.

При проведенні рухливих ігор набагато важче визначити фізичне навантаження, ніж під час виконання фізичних вправ, не пов'язаних з ігровими діями. Воно залежить від загального навантаження на занятті з фізичної культури, характеру діяльності дітей на прогулянці, від їхньої активності та інших факторів.

Ігрова діяльність своєю емоційністю захоплює дітей, і вони не відчують втоми. А тому, щоб дошкільнята не перевтомилися, потрібно своєчасно припинити гру або знизити інтенсивність рухів. Зовнішні ознаки стомлення – часте дихання, почервоніння обличчя, пітливість та погіршення координації рухів. Дитина може відчувати навіть запаморочення. Все це може негативно позначитися на загальному стані дитини, призвести до порушення сну й зниження апетиту.

Для регулювання фізичного навантаження в грі застосовують різні методичні прийоми: зменшення або збільшення тривалості гри, а також кількості повторень усієї гри або окремих її етапів; зменшення або збільшення площі (залу, майданчика), на якій проводиться гра; скорочення або збільшення дистанції, яку пробігають гравці; ускладнення правил гри (введення двох або трьох ведучих) і кількості перешкод, які повинні подолати діти; введення короткочасних пауз для відпочинку або уточнення й аналізу помилок.

Тривалість гри залежить від мети, яку ставить вихователь; умов, в яких вона проводиться (заняття, прогулянка); віку дітей та їхньої кількості. Закінчити її треба своєчасно, коли дошкільнята одержать належне навантаження. Крім того, закінчення гри не повинно бути несподіваним для її учасників, бо це може спричинити негативну

реакцію дітей. Коли гра не має певного закінчення, вихователь може припинити її після того, як змінити ведучого. Якщо гра командна (у старших групах), учасників повідомляють, скільки разів вона повторюватиметься.

Після закінчення гри (особливо великої рухливості) діти виконують ходьбу з поступовим уповільненням темпу, що сприяє зниженню фізичного навантаження і приводить пульс до норми. Потім підбивають підсумки. Повідомляючи результати гри, слід вказати окремим дітям (командам) на допущені помилки та негативний бік їхньої поведінки. Обов'язково відзначають дітей, які активно грали, дотримувалися правил, виявляли ініціативу. Слід пам'ятати, що вміле підбиття підсумків має велике виховне значення.

Керівництво рухливими іграми в різних вікових групах

Проведення рухливих ігор з дітьми різних вікових груп має свою специфіку, яка залежить від анатомо-фізіологічних і психологічних особливостей дошкільнят.

Для дітей молодших груп підбирають ігри з нескладним змістом. Правил у цих іграх небагато – одне, два. Невелика й кількість ролей (усі діти «миші», а вихователь «кіт»; усі діти «горобчики», а вихователь «автомобіль»). Важливо також враховувати й те, що в цьому віці дитина погано володіє своїми рухами: часто втрачає рівновагу, падає, докладає багато зусиль під час виконання фізичних вправ. Тому ігри добираються з обов'язковим чергуванням руху й відпочинку.

Спочатку ведучим має бути вихователь. Він регулює рухи дітей, щоб вони занадто не збуджувалися і не втомлювалися. Цікаво проведена вихователем роль ведучого створює бадьору, емоційну атмосферу, сприяє залученню всіх вихованців до гри, активізує їхні дії. Поступово, коли діти другої молодшої групи засвоять правила гри та звикнуть до організованих дій, їх можна залучити й до виконання ролі ведучого.

Молодші дошкільнята в колективних іграх виконують одні й ті самі рухи (ходять, бігають, стрибають тощо). У них ще немає зацікавленості в результатах гри, їх приваблює сам процес руху: бігати, наздоганяти, лазити, кидати предмети в ціль та на дальність тощо. Цю особливість вихователь і повинен враховувати, плануючи роботу з дітьми.

У своїй науково обґрунтованій методиці проведення рухливих ігор педагог А.І. Бикова пропонує умовно виділити три періоди в плануванні та організації рухливих ігор з дітьми молодшого дошкільного віку.

Завдання першого періоду (вересень-жовтень) - привчати малят гратися разом (невеликими групами), використовуючи різноманітні іграшки, м'ячі, обручі. Водночас можна починати проводити й колективні рухливі ігри, об'єднуючи 10-12 дітей. Ігри добирають прості за змістом і характером рухів. Діти виконують цікаві та нескладні завдання: підбігти до вихователя («Біжіть до мене»), наздогнати м'яч («Дожені м'яч»), знайти предмет («Знайди прапорець») тощо. У цих іграх кожна дитина діє в своєму темпі. Її рухи ще не пов'язані з рухами інших дітей. Після одного-двох повторень вони повністю оволодівають правилами гри.

Наступний період – з листопада по квітень. Він охоплює пізню осінь, зиму і ранню весну. Завдання вихователя в цей період – підвищити активність дошкільнят, привчати їх пристосовуватися до сезонних явищ. Тому в цей час добирають ігри, в яких діти можуть рухатися без особливих труднощів, навіть у теплому одязі. Це ігри з бігом і ходьбою по всьому майданчику («Поїзд», «Знайди свій будинок»), з катанням м'ячів, кульок («Влучи у ворітця»), проводяться в приміщенні. Рухливі ігри, що їх організовує вихователь у цей період, поступово ускладнюють.

У літній період (травень-серпень) легкий одяг дітей і рівень їхньої підготовки дають змогу використовувати різноманітні рухи (підлізання, стрибки, ловлення м'яча тощо). Завдання вихователя в цей період – збагатити руховий досвід дошкільнят, удосконалити набуті ними рухові навички. Вводять нові ігри, а вивчені раніше проводять в ускладненому варіанті. Наприклад, у грі «Трамвай» діти проходять не по рівному майданчику, а між предметами (кубиками, кеглями), які поставлено на землі.

Діти цього віку особливо емоційно сприймають образи гри. Тому, стимулюючи правильне виконання рухів, враховують саме цю властивість їхньої психіки. Наприклад, радять пострибати, як «зайчики», пройти тихо, як «мишка» або «лисичка» тощо. Нестійка поведінка та швидка збуджуваність дошкільнят потребують від вихователя спокійного, бадьорого тону. Гру треба проводити весело і жваво.

Тривалість гри для дітей певної молодшої групи становить у середньому 5-7 хв з повторенням кожної з них 3-4 рази. У дітей другої молодшої групи відповідно 6-8 хв, кількість повторень 3-5 разів.

У середній групі діти починають цікавитися результатами своїх дій: точно влучити м'ячем у ціль, перестрибнути через «струмок»; пролізти в обруч, не торкнувшись його. Збільшення рухових вмінь дає змогу проводити різноманітні ігри з метанням («Збий булаву», «М'яч через сітку»), стрибками («Зайці і вовк», «Не замочи ніг»), лазінням («Переліт птахів», «Діти і вовк»).

Протягом року зміст ігор, рухові завдання, правила і взаємодії дітей поступово ускладнюються. Якщо гра становить певні труднощі, під час прогулянок її краще проводити з меншою кількістю учасників. Коли правила засвоюють усі діти, гра проводиться з усією групою.

Надмірна рухливість дітей цього віку та їхнє невміння раціонально використовувати свої сили вимагають особливого підходу в дозуванні ігор. Вихователь стежить, щоб рухи чергувалися з короткочасним відпочинком. Навіть коротка пауза (півхвилини-хвилина) дає змогу дітям відновити свої сили і заспокоїтися після бігу або стрибків. У цей час діти обмінюються враженнями. Загальна тривалість рухливої гри дошкільнят цієї групи 8-10 хв, кількість повторень 3-5 раз.

У дітей старшої групи руховий досвід багатший порівняно з малятами 3-4 років, і це дає можливість ширше використовувати в іграх більш складні рухи. Наприклад, біг зі зміною темпу («Ми веселі діти», «Квач»), кидання та ловлення м'яча («Підкинь і злови», «Не давай м'яч»), стрибки («Снігурі та кіт», «Вудочка»). У цьому віці велике значення мають ігри із застосуванням різноманітних предметів (м'ячів, обручів, скакалок). Вони подобаються дітям конкретністю та наочністю оцінки досягнень; впливав м'яч або влучив ним у рухому ціль, прокотив обруч до визначеного місця і т.д.

З великою зацікавленістю діти грають в ігри, в яких передбачається розподіл на підгрупи (команди). В іграх «Садіння картоплі», «Чия ланка швидше збереться?» та ін. вони привчаються в інтересах своєї команди добиватися перемоги, виявляти рішучість, спритність, витримку.

Вихователь підбирає ігри відповідно до мети, яку поставив: формування певних рухових навичок, виховання витримки, сміли-вості, організованості тощо. Визначення й конкретизація за-гальної мети запобігають випадковості у доборі ігор. Одна й та сама мета може ставитися в різних іграх. Наприклад, рухові навички у метанні в ціль удосконалюються в різних іграх: «Серсо», «Влучи в обруч», «Мисливці і зайці», але конкретизуються у вигляді різних зрозумілих і цікавих завдань. У грі «Влучи в обруч»

пропонується влучити м'ячем у нерухому горизонтальну ціль, а у грі «Мисливці і зайці» - у ціль, що рухається. По суті, удосконалюється одна й та сама рухова навичка, але умови виконання різні.

Успіх гри значною мірою визначається правильною організацією дітей. Перед тим як пояснювати нову гру, слід повторити з дітьми найскладніші для них рухи. Наприклад, перед початком гри «Хто швидше до прапорця» діти повторюють підлізання під дугу, а потім уже вихователь розповідає правила гри.

Важливий момент у керівництві грою – дозування рухів, особливо в іграх з бігом, лазінням, стрибками. Тривалість безперервного бігу зі швидкістю вище середньої для дошкільнят цієї групи становить 30-35 с за одне повторення гри. Кількість повторень залежить від її змісту, але не повинна перевищувати 4-6 разів. Між повтореннями – короткі паузи для відпочинку. Дуже важливо регулювати навантаження в рухливих іграх взимку, коли одяг заважає рухам. Потрібно стежити, щоб діти не перегрівалися і не втомлювалися. Загальна тривалість рухливої гри 10-12 хв.

У підготовчій до школи групі активність дітей збільшується. Вони стають сміливими, винахідливими, рішучими, люблять, коли в іграх виникають різні несподівані ситуації, ускладнення, прагнуть долати їх, виявляючи при цьому позитивні моральні якості. Враховуючи це, вихователь ставить перед ними конкретні завдання, пояснює, що і в якій послідовності слід робити, що забороняється. Наприклад, за одним умовним сигналом потрібно бігти або швидко зайняти своє місце в колоні, за іншим – присісти, після третього сигналу – зупинитися або кинути м'яч («До свого прапорця», «Передай – стань», «М'яч середньому»).

У цій віковій групі дітей цікавить не тільки зміст гри і роль у ній, а й результати (швидше всіх пробігти, влучити в ціль та ін.). Тому ігор, у яких були б елементи змагання на спритність, влучність, швидкість рухів, бажано проводити якомога більше. Наприклад, у грі «Хто перший.» виграє команда (ланка), яка швидше пробіжить, пройде по колоді, та ін. Проводячи ігри з елементами змагань, дітей привчають бути стриманими, уникати сварок, прагнути до того, щоб ігри сприяли вихованню в них позитивних рис характеру. Важливо також навчити дітей самостійно розповідати зміст знайомої їм гри, пояснювати її правила, аналізувати. Вони повинні вміти самі організувати і провести рухливу гру з нескладними правилами.

Для дошкільників підготовчої до школи групи велике значення має підведення підсумків гри та об'єктивне визначення переможців у командних іграх. Вихователь допомагає дітям усвідомити важливість рухових дій відповідно до правил для досягнення позитивного результату. Якщо хто-небудь з гравців порушив правила (неправильно передав м'яч, почав бігти до сигналу), команді зараховується штрафне очко.

Значними порушеннями правил вважаються такі, які можуть істотно позначитися на ході та результатах гри (грубощі, на-вмисна затримка гравця-суперника, початок бігу до сигналу).

Об'єктивна оцінка поведінки дітей під час гри важлива для виховання позитивних моральних і вольових якостей. Тому потрібно чітко аргументувати своє ставлення до тих чи інших вчинків дітей, переконувати в правильності оцінки. Це попереджує негативні прояви в поведінці дітей, знижує занадто емоційну збудженість, виключає бажання деяких з них отримати перемогу нечесно.

Методика проведення рухливих ігор з дітьми цієї групи істотно не відрізняється від методики проведення їх з дошкільниками старшої групи. Дещо збільшуються тривалість

безперервного бігу в іграх (до 40-45 с за одне повторення) і загальна тривалість (до 10-15 хв).

Нові ігри доцільно повторювати з дітьми всіх вікових груп 3-4 дні підряд. Протягом року одна й та сама гра проводиться в різних умовах: у груповій кімнаті (якщо дозволяє площа), у фізкультурному залі, на майданчику. Тому внесення певних змін у ГРУ (ускладнення правил, збільшення дистанції бігу, тривалості гри) дає змогу забезпечити відповідний інтерес дошкільнят до неї та підвищити рухову активність.

ТЕМА. №6 Пізнавально-розважальні, спортивно-оздоровчі свята та розваги в умовах літнього дитячого відпочинку

Серед різних форм роботи, які проводяться в літній період, звичайно, велике місце відведено проведенню масових заходів, через які реалізовувалися завдання національного та громадянського виховання, пропаганди здорового способу життя.

Масові заходи мають в основному характер загально-розвиваючого, дозвільно-розважального спрямування, під час проведення вихователі намагаються створювати доброзичливу атмосферу, що сприяє спілкуванню між дітьми, набуттю ними знань та практичних умінь у різних видах їхньої життєдіяльності й можливості прояву дитиною себе з різних сторін.

Вихователі, дошкільних навчальних закладів намагаються організувати найрізноманітніші види діяльності дітей (пізнавальну, трудову, спортивну, ігрову, екологічну, туристичну тощо). Зміст їхнього співвідношення залежить від віку, рівня розвитку та вихованості дитини. Характерною особливістю дітей дошкільного віку є емоційність і допитливість, прагнення перевірити, випробувати свою силу і спритність, бажання фантазувати, відкривати таємниці й прагнути до чогось незвичайного, далекого і прекрасного. Тому в організації повсякденної діяльності дошкільників у літній період педагоги широко використовують різноманітні за змістом заходи: пізнавальні та інтелектуальні, творчі та рольові, спортивні та оздоровчі.

Мета фізкультурно-спортивної роботи:

- сприяння нормальному розвитку і загартуванню дітей;
- зміцнення їхнього здоров'я, виховання інтересу до систематичного заняття спортом;
- формування навиків дотримання здорового способу життя;
- формування санітарно-гігієнічних навичок;

Керівництво фізичним вихованням дітей дошкільного віку здійснюється завідувачем ДНЗ, медичними працівниками, інструкторами з фізичної культури та педагогами-організаторами. Інструктори з фізичної культури, враховуючи пропозиції та інтереси дітей та вихователів складають загальний план фізкультурно-спортивної роботи, проводять інструктажі, навчання, здійснюють контроль з усіх напрямів спортивно-масової і санітарно-гігієнічної роботи у закладі, беруть участь у пізнавально-розважальних, спортивно-оздоровчих, святах та розвагах і несуть відповідальність за збереження життя і здоров'я дітей.

Для успішного проведення всієї роботи фізичного виховання і спорту необхідно завчасно, до початку оздоровчого періоду, скласти календарний план фізкультурних і спортивних справ.

Із інструктивно – методичних рекомендацій щодо організації фізкультурно-оздоровчої роботи в дошкільному навчальному закладі Міністерства освіти та науки України видно, що потреба дітей в рухах задовольняється лише на 30 – 50 %. Гіподинамію

спричиняють часті респіраторні захворювання, нераціональна побудова рухового режиму й загального режиму дня, недостатнє перебування дітей на свіжому повітрі тощо. Зокрема, на руховому режимі дошкільних дитячих закладів негативно позначаються неправомірне скорочення кількості фізкультурних заходів, відсутність системності у проведенні прогулянок – походів за межі дитячого садка, фізкультурних пауз і хвилинок у процесі навчальної діяльності, розваг, свят тощо.

Щоб усунути ці недоліки, слід приділити основну увагу організації фізичного виховання в дошкільних навчальних закладах, де було б передбачено правильну побудову та активізацію рухового режиму, надання йому оздоровчого спрямування, дієвий медико–педагогічний контроль і своєчасну лікувально–профілактичну роботу.

Основою системи фізичного виховання в дошкільних навчальних закладах залишається руховий режим як сукупність поєднаних і послідовно використовуваних залежно від віку дітей, місця в режимі дня, сезону тощо.

В межах активного рухового режиму щоденний обсяг рухової активності рекомендований для дітей молодшого дошкільного віку, становить 3 – 4 години, для старших дошкільників – 4 – 5 год.

Ефективність фізичного виховання забезпечується комплексним застосуванням традиційних засобів фізичного виховання. Це, зокрема: фізичні вправи (гімнастика, ігри, елементи спорту й туризму); оздоровчі сили природи (повітря, сонце, вода); гігієнічні чинники (режим харчування, занять і відпочинку, гігієна одягу, взуття, обладнання та ін.)

Сукупність організаційних форм роботи, обов'язкових для впровадження в освітній процес, становлять: заняття з фізичної культури, фізкультурно–оздоровчі заходи (ранкова гімнастика, гімнастика після денного сну, фізкультхвилинки, фізкультпаузи, загартовуючі процедури); різні форми організації рухової активності у повсякденні (заняття фізичними вправами на прогулянках, фізкультурні свята і розваги, дитячий туризм, рухливі ігри, самостійна рухова діяльність, дні та тижні здоров'я, індивідуальна робота з фізичного виховання).

Фізкультурні заняття є пріоритетними у процесі систематичного, послідовного формування, закріплення і вдосконалення основних рухових умінь і навичок у дітей розвитку їхніх фізичних якостей. Проводяться вони в усіх вікових групах, переважно в першій половині дня – з усією групою або підгрупами дітей. Встановлена тривалість фізичних занять в межах: для дітей 3 – го року життя – 15 – 20 хв., для дітей 4 – го року життя – 20 – 25 хв., для дітей 5 – го року життя – 25 –30 хв., для дітей 6 – го року життя – 30 – 35 хв. Такі заняття проводяться двічі на тиждень за загальним розкладом занять у приміщенні або на майданчику (в період з квітня по жовтень за належних погодних умов, систематично, починаючи з середньої групи) і тричі на тиждень під час прогулянок у першій половині дня протягом усього року. Тривалість фізкультурних занять на прогулянках така сама, як і занять у залі, але за холодної днини може подовжуватися на 5 хвилин. Варіативність проведення визначається різними чинниками, як – от: пора року і погода (відповідно – одяг та взуття дітей), наявність обладнання та інвентарю, ступінь володіння дітьми рухами. Якщо у дошкільному закладі проводяться заняття з плавання (1-2 рази на тиждень залежно від віку дітей) то у день їх проведення не плануються фізкультурні заняття за розкладом на прогулянці.

З метою активізації рухового режиму в повсякденні як варіант фізкультурних занять на прогулянках 1 раз на тиждень організовується дитячий туризм у формі прогулянок – походів за межі дошкільного закладу (пішки, на велосипедах, лижах або санчатах), але

лише за наявності відповідних природно – ландшафтних умов: лісу, луку, поля, водойми, лісосмуги, парку та ін. Не можна підміняти зазначену форму роботи цільовими прогулянками та екскурсіями за межі дитячого садка, що посідають самостійне місце в освітньому процесі як форми ознайомлення вихованців із довкіллям, природою. Основна мета прогулянок – походів – оздоровлення дітей, запобігання гіподинамії, вдосконалення рухових навичок у природних умовах та розвиток фізичної витривалості. Вони проводяться, починаючи з другої молодшої групи. Їхня тривалість становить: у другій молодшій групі – 15 – 20 хв., у середній – 20 – 25 хв., у старшій – 25 – 30 хв. (в один бік).

Фізкультурні свята проводяться двічі-тричі на рік, починаючи з молодшого дошкільного віку. Оптимальна тривалість заходу для дітей цього віку – 40-50 хв., старшого – 50-60 хв. Фізкультурні свята організовуються в першій чи другій половині дня, в музичній чи фізкультурній залі, на майданчику, в басейні тощо. Якщо свято проводиться у приміщенні, необхідно подбати про організацію повноцінної прогулянки у цей день.

Активна рухова діяльність усіх дітей, забезпечення участі кожного з них, створення піднесеного настрою під час фізкультурного свята – найважливіша мета заходу. Важливо не перетворювати його на розважальне видовище для дорослих, а також не відлучати від участі у святі дітей, які пропустили підготовку до нього з певних причин, малоактивних і невпевнених.

Під час підготовки до фізкультурного свята треба розробити сценарій, розподілити обов'язки щодо оформлення місця проведення заходу, підготувати музичний супровід, атрибутику, костюми, призи і нагороди тощо. При розробці сценарію особлива увага приділяється сюрпризним моментам, показовим номерам, церемонії урочистого відкриття і закриття свята, підбиттю підсумків, врученню призів і подарунків.

Підготовка дітей до свята розпочинається заздалегідь і здійснюється впродовж усього освітнього процесу (на музичних, фізкультурних заняттях, під час ранкової гімнастики, в іграх, самостійній руховій діяльності, індивідуальній роботі тощо). Неприпустимими є багаторазові масові репетиції повного ходу свята.

Фізкультурні розваги проводяться, починаючи з раннього віку (3-й рік життя), один-два рази на місяць, переважно у другій половині дня. Тривалість фізкультурних розваг для дітей раннього віку – 15-20 хв, молодшого – 20-35 хв, старшого віку – 35-40 хв. Місцем їх проведення може бути фізкультурна чи музична зала, групова кімната, фізкультурний чи ігровий майданчик, лісова або паркова галявина, берег водоймища тощо. Обов'язковою є участь кожної дитини в розвазі. Щоб забезпечити оптимальні фізичні, психічні, емоційні навантаження, плануючи розвагу, передбачають раціональне чергування ігор з різними ступенями навантаження, колективних, масових з іграми підгрупами чи індивідуальними (конкурси, атракціони), складніших за правилами, руховими завданнями ігор з простішими, розважального характеру. У фізкультурних розвагах для дітей старшого дошкільного віку можуть переважати естафети, конкурси, атракціони, а також ширше використовуватися ігри з елементами спортивних ігор та вправ спортивного характеру.

Організація фізкультурно–оздоровчої роботи

Дні здоров'я організовуються 1 раз на місяць, починаючи з 3-го року життя. Цей день насичується різноманітними формами: загартувальні та лікувально-профілактичні процедури, дитячий туризм, фізкультурне свято або розвага, самостійна рухова діяльність, рухливі ігри на прогулянках, фізкультурні заняття тощо. Більшість з них бажано проводити на свіжому повітрі.

У День здоров'я вся освітня робота пов'язується з темою здоров'я та здорового

способу життя (бесіди, читання художньої літератури, ігрова, пізнавальна, трудова, самостійна художня діяльність тощо). Програма Дня здоров'я передбачає як загальні для всього дошкільного закладу заходи, так і заходи, розраховані на кожну вікову групу окремо.

Тижні фізкультури організуються так, як і дні здоров'я щоквартально. Програма розраховується на кілька днів.

Особливого значення набуває самостійна рухова діяльність як форма активізації рухового режиму. Щодня в усіх вікових групах на неї відводиться час у вільні від занять години ранкового прийому, прогулянок, надвечір'я тощо. Завдання педагогів – забезпечити належний рівень та зміст рухової активності дітей завдяки збагаченню їхнього рухового досвіду, створенню необхідної матеріальної бази в приміщеннях зали, груп, рекреацій, на фізкультурному та ігровому майданчиках, використанню інших прийомів непрямого (опосередкованого) й прямого (безпосереднього) керівництва цією формою роботи.

У відведений для самостійної рухової діяльності час з дітьми різних вікових категорій щодня організується також індивідуальна робота з фізичного виховання. Дітей залучають до неї для ознайомлення з основними рухами, поглибленого розучування їх та закріплення відповідних навичок для усунення відставання в розвитку фізичних якостей (внаслідок невідвідування дитячого садка дошкільного закладу, індивідуальних особливостей стану здоров'я, фізичного і психічного розвитку та інших чинників). Її метою є також активізація малорухливих дітей, запобігання порушення постави і стопи та виправлення їх. Виходячи з аналізу стану здоров'я, фізичного розвитку й підготовленості, інтерес дітей, педагоги визначають мету індивідуальної роботи, добирають потрібне обладнання та інвентар і проводять її з однією дитиною чи з підгрупами по 2 – 4 дітей.

Для нормального розвитку здорової дитини необхідно багато рухатися, займатися, грати. Гра допомагає пізнавати навколишній простір, розвивати увагу, зосередженість, фантазію, логічне мислення. Для дітей гра - не тільки забава, а важлива і серйозна справа.

Враховуючи провідне значення ігрової діяльності - гра являється одним із складових підготовки дитини до школи.

Корисні різні ігри. Навіть "несерйозні" ігри: у "лікарню", "доньки-матері", "школу". Особливо цінно, коли в таких іграх беруть участь відразу декілька дітей. Це розвиває колективізм, дитина вчиться будувати взаємини, вирішувати виникаючі конфлікти. Діти освоюють доросле життя, систему поведінки, обов'язки. Вчать виконувати вказівки "дорослого". І головне - все відбувається без примушення, легко і охоче. Розвивається уява - уміння уявити собі, "що було б, якби...".

Рухливі ігри – після попереднього розучування їх на прогулянках - вводяться до різних форм роботи з дітьми (заняття, свята, розваги, походи, фізпаузи тощо). В усіх вікових групах вони посідають важливе місце як самостійна форма роботи з фізичного виховання й проводяться щодня під час ранкового прийому 9 1-2 гри малої та середньої рухливості).

Загартовуючи процедури доповнюють усі форми роботи з фізичного виховання підвищуючи їхню ефективність. Для масового використання в режимі дня різних вікових категорій рекомендовано традиційне загартування повітрям (повітряні ванни, прогулянки, сон на свіжому повітрі), водою (місцеві і загальні, контрастне обливання та обливання, умивання, купання), сонцем (сонячні ванни) відповідно до розроблених нор і методів.

Нетрадиційні загартовувальні процедури, в тому числі інтенсивне загартовування (ходіння босоніж, обтирання холодною водою) та спеціальні лікувально – профілактичні заходи (фітотерапія, аромотерапія, лікувальна фізкультура, масаж, фізіотерапевтичні процедури та ін.) вводяться до загальної системи фізкультурно – оздоровчої роботи за призначенням лікаря, обов'язково за згодою батьків з урахуванням індивідуальних показників стану здоров'я, самопочуттям дітей та типу закладу.

ТЕМА. №7. Фізкультурно-оздоровча робота в умовах літнього оздоровчого періоду

Фізичне виховання підростаючого покоління є одним із найважливіших напрямів сучасної дошкільної освіти. Воно спрямовується на збереження і зміцнення здоров'я дошкільників, своєчасне формування у них життєво важливих рухових умінь і навичок, розвиток фізичних якостей, забезпечення належного рівня фізичної підготовленості й фізичної культури взагалі, ознайомлення із будовою і основними функціями свого тіла, виховання стійкого інтересу до рухової активності, вироблення звички до здорового способу життя.

Пріоритетність фізичного розвитку дітей визначається чинними нормативно-правовими документами дошкільної галузі - Законами України "Про освіту", "Про дошкільну освіту", "Про фізичну культуру", "Про охорону дитинства". Цими документами держава гарантує усім дітям дошкільного віку реалізацію прав на охорону життя і здоров'я, безоплатну кваліфіковану медичну допомогу, забезпечення раціонального харчування, сприяє створенню безпечних умов для формування всебічно розвиненої життєвокомпетентної особистості в процесі суспільного і родинного виховання тощо.

З огляду на зазначене, діяльність дошкільного навчального закладу має спрямовуватись на збереження, зміцнення й відновлення фізичного, психічного і духовного здоров'я дітей, забезпечення їхнього своєчасного та повноцінного, гармонійного фізичного розвитку з перших років життя. Особливо актуальним є цей напрям роботи в літні місяці. В інструктивно-методичних рекомендаціях "Організація роботи в дошкільних навчальних закладах у літній період" (лист МОНмолодьспорту від 16.03.2012 № 1/9-198) фізкультурно-оздоровча робота визначається важливою складовою освітнього процесу влітку.

Літо завдяки своїм сприятливим погодним умовам і широкому спектру застосування природних факторів розкриває великі можливості для проведення відповідної роботи, яка передбачає правильну організацію та активізацію рухової діяльності дітей, надання їй оздоровчої спрямованості, дієвий медико-педагогічний контроль і своєчасне використання лікувально-профілактичних засобів.

Успішному розв'язанню цих завдань в умовах освітнього процесу дошкільного навчального закладу сприятиме:

гуманізація педагогічної діяльності, неформальний підхід до організації розпорядку дня, звільнення педагогів від зайвих вказівок, інструкцій, надмірних регламентацій, надання їм свободи вибору форм, методів і засобів фізкультурно-оздоровчої роботи, що сприятиме налагодженню позитивного емоційного контакту між педагогом і дітьми;

створення належної матеріальної бази для фізичного виховання (фізкультурна зала, тренажерна зала, басейн, спортивний майданчик, фізкультурні осередки у групових кімнатах тощо), використання нестандартного ("доріжки здоров'я" з квасолі, каштанів,

керамзиту; "гантелі" - півлітрові пластикові пляшки, наповнені крупами; "кульки-брязкальця", виготовлені з двох донець пластикових пляшок, з'єднаних між собою і заповнених дрібними металевими кришечками тощо) та образного фізкультурного обладнання; доцільне його розміщення та забезпечення вільного доступу дітей до нього;

організація та проведення різних форм фізкультурно-оздоровчої роботи з урахуванням стану здоров'я, самопочуття, індивідуальних особливостей, рівня фізичного розвитку та підготовленості кожної дитини, загальних умов дошкільного закладу та його окремих груп, особливостей виховання в сім'ї;

розроблення та впровадження у педагогічний процес новітніх методик профілактики та лікування дитячих захворювань, здоров'язбережувальних та здоров'яформувальних технологій, соціально-оздоровчих проектів;

активне використання традиційних і нетрадиційних форм, методів, засобів фізичного виховання, які б сприяли оптимізації рухового режиму в дошкільному навчальному закладі в літній період; впровадження кращого досвіду з питань фізичного розвитку дітей раннього і дошкільного віку в практику роботи дошкільних навчальних закладів та родинне виховання;

взаємодія педагогів, медичних працівників і батьків щодо збереження та зміцнення фізичного, психічного і духовного здоров'я дітей дошкільного віку;

здійснення за призначенням й під контролем лікаря та згодою батьків спеціальних лікувально-профілактичних процедур (фітотерапія, аерофітотерапія; аромотерапія; спелеотерапія; лікувальна фізкультура; масаж; фізіотерапевтичні процедури та ін.);

проведення психопрофілактичної роботи: застосування сміхотерапії, казкотерапії, музикотерапії, кольоротерапії; вправ на розслаблення; ігор-медитацій за різною тематикою; використання методики навчання дітей знаходити вихід зі стресових ситуацій.

формування валеологічного світогляду та мотивації здорового способу життя з раннього віку, ознайомлення із правилами безпеки життєдіяльності, популяризація цих ідей серед дітей та батьківської громадськості;

максимальне забезпечення потреб дошкільних навчальних закладів у висококваліфікованих спеціалістах (лікарях, медичних сестрах, інструкторах з фізичної культури та плавання тощо), які мають безпосереднє відношення до проведення фізкультурно-оздоровчих заходів; залучення до фізкультури і спорту вихователів, удосконалення їхньої фізичної підготовки;

співпраця працівників відділів дошкільної освіти управлінь освіти та спорткомітетів щодо вивчення стану роботи дошкільних навчальних закладів з питань організації фізкультурно-оздоровчої роботи в літній період, обговорення недоліків, визначення шляхів їх виправлення, розроблення відповідних спільних документів, допомога дошкільним навчальним закладам у проведенні фізкультурних свят, змагань, естафет.

В свою чергу, ефективність фізкультурно-оздоровчої роботи в дошкільних навчальних закладах у літній період залежить від урахування ряду важливих чинників:

дотримання належного рухового режиму життєдіяльності дітей;

доцільне комплексне використання основних засобів фізичного виховання (фізичні вправи - гімнастика, ігри, елементи спорту і туризму; оздоровчі сили природи - повітря, сонце, вода; гігієнічні фактори - режим харчування, занять і відпочинку, гігієна одягу, взуття, обладнання та ін.);

раціональне застосування в освітньому процесі різних організаційних форм:

заняття з фізичної культури;

фізкультурно-оздоровчі заходи (ранкова гімнастика, гімнастика після денного сну, фізкультхвилинка, фізкультпауза, загартувальні процедури);

форми організації рухової активності у повсякденному житті (заняття фізичними вправами на прогулянках, фізкультурні свята і розваги, дитячий туризм, рухливі ігри, самостійна рухова діяльність, дні та тижні здоров'я, індивідуальна робота з фізичного виховання);

використання нетрадиційних, альтернативних технологій і методик, спрямованих на зміцнення та відновлення здоров'я дітей (авторська методика з фізичного виховання М. Єфименка "Театр фізичного розвитку"; адаптовані методики психофізичної гімнастики хатха-йога, у-шу; дихальна гімнастика Г. Стрельникової, К. Бутейка; дотиковий масаж А. Уманської; технологія М. Рунової; методики Г. Залигіної; Л. Бейби тощо).

Зважаючи на зазначене вище, під час організації та проведення фізкультурно-оздоровчої роботи влітку педагогічним колективам дошкільних навчальних закладів варто забезпечити:

дотримання розпорядку дня, збалансоване, збагачене вітамінами харчування та раціональний питний режим для дітей різних вікових категорій;

організацію фізкультурних занять та інших форм роботи із фізичного виховання дошкільників на свіжому повітрі;

проведення загартувальних процедур із дотриманням санітарно-гігієнічних норм;

активізацію просвітницької роботи з батьками щодо охорони здоров'я та безпеки життєдіяльності дітей у літній період.

Розпорядок дня у літній період передбачає доцільний орієнтовний розподіл часу у життєдіяльності дітей із врахуванням чергувань фізичних, психічних навантажень та відпочинку, різних видів дитячої активності; максимального перебування на свіжому повітрі; тривалості сну для дітей певного віку.

Фізкультурні заняття на свіжому повітрі є однією із провідних форм організації рухової активності дітей у літній період. Проведення занять з фізичної культури на вулиці та одночасне використання оздоровчих сил природи сприяє зміцненню здоров'я дітей та створює умови для комплексного загартування дитячого організму.

Ефективність проведення занять з фізичної культури, рухливих та спортивних ігор на вулиці, спортивному майданчику залежить від створення відповідних умов у дошкільному закладі. Керівник та вихователь-методист дошкільного навчального закладу мають забезпечити правильний підбір фізкультурного обладнання і розмістити його на спортивному та групових майданчиках закладу так, щоб воно відповідало педагогічним, гігієнічним, естетичним вимогам та анатомо-фізіологічним особливостям дітей різних вікових груп. Головна вимога до фізкультурного обладнання: безпечність виконання вправ з його використанням, виключення можливості дитячого травматизму та нещасних випадків.

З метою правильної організації занять у дошкільному закладі під час літнього періоду необхідно провести попередню роботу з вихователями, помічниками вихователів, інструкторами з фізкультури, медичними сестрами. Наприклад, семінари-практикуми або консультації: "Організація та методика проведення занять з фізичної культури на свіжому повітрі", "Створення безпечних умов для ефективного проведення занять з фізичної культури на спортивному та ігрових майданчиках", "Організація медико-педагогічного контролю за проведенням та ефективністю занять з фізичної культури влітку".

Для забезпечення загартування дитячого організму під час проведення занять з

фізичної культури у літній період, дуже важливо правильно підібрати одяг для дітей. Гігієнічні вимоги до спортивного одягу передбачають забезпечення дитині свободи рухів та оптимальної терморегуляції. Для безпечного виконання фізичних вправ дитиною важливе значення має і її взуття, яке має бути легким і зручним.

Під час проведення занять на свіжому повітрі доцільно використовувати вправи, спрямовані на розвиток витривалості, зокрема: біг, стрибки, рухливі та спортивні ігри, естафети. Ці вправи сприяють розширенню функціональних можливостей серцево-судинної та дихальної систем, удосконаленню діяльності центральної нервової системи, а отже сприяють загальному зміцненню здоров'я та збільшенню працездатності організму. При цьому варто зауважити, що у занадто спекотливу погоду, навпаки, варто передбачати для дітей більш спокійні види рухової діяльності.

Структурно заняття з фізичної культури поділяється на три частини.

1) Підготовча частина заняття має починатися з шикуння на майданчику та різних видів ходьби, під час якої діти виконують 2 - 3 вправи на увагу та 3 - 5 дихальних вправ. Після нетривалої ходьби - повільний біг по периметру майданчика протягом 2 - 4 хв. залежно від віку дітей. У цій частині заняття здійснюється підготовка до наступної інтенсивної м'язової діяльності та навчання більш складних рухів. Щоб підготувати всі групи м'язів до виконання основних рухів доречно проводити комплекс загальнорозвивальних вправ. Силу фізичного навантаження під час виконання дітьми загальнорозвивальних вправ слід дозувати, добираючи вправи за складністю, регулюючи темп їх проведення та кількість повторень кожної вправи. Велику увагу варто приділяти правильному диханню дітей та якості виконання вправ, оскільки вони сприяють удосконаленню координації рухів та зміцненню різних груп м'язів, а відтак - формуванню правильної постави, розвитку скелетної стопи дитини тощо. Після виконання загальнорозвивальних вправ доцільно проводити біг середньої швидкості тривалістю від 40 секунд до 2 хвилин залежно від віку дітей, а після нього ходьбу з виконанням дихальних вправ та перешикуванням дітей для виконання вправ в основних рухах.

2) Основна частина заняття може містити вправи на розвиток основних рухів та ігри великої рухливості. На кожному занятті діти вправляються у декількох основних рухах: розучують нові вправи або вдосконалюють виконання вже знайомих, граючи у рухливі ігри та ігри спортивного характеру. Пік навантаження під час проведення заняття має припадати саме на основну частину заняття.

3) Заключна частина заняття забезпечує поступове зниження фізичного та емоційного навантаження, нормалізує роботу дихальної і серцево-судинної систем. Для цього доцільно застосовувати різні види ходьби у повільному темпі у поєднанні з дихальними вправами або малорухливі ігри.

Для збільшення моторної щільності заняття слід урізноманітнювати способи організації дітей (фронтальний, груповий, поточний, в т. ч. паралельно-поточний, колове тренування).

Інструктор з фізкультури та вихователь мають дотримуватися вимог щодо створення безпечних умов для проведення занять з фізичної культури, спортивних та рухливих ігор на свіжому повітрі. Зокрема, усе фізкультурне обладнання у приміщеннях та на території дошкільного закладу має бути надійно закріплено та перебувати у робочому стані; на спортивному та ігрових майданчиках ґрунт має бути рівним та утрямбованим, без вибоїн, бугрів; кущі, що оточують майданчик, мають бути акуратно підрізані та ін. Дотримання вимог безпеки під час активної рухової діяльності дітей, зокрема під час проведення

занять з фізичної культури на свіжому повітрі дасть змогу ефективно організувати фізкультурно-оздоровчу роботу влітку і досягти високих результатів у зміцненні фізичного та психічного здоров'я вихованців.

З метою оздоровлення дітей, попередження у них гіподинамії, вдосконалення рухових навичок в природних умовах та розвитку фізичної витривалості замість фізкультурних занять раз на тиждень варто організовувати дитячий туризм у формі прогулянок-походів за межі дошкільного закладу (піших, велосипедних), але лише за наявності відповідних природно-ландшафтних умов (ліс, луг, поле, водойма, лісосмуга, парк та ін.) та сприятливої погоди.

Відповідно до інструктивно-методичних рекомендацій "Фізичний розвиток дітей в умовах дошкільного навчального закладу" (лист МОН України від 16.08.2010 р. № 1/9-563) та з метою оптимізації рухової активності в літній період крім занять з фізкультури доцільно використовувати й такі форми роботи, як: рухливі ігри (малої, середньої, великої рухливості, сюжетні, безсюжетні, в тому числі змагального та естафетного типу, ігри з елементами спортивних вправ, атракціони, забави та ін.), фізичні вправи на прогулянках, фізкультурні свята (раз на квартал) і розваги (1 - 2 рази на місяць), самостійна рухова діяльність, дні (раз на місяць) та тижні (раз на літо) здоров'я, заняття плаванням у басейні, індивідуальна робота з фізичного виховання, які по можливості також бажано проводити на свіжому повітрі. Варто зазначити, що перебування дітей на свіжому повітрі скорочується або виключається за таких несприятливих умов: сильний вітер, температура повітря вище +35° С у затінку, злива, гроза. Більш докладна інформація про застосування перелічених організаційних форм педагогічної діяльності в освітньому процесі дошкільного навчального закладу представлена в зазначених вище рекомендаціях.

Важливе місце серед заходів, спрямованих на оздоровлення дітей у літній період займає загартування, яке доповнює різні форми роботи з фізичного виховання, підвищує їхню ефективність. Рекомендованим для масового використання для різних вікових груп є традиційне загартування повітрям (повітряні ванни, прогулянки, сон на свіжому повітрі), водою (місцеві і загальні, контрастні обтирання та обливання, умивання, купання, полоскання горла), сонцем (сонячні ванни), яке проводиться відповідно до розроблених принципів, санітарно-гігієнічних норм і педагогічних методик. Поряд з ним можна проводити й інші загартувальні процедури (ходіння босоніж по росяній траві, глині, камінцях, вологому піску, обливання водою, сауна тощо), які включаються до системи оздоровлення за призначенням лікаря та згодою батьків з урахуванням індивідуальних показників стану здоров'я і самопочуття дітей.

Просвітницька робота з батьками щодо охорони здоров'я та безпеки життєдіяльності дітей у літній період передбачає створення інформаційних матеріалів (папки-пересувки, фотостенди, бюлетені, тематичні добірки та ін.), обговорення проблем зміцнення здоров'я і фізичного розвитку дітей на батьківських зборах, консультаціях; проведення семінарів-практикумів для батьківського загалу; заохочення рідних дитини до участі в освітньо-оздоровчій роботі дошкільного закладу (свята, розваги, виставки, туристичні походи); їх залучення до створення сприятливого розвивального середовища (оформлення фізкультурних осередків у групових кімнатах, облаштування спортивного майданчика, "Стежки здоров'я", виготовлення фізкультурного обладнання власними руками) тощо.

Дотримання психолого-педагогічних, методичних, санітарно-гігієнічних вимог до організації фізкультурно-оздоровчої роботи в дошкільному навчальному закладі у літній період, ефективного використання погодних умов та природних чинників дасть змогу

педагогам створити необхідні умови для збереження, зміцнення, відновлення здоров'я та гармонійного фізичного розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ТЕМА. №8. Юридична та адміністративна відповідальність педагога в умовах літнього дитячого відпочинку

Кримінальний кодекс України

Стаття 25. Необережність та її види

1. Необережність поділяється на злочинну самовпевненість та злочинну недбалість.

2. Необережність є злочинною самовпевненістю, якщо особа передбачала можливість настання суспільно небезпечних наслідків свого діяння (дії або бездіяльності), але легковажно розраховувала на їх відвернення.

Стаття 36. Необхідна оборона

1. Необхідною обороною визнаються дії, вчинені з метою захисту охоронюваних законом прав та інтересів особи, яка захищається, або іншої особи, а також суспільних інтересів та інтересів держави від суспільно небезпечного посягання шляхом заподіяння тому, хто посягає, шкоди, необхідної і достатньої в даній обстановці для негайного відвернення чи припинення посягання, якщо при цьому не було допущено перевищення меж необхідної оборони.

2. Кожна особа має право на необхідну оборону незалежно від можливості уникнути суспільно небезпечного посягання або звернутися за допомогою до інших осіб чи органів влади.

3. Перевищенням меж необхідної оборони визнається умисне заподіяння тому, хто посягає, тяжкої шкоди, яка явно не відповідає небезпечності посягання або обстановці захисту. Перевищення меж необхідної оборони тягне кримінальну відповідальність лише у випадках, спеціально передбачених у статтях 118 та 124 цього Кодексу.

4. Особа не підлягає кримінальній відповідальності, якщо через сильне душевне хвилювання, викликане суспільно небезпечним посяганням, вона не могла оцінити відповідність заподіяної нею шкоди небезпечності посягання чи обстановці захисту.

Стаття 136. Ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані

1. Ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані, при можливості надати таку допомогу або неповідомлення про такий стан особи належним установам чи особам, якщо це спричинило тяжкі тілесні ушкодження, -

караються штрафом від двохсот до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до шести місяців.

2. Ненадання допомоги малолітньому, який завідомо перебуває в небезпечному для життя стані, при можливості надати таку допомогу або неповідомлення про такий стан дитини належним установам чи особам - караються штрафом від п'ятисот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до трьох років.

Стаття 137. Неналежне виконання обов'язків щодо охорони життя та здоров'я дітей

1. Невиконання або неналежне виконання професійних чи службових обов'язків щодо охорони життя та здоров'я неповнолітніх внаслідок недбалого або несумлінного до них ставлення, якщо це спричинило істотну шкоду здоров'ю потерпілого, - карається штрафом до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадськими роботами на строк до двохсот сорока годин, або позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

2. Ті самі дії, якщо вони спричинили смерть неповнолітнього або інші тяжкі наслідки, - караються обмеженням волі на строк до чотирьох років або позбавленням волі на строк до трьох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років або без такого.

Стаття 263. Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами

2. Носіння, виготовлення, ремонт або збут кинджалів, фінських ножів, кастетів чи іншої холодної зброї (визначення подано нижче) без передбаченого законом дозволу - караються штрафом до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк від двох до п'яти років, або позбавленням волі на строк до трьох років.

Постанова Пленуму ВСУ „Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами” від 26 квітня 2002 року N 3.

4. Пневматична зброя, сигнальні, стартові, будівельні, газові пістолети (револьвери), пристрої вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, ракетниці, а також вибухові пакети й інші імітаційно-піротехнічні та освітлювальні засоби, що не містять у собі вибухових речовин і сумішей, не можуть бути віднесені до предмета злочинів, відповідальність за які настає за статтями 262, 263 (незаконне поводження зі зброєю) ККУ.

8. До холодної зброї належать предмети, які відповідають стандартним зразкам або історично виробленим типам зброї, чи інші предмети, що справляють колючий, колючо-ріжучий, рубаючий, роздроблюючий або ударний ефект (багнет, стилет, ніж, кинджал, арбалет, нунчаку, кастет тощо), конструктивно призначені для ураження живої цілі за допомогою м'язової сили людини або дії механічного пристрою.

Кодекс України про адміністративні правопорушення

Стаття 63. Незаконне використання земель державного лісового фонду.

Використання ділянок земель державного лісового фонду для розкорчовування, спорудження будівель, переробки деревини, влаштування складів і та ін. без належного дозволу на використання цих ділянок тягне за собою, накладання штрафу на громадян від 5 до 10 мінімальних розмірів заробітної плати і на посадових осіб – від десяти мінімальних розмірів заробітної плати.

Стаття 64. Порушення встановленого порядку використання лісосічного фонду, заготівлі і вивезення деревини, заготівлі живиці.

Порушення встановленого порядку використання лісосічного фонду, заготівлі і вивезення деревини, заготівлі живиці, - тягне за собою накладання штрафу на громадян у розмірі від 0,4 до 0,9 неоподаткованого доходу громадян і на посадових осіб – від 0,6 до 1,7 неоподаткованого доходу громадян.

Стаття 65. Незаконна порубка, пошкодження та знищення лісових культур і молодняку.

Незаконна порубка і пошкодження дерев і чагарників, знищення лісових культур, сіянців або саджанців у лісових розсадниках і на плантаціях, а також молодняку природного походження і самосіву на площах, призначених під лісовідновлення, - тягнуть

за собою накладання штрафу на громадян у розмірі від 0,4 до 0,9 неоподаткованого доходу громадян і на посадових осіб – від 0,6 до 1,7 неоподаткованого доходу громадян.

Стаття 66. Знищення або пошкодження підросту в лісах.

Знищення або пошкодження підросту в лісах, - тягне за собою накладання штрафу на громадян у розмірі до 0,2 неоподаткованого доходу громадян і на посадових осіб — від 0,4 до 0,9 неоподаткованого доходу громадян.

Стаття 67. Здійснення лісових користувань не у відповідності з метою або вимогами, передбаченими в лісорубному квитку (ордері) або лісовому квитку.

Здійснення лісових користувань не у відповідності з метою або вимогами, передбаченими в лісорубному квитку (ордері) або лісовому квитку, - тягне за собою накладання штрафу на громадян у розмірі до 0,2 неоподаткованого доходу громадян і на посадових осіб — від 0,4 до 0,9 неоподаткованого доходу громадян.

Стаття 69. Пошкодження сінокосів і пасовищних угідь на землях державного лісового фонду.

Пошкодження сінокосів і пасовищних угідь на землях державного лісового фонду тягне за собою накладання штрафу на громадян у розмірі до 0,2 неоподаткованого доходу громадян і на посадових осіб — від 0,4 до 0,9 неоподаткованого доходу громадян.

Стаття 73. Знищення або пошкодження розмежувальних знаків у лісах.

Знищення або пошкодження розмежувальних знаків у лісах, - тягне за собою накладання штрафу на громадян у розмірі до 0,2 неоподаткованого доходу громадян і на посадових осіб — від 0,4 до 0,9 неоподаткованого доходу громадян.

Стаття 76. Порухення вимог пожежної безпеки в лісах.

Порухення вимог пожежної безпеки в лісах, - тягне за собою накладання штрафу на громадян у розмірі до 0,4 неоподаткованого доходу громадян і на посадових осіб – до двох неоподаткованих мінімумів доходу громадян. Знищення або пошкодження лісу внаслідок необережного поводження з вогнем, а також порушення пожежної безпеки в лісах, що призвели до виникнення лісової пожежі або поширення її на значні площі, - тягнуть за собою накладання штрафу на громадян до двох неоподаткованих мінімумів доходу громадян і на посадових осіб до чотирьох неоподаткованих мінімумів доходів громадян.

Наказ Деркомсім'ямолоді „Про затвердження Типового положення про дитячий оздоровчий заклад” від 05.02.2004 N 31.

1.4. З метою охоплення дітей організованими формами відпочинку в літній період можуть створюватись наметові табори, які в організації своєї роботи керуються цим Положенням.

1.5. Це Положення поширюється на всі дитячі оздоровчі заклади незалежно від форми власності та підпорядкування.

2.9. Дитячий оздоровчий заклад веде пропаганду здорового способу життя, забезпечує дітям, які перебувають у ньому: захист життя і здоров'я; належні умови для повноцінного оздоровлення та відпочинку, розвитку їхніх творчих здібностей, занять фізичною культурою, туризмом, природоохоронною та краєзнавчою роботою, суспільно корисною працею, оволодіння іншими корисними навичками тощо; добровільний вибір видів діяльності та дозвілля; користування матеріально-технічною, культурно-спортивною, оздоровчою, навчально-виробничою, науковою та корекційно-відновною базою дитячого оздоровчого закладу; вільне висловлювання поглядів, думок, переконань;

захист від будь-яких форм експлуатації, насилля з боку педагогічних та інших працівників дитячого оздоровчого закладу, пропаганди релігійних конфесій.

3.1. Для надання медичних послуг дітям і працівникам закладу дитячий оздоровчий заклад закріплюється за територіальною лікувально-профілактичною установою. Надання дітям та працівникам дитячого оздоровчого закладу невідкладної медичної допомоги при гострих та невідкладних станах, у т.ч. стаціонарної, здійснюється територіальним лікувально-профілактичним закладом.

3.2. Працівники дитячого оздоровчого закладу несуть персональну відповідальність за збереження життя та здоров'я дітей, які відпочивають і оздоровлюються в ньому. 3.3. Під час організованого перевезення дітей, які перебувають на оздоровленні в дитячому оздоровчому закладі, на значні відстані забезпечується медичний нагляд за ними. Медичний супровід забезпечується також при організованому перевезенні дітей до (від) місць відпочинку чи оздоровлення.

3.4. Споруди, будівлі та інші приміщення дитячого оздоровчого закладу повинні відповідати санітарним нормам, технічним вимогам та вимогам пожежної безпеки. У кожному приміщенні дитячого оздоровчого закладу розробляється та вивішується на видному місці план евакуації дітей та дорослих у разі пожежі чи стихійного лиха.

3.5. Дитячий оздоровчий заклад забезпечує безпечне повноцінне харчування дітей відповідно до встановлених фізіологічних та натуральних норм харчування. Для дітей, які перебувають на диспансерному обліку, повинно бути організоване дієтичне харчування згідно з рекомендаціями лікаря.

Наказ Міністерства освіти „Про затвердження Правил проведення туристських подорожей з учнівською та студентською молоддю” України N 96 від 06.04.99

1.2. Правила проведення туристських подорожей з учнівською та студентською молоддю України є обов'язковими для всіх навчальних закладів, установ та організацій освіти незалежно від підпорядкування і форм власності, що проводять туристські подорожі з учнівською та студентською молоддю.

1.4. До туристських подорожей з учнівською та студентською молоддю належать спортивні туристські походи, експедиції, екскурсії (далі - туристські подорожі), що проводяться за заздалегідь розробленими маршрутами у конкретні терміни.

1.5. Спортивні туристські походи (групове або командне проходження туристського спортивного маршруту визначеної протяжності з подоланням природних перешкод (перевалів, порогів, печер тощо) різної категорії або ступеня складності за нормативний час, далі - походи) можуть бути організовані з таких видів туризму: пішохідного, лижного, гірського, водного, велосипедного, автомобільного, мотоциклетного тощо. Можливе проведення комбінованих походів з елементами різних видів туризму.

1.10. Для проведення категорійних, дальніх ступеневих походів, а також місцевих ступеневих походів тривалістю більше 4 днів туристські групи учнівської та студентської молоді повинні обов'язково отримати позитивний висновок щодо можливості здійснення подорожі від туристської маршрутно-кваліфікаційної комісії (далі - МКК), що має відповідні повноваження. Для місцевих походів тривалістю до 4 днів включно, а також екскурсій (подорожей тривалістю до 24 годин, що забезпечують задоволення пізнавальних, інформаційних, духовних та оздоровчих потреб учнівської та студентської молоді) отримання позитивного висновку МКК не потрібне.

1.12. Під час проведення туристських подорожей з учнівською та студентською

молоддю забороняється безпідставний поділ груп на підгрупи. Підставами для мотивованого поділу можуть бути: потреба проведення розвідки окремих ділянок маршруту; організація базового табору, проміжних пунктів зберігання продуктів харчування та спорядження; проведення радіальних виходів на маршруті з поверненням до початкового пункту виходу; запобігання виникненню, виникненню та ліквідація наслідків аварійної ситуації, потреба надання допомоги іншим туристським групам або окремим громадянам.

3.2. Керівник, заступник (заступники) керівника туристської групи (подорожі) учнівської і студентської молоді призначаються адміністрацією навчального закладу або іншої організації освіти, що проводить подорож. У походах та експедиціях з учнями та студентами повинен бути заступник керівника віком старше 18 років. Досвід заступника керівника повинен відповідати вимогам, які висуваються до досвіду учасників. Керівник і заступник (заступники) керівника повинні мати знання і навички з надання першої долікарської допомоги. Кількість заступників керівника визначається навчальним закладом або іншою організацією освіти, що проводить подорож з урахуванням вимог цих Правил.

3.18. Усі учасники категорійних походів з будь-якого виду туризму, а також учасники ступеневих водних походів повинні вміти плавати.

4.1. Керівник, його заступник (заступники), а також старший керівник туристської групи (подорожі) учнівської та студентської молоді несуть, відповідно до чинного законодавства, відповідальність за життя, здоров'я учасників подорожі, а також за виконання плану заходів, зміст оздоровчої, виховної і пізнавальної роботи, правил протипожежної безпеки, охорони природи, пам'яток історії і культури тощо.

4.2.1. При підготовці та проведенні будь-яких туристських подорожей з учнівською та студентською молоддю керівник та заступник (заступники) керівника зобов'язані: забезпечити підбір учасників подорожі відповідного віку та туристського досвіду; ознайомити учасників подорожі з Правилами проведення туристських подорожей з учнівською та студентською молоддю України; провести цільовий інструктаж учасників з техніки безпеки у туристській подорожі з обов'язковою реєстрацією в журналі відповідної; отримати необхідну документацію та дозволи на проведення туристської подорожі; при потребі розв'язати питання страхування учасників туристської подорожі; провести збори батьків учасників туристської подорожі (для подорожей учнів та студентів віком до 18 років); забезпечити під час подорожі додержання учасниками належного громадського порядку, санітарно-гігієнічних норм, виконання Правил дорожнього руху, правил пожежної безпеки, використання туристського спорядження, а також інших правил безпеки життєдіяльності.

Наказ Міністерства України у справах сім'ї та молоді від 30 грудня 1998 року № 520 „Про затвердження положення про наметовий табір”

1.1. Наметовий табір є нестационарним тимчасовим оздоровчим закладом, що призначається для оздоровлення і організованого відпочинку в природних умовах дітей та молоді.

1.7. Терміни оздоровлення і відпочинку дітей та молоді в табірній зміні наметового табору визначаються з урахуванням програми роботи, природньо-кліматичних умов і можуть складати не більше 30 діб.

1.11. Робота наметового табору проводиться відповідно до затвердженої засновником

програми з урахуванням розвитку національних, культурно-історичних традицій, пріоритету загальнолюдських надбань і цінностей.

1.12. Відповідальність за життя та здоров'я дітей і молоді, які відпочивають і оздоровлюються у наметовому таборі, покладається на засновника, працівників наметового табору та на батьків дітей (при індивідуальних путівках на оздоровлення дітей).

3.3. Начальник наметового табору: – здійснює загальне керівництво діяльністю табору, затверджує спільно із засновником правила внутрішнього розпорядку табору, видає накази та розпорядження, веде і зберігає необхідну документацію (журнал обліку дітей, журнал наказів, журнал інструктажу з техніки безпеки, журнал обліку кадрів тощо); – розробляє і після погодження із засновником затверджує посадові обов'язки працівників табору, знайомить з умовами праці, правилами внутрішнього розпорядку, проводить інструктаж персоналу табору з техніки безпеки, профілактики травматизму, попередження нещасних випадків, дотримання санітарно-гігієнічних правил; – створює необхідні умови для проведення виховної та оздоровчої роботи; – організовує відповідно до діючого законодавства фінансову та господарську діяльність.

3.4. При прийомі на роботу кожен працівник наметового табору повинен подати медичну довідку про стан здоров'я, бути ознайомлений з умовами праці, правилами внутрішнього розпорядку, посадовими обов'язками.

4.1. Працівники табору, діти і молодь повинні дотримуватись, режиму дня, планів оздоровчо-виховної роботи, правил внутрішнього розпорядку.

4.2. Всі працівники наметового табору несуть особисту відповідальність за життя і здоров'я дітей та молоді в межах покладених на них обов'язків.

4.3. При прийнятті на роботу працівники наметового табору проходять обов'язковий інструктаж з техніки безпеки, профілактики травматизму, попередження нещасних випадків, дотримання санітарно-гігієнічних правил.

4.4. Начальник табору призначає відповідальних за стан охорони праці, протипожежну безпеку та правила поведінки на воді затверджує плани евакуації на випадок пожежі чи стихійного лиха.

4.5. Наметовий табір обладнуються протипожежними і вогнезахисними засобами.

4.6. Надання медичної допомоги в наметовому таборі забезпечується медичним працівниками, освіта яких повинна бути підтверджена відповідним документом.

4.7. Медичні працівники наметового табору: – здійснюють організаційно-підготовчі заходи та контроль за своєчасністю проведення медичних оглядів дітей, молоді і працівників наметового табору, необхідних профілактичних щеплень; – проводять огляд і щоденний прийом дітей і молоді з метою надання необхідної медичної допомоги; – ведуть медичну документацію; – забезпечують систематичний контроль за організацією режиму дня, організацією харчування, фізичним вихованням та загартуванням, профілактикою травматизму, санітарним станом території наметового табору, проведенням гігієнічного виховання дітей, молоді та працівників наметового табору; – разом з територіальними лікувальними закладами проводять протиепідемічні заходи з метою попередження заносу та раннього виявлення інфекційних захворювань.

При виявленні інфекційного захворювання або підозрі на нього забезпечується термінова ізоляція, при необхідності – госпіталізація хворого в територіальний лікувальний заклад.

Всі випадки захворювань фіксуються у журналі реєстрації інфекційних захворювань і

передаються по телефону з надзвичайним повідомленням в територіальну санітарно-епідеміологічну станцію і відомство за місцем формування наметового табору.

4.8. Для медичного обслуговування дітей, молоді у наметовому таборі відводиться окремий намет з комплектом медикаментів у відповідності з кількісним складом наметового табору.

Наказ „Мінохоорніздоров'я Про затвердження Державних санітарних правил розміщення, улаштування та експлуатації оздоровчих закладів” N 172 від 19.06.96 р.

3.4. Санітарні розриви між будівлями повинні бути: - по фасаду між основними будівлями закладів відпочинку – не менше двох висот найвищої будівлі, між такими ж будівлями на сусідніх ділянках - не менше трикратної висоти найвищої будівлі; - при наявності на сусідніх ділянках господарського двору розрив між спальними корпусами, їдальнею закладів відпочинку та господарськими будівлями повинен бути не менше 100 м; - від спальних корпусів до відкритих кіномайданчиків, танцювальних майданчиків та спортивних споруд - не менше 50 м; - від спальних корпусів до відкритих стоянок для зберігання автомобілів до 30 місць - 50 м, від 30 до 100 місць - 80 м, більше 100 місць - 100 м; - від спальних корпусів до надвірних вбиралень - не менше 25 м і не більше 50 м; - від спальних корпусів до їдальні - 50 м; - від спальних корпусів до межі земельної ділянки закладу відпочинку, яка проходить уздовж вулиць зон відпочинку, - 30 м; - від спальних корпусів до службово-побутових приміщень господарської зони не менше - 50 м.

3.5. Їдальня (клуб-їдальня) та інші господарські приміщення повинні бути розташовані по відношенню до спальних корпусів з підвітренної сторони з урахуванням рози вітрів.

4.2. Оздоровчі заклади повинні бути забезпечені доброякісною питною водою відповідно до вимог державного стандарту. Норми добових витрат води на 1 місце при обладнанні усіх спальних приміщень душовими установками - 250 л, ваннами - 350 л, у т.ч. відповідно 20 та 30 л гарячої води.

5.3. Планувальне рішення приміщень їдалень оздоровчих закладів та розміщення технологічного і холодильного обладнання повинні забезпечити зручний зв'язок між приміщеннями і передбачати послідовність і потоковість технологічного процесу, відсутність зустрічних і перехресних потоків сировини, напівфабрикатів, готової продукції, харчових відходів, використаного і чистого посуду, руху відвідувачів та персоналу, додержання техніки безпеки на робочих місцях.

5.4. У кожному виробничому цеху їдальні повинні бути раковини для миття рук з підведеною через змішувачі гарячою і холодною водою, обладнані пристроями для обполіскування рук дезінфекційним розчином. Раковини повинні бути забезпечені милом, електрорушниками, паперовими рулонними рушниками або індивідуальними серветками.

5.5. Приміщення їдалень повинні утримуватись у чистоті, для чого після кожного прийому їжі необхідно проводити ретельне прибирання, миття підлоги, протирання меблів, підвіконня, миття і дезінфекцію рам.

Перевезення організованих груп дітей

Постанова КМУ „Про затвердження Правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту” від 18 лютого 1997 р. N 176.

45. Перевезення організованих груп дітей повинно здійснюватися із забезпеченням високого рівня безпеки, надійності і якості транспортного обслуговування.

46. Максимальна кількість дітей для перевезення автобусом не повинна перевищувати кількості місць для сидіння у ньому згідно з паспортом заводу-виготовлювача.

49. Перевезення організованих груп дітей колоною з п'яти і більше автобусів узгоджується з органами Державтоінспекції.

50. До початку перевезення організованих груп дітей замовнику і пасажирському перевізнику необхідно:

а) визначити маршрут перевезення організованих груп дітей, як правило, такий, яким уже здійснюються регулярні автобусні перевезення;

б) установити зупинки автобуса:

технічні - одна на перші 50 кілометрів і не менше однієї - на кожні наступні 100 кілометрів маршруту; для відпочинку - на 5 хвилин через кожну годину руху і на 30 хвилин - через кожні 5 годин руху (допускається поєднання 30-хвилинного відпочинку з перервою на обід); для приймання їжі - через 3 - 5 годин руху; для ночівлі; в) скласти схему маршруту; г) скласти розклад руху. 51. Перевезення організованих груп дітей виконуються тільки у світлу пору доби і за сприятливих погодних умов.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Чернігівський національний педагогічний університет
імені Т.Г. Шевченка**

ПРОГРАМА

«Літньої педагогічної практики»

**для підготовки бакалаврів
напряму підготовки 0101 Педагогічна освіта**

Спеціальності 6.010101 "Дошкільна освіта "

(Шифр за ОПІ _____)

Чернігів 2014

Літня педагогічна практика.

Неможливо переоцінити позитивний вплив літнього періоду на дитину будь-якого віку. Постійне знаходження на свіжому повітрі, різноманітність форм, фарб і звуків у природі, різноманітність радісних переживань і нових почуттів, багата вітамінами та іншими необхідними організму речовинами їжа, відносна свобода поведінки – все це дає дитині значний фізичний і емоційний запас сил.

Навчально-виховна робота влітку здійснюється в процесі спілкування з природою, через гру, художню і рухливу діяльність, посилену працю.

Особливої турботи потребує і здоров'я дитини. Основна задача літнього періоду – загальне оздоровлення дитячого організму. Прогулянки, екскурсії, походи, ігри, використання природних умов дозволяє значно розширити рухливі можливості дітей.

Мета практики: формування у студентів уявлення про особливості роботи дошкільного закладу в літній оздоровчий період і самостійне оволодіння функціями діяльності вихователя.

Завдання практики:

1. Вивчення особливостей діяльності дошкільного закладу (і вихователя) у літній оздоровчий період.
2. Самостійне виконання студентами всіх функцій вихователя груп дошкільного віку.
3. Оволодіння основними методичними підходами до роботи з дітьми дошкільного віку в літній оздоровчий період.
4. Апробація методів діагностики діяльності (гра, праця) дошкільника.
5. Формування індивідуального стилю в педагогічній діяльності.
6. Удосконалення культури педагогічної діяльності (культура мовлення, культура спілкування, культура зовнішнього вигляду).
7. Виробити уміння та навички самостійної роботи з дітьми в літній період, враховуючи їх особистість;
8. Виховувати інтерес до майбутньої професії та бажання працювати з дітьми в літній період, враховуючи їх особливості;
9. Формувати навички самостійної організації побутової, ігрової і навчальної діяльності дітей;
10. Розвивати творчість студентів, формувати вміння застосовувати свої теоретичні знання, здійснювати нетрадиційні форми роботи;
11. Виробляти навички роботи з батьками дітей;
12. Ознайомитися з умовами організації і керівництва навчально-виховною роботою дітей у різновікових групах.

Перелік педагогічних умінь і навичок:

- спостерігати та аналізувати роботу вихователів, помічати та вивчати кращий досвід, вести щоденник;
- навчитись самостійно організовувати дитячий колектив для проведення різних видів ігрової навчальної та ігрової діяльності;
- ознайомитись з видами та особливостями планування навчально-виховної роботи;
- організовувати та проводити специфічні форми роботи з дітьми в літній період (загартування, купання у водоймах та ін.);
- самостійно готувати та проводити різні види занять, застосовувати нетрадиційні форми їх проведення;
- володіти практичними навичками користування варіативними програмами

виховання та навчання в дитячому садку;

- уміння здійснювати групові та індивідуальні види роботи з дітьми з різних розділів програми;
- організовувати роботу з батьками, вивчати кращий досвід сімейного виховання;
- готувати доповіді, інформацію, виступи до педрад, семінарів, конференцій, батьківських зборів;
- виявляти творчість, винахідливість у проведенні народознавчої роботи з дітьми в дошкільному закладі;
- осмислювати і аналізувати досвід своєї педагогічної діяльності;
- грамотно та охайно вести документацію педагогічної практики.

Зміст практики

Основним змістом літньої виробничої практики на третьому курсі є самостійне виконання студентами функцій вихователя груп дошкільного віку: материнської, розвиваючої, діагностичної і колекційної, комунікативної, конструкторсько-організаційної, координуючої, функції професійного самовдосконалення.

При виконанні функцій вихователя студентам надається право використовувати варіативні програми і методики.

1. Охорона і зміцнення здоров'я дітей (материнська функція).

Виділення цієї функції в самостійну і значущу пов'язано з тим, що слабкий організм дітей дошкільного віку не спроможний так, як організм школяра боротися з захворюванням і переносить їх важче.

Студенти повинні створювати найкращі умови для фізичного розвитку дітей, охорони здоров'я, необхідно приділяти увагу і загартуванню дитячого організму. Ця функція виявляється також і в забезпеченні позитивного емоційного стану кожної дитини і групи, в турботливому, лагідному відношенні до дітей. Вона включає уміння створювати умови для нормального протікання процесів життєдіяльності, психологічно комфортний клімат кожній дитині.

В період літньої практики студенти проводять наступні форми роботи з фізичного виховання:

- фізкультурний відпочинок (кожного тижня);
- фізкультурне свято (на останньому тижні практики);
- ранкову гімнастику з елементами танцю, аеробіки на свіжому повітрі (щодня);
- заняття з розвитку рухів в ігровому сюжеті або з рухливих ігор (щодня);
- індивідуальну роботу з розвитку рухів (щодня).

Конспекти всіх форм роботи по фізичному вихованню студенти розробляють самостійно і представляють в звітній документації.

2. Розвиваюча (виховуюча та навчальна).

Студент в процесі своєї взаємодії з дітьми повинен намагатися формувати в них цілісні основи відношення до дійсності.

Навчальна функція виражається в стимуляції і управлінні активністю дошкільника, в результаті якої у нього формуються знання, уміння і навички. Головна мета навчання дошкільників не передавання готових знань, а формування здібностей, інтересу до самостійного їхнього здобування.

Розвиваюча функція передбачає реалізацію освітньої програми дошкільного закладу.

Особливу увагу під час літньої практики слід звернути на вирішення задач екологічного виховання дошкільників. Під час практики проводяться:

- екологічні свята;
- екологічні розваги (1 раз на тиждень);
- екологічні заняття (4-6, в тому числі з використанням екологічної казки).

Робота з екологічною казкою ведеться за визначеною системою, яка включає розповідь казки, її театралізацію, гру-бесіду дійових осіб з дітьми, гру-драматизацію.

Конспекти екологічних казок, занять, свят і розваг студенти розробляють самостійно і представляють їх у звітній документації.

3. Діагностична і корекційна.

Реалізація цих функцій передбачає наявність у студента умінь використовувати елементарні засоби діагностики рівня інтелектуального і особистісного розвитку дитини. Дуже важливо виявити і труднощі, які відчуває дитина в значущих для нього видах діяльності, в установленні взаємовідношень з оточуючими.

З цією метою студенти:

- вивчають особливості сюжетно-рольової гри;
- вивчають особливості взяття дитиною на себе ролі в сюжетно-рольовій грі;
- досліджують особливості усвідомлення дошкільниками 5-7 років сумісної гри і праці як різних видів діяльності.

4. Комунікативна.

Ця функція виявляється в стилі взаємовідносин між студентом і вихователем, студентом, дітьми та їх батьками. Вона включає вміння встановлювати педагогічно доцільні відносини з дітьми. регулювати спілкування і взаємовідносини в групі дітей не тільки одного віку, але й різного віку.

Регулюючи взаємодію дітей, студенту рекомендується затвердити у різновіковій групі наступні правила:

- старші допомагають молодшим, коли ті просять;
- молодші не заважають старшим працювати та гратися;
- не можна відбирати іграшку у іншої дитини, бити чи ображати його, руйнувати його роботу або псувати продукти праці;
- молодші завжди можуть бути присутніми при будь-якому занятті і по мірі сил і бажання брати участь в ньому;
- студент не змушує дітей брати участь у заходах.

-5. Конструкторсько-організаторська функція.

Ця функція включає:

- вміння студентів створювати умови для успішного розвитку і виховання дитини;
- планувати навчально-виховний процес;
- володіти набором варіативних методик і педагогічних технологій, здійснювати їх відбір і застосовувати у відповідності з певними умовами;
- творчо брати участь у перетворенні предметного середовища, яке оточує дитину;
- проектувати розвиток дитини в системі навчально-виховної взаємодії.

Кожний студент виготовляє два дидактичних посібника. необхідних для навчання дошкільників.

6. Координуюча.

Реалізація цієї функції полягає в об'єднанні і узгодженні змісту і направленні педагогічного впливу на дитину.

Студент здійснює координацію діяльності помічника вихователя, музичного керівника та інших співпрацівників дошкільного закладу. Узгоджує свою діяльність з

вихователем-напарником, методистом, медичних персоналом в рамках освітнього процесу всього дошкільного закладу; систематично співпрацює з батьками і особами, які їх замінюють.

В ході літньої педагогічної практики студенти повинні встановити діловий, побудований на довірі контакт в роботі з колективом батьків.

Перший етап – трансляція батькам позитивного образу дитини. Завдяки цьому з самого початку між молодим вихователем і батьками складаються доброзичливі відносини з установкою на майбутнє ділове співробітництво.

Другий етап – трансляція батьками знань, які допомогли б їм у вихованні дитини в сім'ї і знань про дитину, які неможливо отримати в сім'ї, але які можуть бути цікавими для батьків (дані соціометричного дослідження групи, особливості спілкування дитини з однолітками, досягнення дитини в продуктивних видах діяльності, уявлення дошкільника про щастя і горе і т.п.).

7. Функція професійного самовдосконалення.

В діяльності студента-практиканта особливо важлива роль відводиться самоосвіті і самовихованню. Широке коло знань, знайомство з якими допомагає професійному зросту молодого педагога. Те, на чому зупиниться студент в процесі самоосвіти, багато в чому залежить від його інтересів, направленості, ціннісних орієнтацій, установок. Молодий педагог, який входить в новий колектив, завжди відчуває невпевненість в своїх силах і здібностях, яка в цілому знижує успішність його діяльності під час практики. Впевненість в собі, навпроти, допомагає будувати відношення зі своїми новими колегами в бажаному напрямку. Студентам пропонується попрацювати над тренуванням своєї впевненої поведінки.

При підготовці до літньої практики слід врахувати, що студенти повинні одержати рекомендації для роботи в змішаній групі, вміти планувати роботу з дітьми різного віку.

Літня практика проводиться під керівництвом педагогічного персоналу дитячого садка. Студентам, що успішно виконали план педагогічної практики виставляється оцінка. На студентів, які під час літньої практики зараховані на посади, розповсюджується загальне трудове законодавство.

Звітна документація:

1. Щоденник педагогічних спостережень з матеріалами виконаних завдань та їх аналізом.
2. Скарбничка з конспектами різних видів занять і розваг.
3. План навчально-виховної роботи.
4. Звіт про проходження літньої педагогічної практики.
5. Характеристика на студента-практиканта видана базою практики.
6. План конспект фізкультурного свята чи розваги (на останньому тижні практики)з протоколом обговорення;
7. план-конспект ранкової гімнастики з елементами танцю, аеробіки на свіжому повітрі
8. Дидактичний посібник.

РОЗДІЛ IV. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ «ЛІТНЬОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ»

Програма педагогічної практики у дошкільному закладі передбачає проведення практикантами різнопланової організаційно-педагогічної та методичної роботи, обумовленої виконанням посадових обов'язків вихователя в умовах ДНЗ.

Перед початком педагогічної практики студент-практикант повинен пройти медичний огляд і отримати дозвіл для роботи з дітьми, який зазначений в санітарній книжці практиканта. Крім цього, кафедрою дошкільної освіти та практичної психології проводиться діагностика рівня готовності студентів до практики у формі методичного допуску.

Самостійному проведенню навчально-виховного процесу в групі передують ознайомлення студентів-практикантів з дошкільним закладом, організацією його роботи. Практика розпочинається із бесіди студентів з керівником дошкільної установи, у ході якої практиканти отримують загальні відомості про дошкільний навчальний заклад (його тип, вид, контингент вихованців, пріоритетні завдання, на розв'язання яких спрямована робота закладу), дізнаються, на основі якої програми здійснюється навчання і виховання дошкільнят та які форми планування навчально-виховної роботи прийняті в дошкільному закладі. Завідувач ДНЗ проводить також інструктаж студентів щодо охорони праці та безпеки життєдіяльності дітей дошкільного віку.

Педагогічна практика проводиться у кращих дошкільних закладах, які є науковими філіями випускової кафедри. Для керівництва педагогічною практикою студентів призначаються досвідчені викладачі кафедри, що мають досвід роботи у дошкільному навчальному закладі, практичні працівники, що є викладачами кафедри.

Роботу з дітьми студенти-практиканти здійснюють під постійним контролем вихователя-наставника, який несе безпосередню відповідальність за життя і здоров'я дітей групи, їх навчання і виховання.

Студент-практикант призначається в одну з груп дітей дошкільного віку, у якій він працює (змінюючи по черзі зміни) протягом усього періоду практики.

Для ефективної реалізації програми педагогічної практики у дошкільному закладі має бути складений індивідуальний план роботи студента-практиканта, який затверджує керівник практики.

Тривалість робочого дня студента-практиканта - 6 годин. Робочий день розпочинається о 8 год., закінчується о 14 год. (перша зміна). Друга зміна розпочинається о 12 год., закінчується о 18 год.

Студенти зобов'язані виконувати правила внутрішнього трудового режиму дошкільного закладу, підкорятися розпорядженням адміністрації дитячого садка, працівникам міськвно, інших осіб, які мають право інспектувати дошкільний заклад. Однак, передусім, студент-практикант повинен виконувати вказівки та розпорядження групового методиста практики, без погодження з яким студент-практикант не може бути переведений в іншу групу, залучений до таких видів діяльності в дитячому садку, які не передбачені програмою практики, звільнений від виконання будь-яких видів педагогічної діяльності, які заплановані програмою практики.

Протягом усієї практики студент веде щоденник педагогічної практики, в якому у кінці робочої зміни обговорює та аналізує свою діяльність з вихователем-наставником, отримує консультації щодо наступного робочого дня. Проведену самостійно роботу студент-практикант фіксує в щоденнику, який він зобов'язаний щоденно мати при собі в

дошкільному закладі і вчасно заповнювати. Щоденник є основною формою поточного звіту студента-практиканта перед груповим методистом та керівником педагогічної практики. Після завершення практики щоденник додається до звітної документації студента-практиканта.

Результати педагогічної практики розглядаються на підсумковій педагогічній раді, в якій беруть участь керівники дошкільної установи, студенти-практиканти та їхні вихователі-наставники, груповий методист практики. На педагогічній раді затверджують характеристики студентів-практикантів, складені вихователями-наставниками. У характеристиці дається розгорнутий аналіз роботи студента під час практики, його ділових та особистісних якостей і вказується загальна оцінка за педагогічну практику.

Завершальним етапом роботи студента-практиканта є оформлення звітної документації згідно переліку, зазначеного в програмі педагогічної практики та підготовка до участі у підсумковій конференції, за результатами якої виставляється оцінка за практику.

Документація повинна бути оформлена на стандартних аркушах білого паперу і подана на випускню кафедру не пізніше трьох днів після завершення практики у папці зі швидкозшивачем. Документація може бути подана в рукописному вигляді або надрукована на комп'ютері. Титульна сторінка звітної документації обов'язково має бути у друкованому вигляді.

Захист педагогічної практики проводиться у випадку, якщо за результатами роботи студент отримує незадовільну оцінку (35-59 балів), або хоче підвищити свій рейтинг. На захист додатково виділяється 25 балів. Для захисту літньої педагогічної практики кафедрою створюється комісія у складі завідувача кафедри, керівника практики та досвідченого керівника-методиста.

Чернігівський національний педагогічний
університет імені Т.Г.Шевченка

Кафедра дошкільної
та початкової освіти

Звітна документація
з літньої педагогічної практики
студентки II курсу 26 групи
факультету початкового навчання
спеціальності "Дошкільна освіта"
Борисенко Катерини Миколаївни
яка проходила практику у
ДНЗ №76, «Золота рибка», м. Чернігова
з 02 по 27 червня 2014р.

Керівник практики
Кошель В.М.

Чернігів 2014р.

Щоденник з педагогічної практики
Чернігівський національний педагогічний
університет імені Т.Г. Шевченка

Щоденник
з літньої педагогічної практики
студентки II курсу 26 групи
факультету початкового навчання
спеціальності "Дошкільна освіта"
Седляр Юлії Володимирівни
ДНЗ №76, «Золота рибка», м. Чернігова
з 02 по 27 червня 2014р.

Чернігів 2014р.

Прізвище, ім'я та по батькові керівника закладу, у якому проходить педагогічна практика.

Прізвища, імена та по батькові педагогів-наставників (вихователів групи, методистів ДНЗ, групового методиста).

Третя сторінка: список дітей групи.

Четверта сторінка: режим дня групи.

П'ята сторінка: комплекси ранкової гімнастики.

Шоста сторінка: розклад занять на тиждень.

Сьома та восьма сторінки: перспективний та календарний план навчально-виховної роботи студента.

Титульний аркуш плану-конспекту залікового заходу

Чернігівський національний педагогічний
університет імені Т.Г. Шевченка

План-конспект
залікового заходу
на тему: «КВК»
студентки II курсу 26 групи
факультету початкового навчання
спеціальності "Дошкільна освіта"
Шмаровоз Олени Сергіївни
Старша група, 25.06.2014р.

Оцінка: «5» відмінно
Вихователь: (підпис) Л.В.Селюченко
М.П.

Чернігів 2014р.

Схема конспекту заходу

Тема заняття:

Мета (програмовий зміст заняття):

Обладнання (матеріал, необхідний для заняття):

Організація обстановки на занятті: указати, як буде розміщено у групі демонстраційний та роздатковий матеріал, фізкультурне обладнання, атрибути до гри тощо; розташування столів, розміщення дітей за ними, інші важливі деталі обстановки.

Попередня робота з дітьми: перерахувати всі форми роботи в щоденному житті, які готують дітей до сприймання матеріалу на занятті.

Хід заняття:

1 Вступна частина (початок заняття): детально описати методичні прийоми та зміст роботи, спрямовані на організацію переходу дітей від ігрової чи побутової діяльності до навчання, зосередження уваги дітей та зацікавлення їх змістом заняття.

2. Основна частина: детально розкрити послідовність проведення всіх видів навчальної діяльності дітей на занятті, навести зміст розповідей та пояснень, запитань до дітей, описати ігрові прийоми, вправи, усі форми практичної діяльності дітей на занятті та прийоми керівництва діяльністю дітей.

3. Заключна частина (підсумок заняття): описати методичні прийоми підведення підсумків заняття, навести зміст заключної розповіді вихователя.

4. Використана література: указати посібники, методичні розробки, хрестоматії, іншу літературу, якою користувалися під час підготовки та проведення заняття.

5. Студент-практикант: _ (Підпис)

Схема протоколу обговорення відкритого заходу

Протокол № _____

Від " _____ "

(Дата)

обговорення відкритого залікового заходу, проведеного студентом-практикантом _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Слухали:

1. Студента, що проводив захід: ознайомлює з метою заняття, робить короткий самоаналіз (указати конкретно, що було оцінено добре, які помилки, труднощі виникли, ідеї на майбутнє).

2. Інших студентів, що були присутні на заході: внести до протоколу виділені ними недоліки, зауваження та пропозиції, позитивні відгуки та виставлену за захід оцінку (виступ кожного студента записується окремо).

3. Вихователя групи, у якій проводилося захід: дає у своєму виступі загальну оцінку занять, які проводив студент-практикант протягом практики, робить детальний аналіз відкритого заняття.

4. Методиста або завідувача ДНЗ (у випадку їх присутності на відкритому заході): роблять аналіз заходу та дають йому оцінку.

5. Викладача-методиста практики: підсумовує виступи присутніх, детально аналізує хід заходу, робить методичні узагальнення та вносить пропозицію щодо кінцевої оцінки за проведений студентом захід.

Ухвалили:

Заняття студента-практиканта _____

(прізвище, ініціали)

оцінити на: _____
(оцінка за п'ятибальною системою)

Підпис викладача-методиста практики _____

Схема звіту про проходження педагогічної практики

1. Загальні відомості про місце і час педагогічної практики.

2. Характеристика виконання індивідуального плану студента: позитивні та негативні сторони, труднощі, які виникли під час практики, чим обумовлені; яка робота проводилася для успішного завершення практики.

3. Значення практики для оволодіння педагогічною майстерністю.

4. Пропозиції щодо поліпшення організації і проведення педагогічної практики.

Підпис студента практиканта:

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Артемова Л.В. Вчися граючись. - К., 1995.
2. Артемова Л.В. Театр і гра. - К., 2002.
3. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. -- К., 1999.
4. Богуш А.М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і практика. - Запоріжжя, 2000.
5. Богуш А., Лисенко Н. Українське народознавство в дошкільному закладі. - К., 2002.
6. Вільчковський Е. С., Курок О. І. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: навч. посіб. - 3-тє вид., стереотипне.- Суми: ВТД "Університетська книга", 2011.- 429 с.
7. Дубогай О.Д. Оздоровлення дошкільнят, або канікули влітку – Запоріжжя : ТОВ «ЛПКС», 2005. – 221 с.
8. Дуброва В.П., Милашевич Е.П. Педагогическая практика в детском саду: Учеб. пособие для студентов пед. учеб. заведений. – М.: Изд. центр «Академия», 1998. – 160 с.
9. Закон України “Про освіту”. – К.: Генеза, 1996. – 36 с.
10. Ознайомлення дошкільників з природою. Хрестоматія / Упорядник Н.М.Горопаха. - Рівне, 2007.
11. Олійник Л.М., Романюк І.А. Я працюю з малюками. Планування та діагностика в першій молодшій групі дошкільного навчального закладу. - Харків, 2007.
12. Організація літнього відпочинку дітей та молоді. У 2 частинах / Харченко С.Я., Ваховський Л.Ц., Кратінов, Кратінова В.О. – Луганськ: «Альма-матер», 2003.
13. Остапенко А.С., Шинкевич О.В. Організація роботи ДНЗ в літній оздоровчий період – Х.: «Основа», 2012 – 239 с.
14. Педагогическая практика студентов факультетов дошкольного образования: Учеб. пособие/ Л.М.Волобуева, В.И.Ядэшко, Л.И.Павлова и др. – М.: Изд. центр «Академия», 1999. – 224 с.
15. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів освіти України: Наказ Міністерства освіти України від 8 квітня 1999 р. № 93 // Збірник законодавчих та нормативних актів про освіту. Випуск 1. – К., 1994. – С.139-153.
16. Машкіна Л.А. Педагогічна практика в системі ступеневої підготовки вихователів дітей дошкільного віку. Навчальна програма та методичні рекомендації щодо її реалізації. – Хмельницький: Вид-во ХГПІ, 2002. – 58 с.

Електронні ресурси

1. <http://www.mon.gov.ua/>
2. http://www.mon.gov.ua/laws/list_748.doc
3. http://osvita.ua/school/out_edu/2294
4. <http://www.moz.gov.ua/ua/main/docs/?docID=8079>
5. http://osvita.cn.ua/Document/Ozdorovlenie_2009.doc
6. <http://studentam.net.ua/content/view/1587/100/>
7. <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=983-2004-%F0>
8. http://osvita.ua/school/out_edu/2910
9. <http://tour.cult.gov.ua/publ/26-1-0-108>
10. <http://www.uapravo.net/data/base28/ukr28053.htm>
11. http://osvita.ua/school/out_edu/3736
12. <http://www.fdo.org.ua/bulletin.htm>
13. <http://konserg.ucoz.ua/load/1-1-0-821>
14. <http://diplomz.co.ua/other/8274/>
15. <http://www.shevrono.com.ua/mkab/ozdor.html>
16. http://www.loga.gov.ua/oda/documents/official/official_1065.html?templat3
17. <http://www.lib.ua-ru.net/diss/cont/35783.html>
18. <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1041.5623.0>
19. <http://ua.textreferat.com/referat-13484-3.html>
20. <http://www.uazakon.com/document/spart29/inx29634.htm>
21. <http://www.5ballov.ru/referats/preview/91675/2>
22. <http://www.edu.kiev.ua/news/nak153.htm>
23. <http://www.grinchuk.lviv.ua/referat/1/1307.html>
24. <http://referats.allbest.ru/sport/68243.html>
25. <http://val.ua/culture/Culture/198523.html>
26. <http://ukrtools.com.ua/>
27. http://revolution.allbest.ru/pedagogics/00017264_0.html
28. <http://www.ses.sumy.ua/index.php?id=45>
29. <http://www.lib.ua-ru.net/diss/cont/331232.html>
30. http://osvitamukachevo.ucoz.ua/load/robota_doshkilnikh_navchalnikh_zakladiv/dnz/osoblivosti_planuvannja_osvitnogo_procesu_za_bazovoju_programoju_ua_sviti/6-1-0-10
31. <http://www.lib.ua-ru.net/diss/cont/331232.html>
32. <http://monitor.chernigov.net/arhiv-novin/ozdorovlennya-ditey-u-dityachih-ozdorovchih-zakladah-taborah-chernigova-vlitku-tsogo-2.html>
33. <http://dnz1.org.ua/index.php/%D0%BE%D1%85%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%BD%D0%B0-%D0%BF%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%96.html>
34. <http://studentam.net.ua/content/view/3593/97/>
35. <http://kkdnz295.dnepredu.com/uk/site/organizatsiya-fizkulturno.html>
36. <http://www.plast.org.ua/?pageid=399>
37. <https://sites.google.com/site/krivoyrogkzsh37/metodicne-ob-ednanna-4/zv/normativn-baza>
38. <http://osvita.ua/legislation/doshkilna-osvita/29957/>
39. http://ecatalog.mk.ua/cgi/base_moba/cgiirbis
40. <http://dnzdjernelce.org.ua/tvorchist/21-ruhliv-gri-doshklnyat-avtorska-robota-fzkervnika-ponomar-tamari-vanvni.html>

ДОДАТКИ

Ректору Чернігівського
національного педагогічного
університету імені Т.Г. Шевченка
професору Носку М.О.

Відношення

Адміністрація дошкільного навчального закладу № 45 «Веселка» м. Чернігова не заперечує проти проходження літньої педагогічної практики студенткою факультету початкового навчання спеціальності "Дошкільна освіта" Івановою Анною Петрівною з 02 по 27 червня 2014р.

З програмою практики ознайомленні.

Проходження літньої практики гарантуємо.

Дата (підпис) печатка установи

ЗВІТ

про проходження
літньої педагогічної практики
Колениченко Анастасії Ігорівни

Я, студентка, II курсу 25 групи факультету початкового навчання спеціальності «Дошкільна освіта» проходила літню педагогічну практику у ДНЗ №77 «Дельфін» м. Чернігова.

Перед початком педагогічної практики я пройшла медичний огляд і отримала дозвіл для роботи з дітьми дошкільного віку, який зазначений в моїй медичній книжці. На настановчій конференції було проведено інструктаж про мету завдання, порядок проходження практики, техніку безпеки та виробничої санітарії, після чого було озвучено бази проходження педагогічної практики у групах дітей раннього віку для кожного студента. Згідно з наказом про проходження педагогічної практики у групах дітей раннього віку я була направлена у ДНЗ №77 «Дельфін» м. Чернігова.

Педагогічна практика розпочалася бесідою з завідуючою, у ході якої я отримала загальні відомості про ДНЗ №77 «Дельфін», дізналася, на основі якої програми здійснюється навчання і виховання дітей дошкільного віку та які форми планування навчально-виховної роботи прийняті в дошкільному навчальному закладі. Завідувач ДНЗ провела також інструктаж щодо охорони праці та безпеки життєдіяльності дітей

дошкільного віку.

Під час проходження практики я отримала вагомий педагогічний досвід роботи з дітьми, а саме під час спілкування з ними, під час організації ігрової діяльності та підготовки до дитячих конкурсів, змагань, свят. Дійсно, дитячий садок - це середовище, у якому діти не лише виховуються, набувають досвіду, а й запасаються великою кількістю позитивних емоцій та задоволення від цікаво організованих заходів.

В результаті практики я поглибила свої знання з педагогіки та психології, сформувала професійно-педагогічні вміння і навички по організації виховної роботи з дітьми, розвинула вміння аналізувати результати своєї діяльності

Практика допомогла виробити вміння та навички самостійної роботи з дітьми дошкільного віку. Крім цього я отримала досить вагому організаційну, методичну та консультаційну допомогу як від вихователя, методиста, завідувача ДНЗ так і від керівника літньої практики.

Я вважаю себе добре підготовленою до роботи в дошкільних закладах. Під час проходження практики я зрозуміла, що краще володію організаційною стороною підготовки, так як мені не складно було організувати дитячий колектив для виконання програмних завдань.

Професія вихователя має свої переваги і недоліки, проте можна чітко сказати, що ця професія для творчих, добрих і енергійних особистостей.

Дата

(підпис студента-практиканта)

ХАРАКТЕРИСТИКА

Студентки-практикантки
Колениченко Анастасії Ігорівни
студентки II курсу 25 групи
факультету початкового навчання
спеціальності «Дошкільна освіта»

Колениченко Анастасія Ігорівна проходила літню педагогічну практику у ДНЗ №77 «Дельфін» м. Чернігова. За період практики проявила і зарекомендувала себе як старанна і наполеглива студентка, яка завжди досягає поставлених цілей.

Анастасія Ігорівна належить до числа кращих студентів-практикантів, оскільки показники її досягнень високі.

Студентка добре підготовлена до роботи у дошкільному навчальному закладі та володіє усіма сторонами підготовки (організаційною та методичною).

Студентка-практикантка вміло зацікавлювала дітей різноманітною діяльністю, виконувала методичні рекомендації вихователя.

Заходи, проведені студенткою, були змістовними і цікавими з дотриманням структурних елементів і вікових особливостей. Студентка-практикантка ретельно готувалася до кожного заходу, вдало підбирала додатковий цікавий матеріал, наочність.

Під час роботи з дітьми Анастасія Ігорівна креативно організовувала дитячий колектив за допомогою достатнього багажу ігор підготовлених заздалегідь. Студентка-

практикантка проводила конкурси, заходи різного характеру ігри різної рухливості, ігри в приміщенні, готувала розважальні заходи та багато іншого. Діти активно приймали участь у різних конкурсах із задоволенням виконували запропоновані завдання.

Анастасія Ігорівна в усьому допомагала вихователям, проявляла індивідуальний підхід до кожної дитини.

Під час проходження практики не зафіксовано порушень дисципліни, внутрішнього розпорядку та інструкцій з охорони праці.

Колениченко Анастасія Ігорівна отримала ряд порад по організації та проведення діяльності з дітьми умовах літнього періоду, спілкувалася з вихователями та методистом з приводу організаційної та методичної роботи.

Діти зустрічали студентку-практикантку з радісними обличчями і відразу згуртовувалися навколо неї, все це говорить про правильний вибір щодо своєї подальшої професії й фаху.

Адміністрація ДНЗ №77 «Дельфін» м. Чернігова задоволені роботою студентки-практикантки і пропонують оцінити проходження літньої педагогічної практики на «відмінно»

Завідувач ДНЗ №77 «Дельфін» м. Чернігова (підпис) Мягка Г.В.
печатка установи

ПЕРСПЕКТИВНИЙ ПЛАН РОЗВИВАЛЬНО-ВИХОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ 6-ГО РОКУ ЖИТТЯ:

ЧЕРВЕНЬ

ОРІЄНТОВНА СХЕМА РОБОТИ НАД ТЕМОЮ «СВІТЛИЦЯ ПРИРОДИ - ЛІТО»

I тиждень

Сфера «Природа»

Теми днів:

1. Літо в саду, полі, лісі.
2. Вабить барвами й плодом світ літньої природи. |
3. Літо в дитячому садку.
4. Карнавал літніх барв.

Завдання:

ознайомити дітей зі змінами, що відбуваються в природі з приходом літа, уточнити уявлення про характерні ознаки літа в живій і неживій природі;

формувати в дітей уміння виділяти в об'єктах природи істоти ознаки;

викликати бажання спостерігати й помічати різні стани тварин і рослин» знаходити в природі місця, що викликають захоплення, бажання ними милуватися;

розвивати мислення, зв'язне мовлення, вміння аналізувати, узагальнювати, спостерігати, робити самостійні відкриття;

вчити помічати зміни у стані рослин; бачити красу рідної землі; творчій словесній діяльності;

виховувати любов та бережливе ставлення до природи, до навколишнього середовища, піклування про менших друзів.

1. Заняття

2. Експерсії

До літнього парку. Ознайомити дітей зі змінами, що відбуваються влітку. Виховувати вміння бачити красу рідної природи;

на овочевий та фруктовий базар. Виховувати пошану до праці людей, які піклуються про мешканців міста.

3. Спостереження

За станом погоди, літніми змінами в стані природи;

за птахам». Розширювати знання дітей про життя птахів улітку: тепло, птахи знаходять самостійно корм, дістають з кори дерев, улітку їх багато, вони прилітають на майданчик;

за рослинами. Формувати уявлення про середовище існування рослин. Вчити піклуватися про рослини;

за літніми квітами, деревами, які стоять у зеленому вбранні.

4. Досліди

Як народжується метелик?

Де ховаються комахи?

Дати поняття про різні ґрунти: піщані, глинисті, чорноземи. Щоб рослина добре росла, її потрібно висаджувати в підживлений ґрунт. Вчити встановлювати поживність ґрунту за зовнішнім виглядом (коробки з піском, глина, чорнозем, пророщена квасоля).

Виміряти температуру на сонячному місці майданчика і в тіні, визначити, як ростуть рослини в Цих місцях.

5. Праця

Залучати дітей до поливання квітів на клумбах;

брати участь у догляді на городі, відведеному для групи;

перекопувати грядки, землю навколо дерев, кущів;

колективна праця дітей на ігровому майданчику;

систематичний догляд за рослинами в куточку природи (поливання кімнатних рослин, протирання листочків від пилу розпушування Землі).

6. Бесіди

«Що нам літню принесе»;

«Літечко краснеє і прекрасне»;

«Літо настало»;

«Чим мені подобається літо»;

«Поведінка Тварин улітку»;

«Праця людей на городі влітку»;

«В саду, в полі, на городі»;

«Літній одяг»;

«Овочі — фрукти»;

«Літні речі»;

«Літні явища».

7. Проблемні ситуації та логічні завдання

«Що станеться, якщо влітку не будуть йти дощі»;

«Чи зможемо ми жити без сонця»;

«Що таке веселка?»

«Що було б, як би не настало літо?»;

робота з ілюстративним матеріалом «Усе навпаки» (зміна місяців та пір року);

«Чому влітку тепло, а взимку холодно?»;

Слухання казки. Нагріти воду в склянці, спостерігати, як вона парує. Прикрити склянку пластиною. Що на ній з'являється? (Утворення дощу. Реакція води на зміну температури в природі.)

Полілог

«Чим відрізняється літо від весни»;

«Літні небиліці»;

«Які слова доречні овочу».

Довідкове бюро

«Літо раннє, пізнє»;

«Як тварини влітку живуть»;

«В саду, на городі, в полі»;

« Народний місяцеслів».

8. Дидактичні ігри:

«ДАРУНКИ ЛІТА»

Мета: закріплювати знання про те, що дарує літо людям (ягоди, урожай хліба, фрукти, овочі, квіти, тепло, поїздку до Моря, сонячні дні тощо); вправляти в умінні робити звуковий аналіз слів, розвивати уважність. Матеріал: сюжетні картинки, звукові лінійки.

Хід гри

Діти по черзі, використовуючи уявний мікрофон, називають явища та предмети, що дарує літо людям. Далі сідають за столи і роблять звуковий аналіз слів, у яких чуємо звук [р], у яких 4 звуки тощо.

«ЗБЕРИ РОСЛИНУ»

Мета: закріплювати складові частини рослин, квітів; виправляти в роботі парами; розвивати кмітливість, зосередженість.

Матеріал: у конвертах розрізні картинки із зображенням різних рослин та квітів.

Хід гри

Пара дітей отримує конверт. Вони повинні скласти з частин ціле, назвати рослину чи квітку та її складові частини.

9. Будівельно-конструкторські ігри

«Наш майданчик улітку»;

«Овочевий магазин».

10. Сюжетно-рольові ігри

«Садівники»; •

«Ми городники»;

«Колгоспники».

11. Художня література

Леся Українка «Вишеньки»;

С. Жупанин «Колосочки»;

А. Качан «Здрастуй, море»;

Т. Коломієць «Спілий перець», «Червень»;

Ліна Костенко «Сунічки»;

К. Перелісна «Бджілка», «Яблунько!», «Мак», «Червоний мак»;

О. Сенатович «Яка пора»;

Н. Забіла «Літо», «На золотих ланах»;

Р. Завадович «Хто це», «Червоніють ягідки»;

- П. Король «Гарно влітку»;
В. Чухліб «Чи далеко до осені»;
театральна гра за віршованим твором О. Пархоменко «Калач і зернина»;
інсценування «Сперечались овочі».
- Твори мистецтва
Картина А. Петрицького «Квіти»;
репродукція А. Пластова «Улітку».
12. Фізкультурно-оздоровча робота Рухливі ігри
«Зайці на городі»;
«Ведмідь у лісі»;
«Хто візьме приз»
13. Художньо-творча діяльність Художня праця
Створення гербарію із засушених рослин та квітів;
прикрашання куточку природи;
виготовлення книги «Дарунки літа».
- Ігри-драматизації
Казки «Колосок», «Ходить Гарбуз по городу».
14. Безпека життєдіяльності
Гра «їстівне — неїстівне»; вікторина «Що? Де? Коли?»;
фотомонтаж «Лікарські рослини, ягоди, комахи».
15. Газета (колаж)
«Вабить барвами й плодом світ літньої природи»;
«Музей літа»;
«Літо в дитячому садку».
16. Акція
Зустріч у кафе «Дари літа».
17. Виставка малюнків
«Літній вернісаж»;
«Карнавал літніх барв»;
«Завітало літо в долину, у хатину з квітами ввійшло».
18. Робота із сім'єю
Виготовляти спільні поробки з природного матеріалу «Літі несподіванки»;
залучати батьків до підготовки в організації «Свята літа»;
конкурс на найкращу сімейну композицію чи поробку з природного матеріалу на літню тематику;
створити в групі галерею творчих доробків сімей на літню тематику;
провести туристичний захід разом із батьками «Стежинами рідного краю»;

ІГРИ З ХОДЬБОЮ ТА БІГОМ

1. ПТАШКИ В ГНІЗДЕЧКУ

Мета: вчити дітей ходити і бігати врозсіп, не наштовхуючись один на одного; привчати їх швидко діяти за сигналом вихователя, допомагати одні іншим.

Хід гри: діти сидять на стільчиках, розставлених в кутках кімнати. Це – гніздечка. За сигналом ведучого всі пташки вилітають на середину кімнати, розлітаються в різні боки, присідають, розшукуючи корм, знову літають, розмахуючи руками-крилами. За сигналом «Пташки, в гніздечка!» діти повертаються на свої місця.

Вказівки до проведення: вихователь стежить за тим, щоб діти-пташки діяли за сигналом: летіли від гніздечка щонайдалі й поверталися тільки до свого гніздечка.

Для гніздечок можна використовувати великі обручі, покладені на підлогу. Це можуть бути і кола, накреслені на землі, в яких діти присідають навпочіпки.

Вихователь вчить дітей бути уважними під час бігу. Діти привчаються поступатися місцем тим, хто біжить назустріч, щоб не зіштовхнутися; акуратно вистрибувати з гніздечок (обручів), контролювати власні рухи, враховуючи загальний темп гри.

2. КОНИКИ

Мета: привчати дітей рухатися один за одним, погоджувати рухи, не підштовхувати того, хто біжить попереду, навіть якщо він рухається не дуже швидко.

Хід гри: дітей об'єднують у пари за бажанням: один – коник, інший – кучер, який запрягає коника (надягає віжки) і їде майданчиком з однієї сторони в іншу і назад. Потім за пропозицією вихователя діти змінюють ролі, гра триває.

Вказівки до проведення: спочатку вихователь допомагає дітям надягти віжки і безпосередньо бере участь у грі в ролі кучера. Доцільно спочатку дібрати в пари приблизно однакових за рівнем рухової підготовки дітей.

Замість віжок можуть бути використані кольорові канати чи скакалки.

У міру того, як діти навчаються запрягати коника й акуратно їздити майданчиком, можна запропонувати влаштувати «стрибки» для кількох пар не тільки на майданчику, але й на прилеглий доріжці.

3. МИШІ Й КІТ

Мета: привчати дітей легко бігати на носках, не наштовхуючись один на одного; орієнтуватися в просторі, змінювати рухи за сигналом вихователя.

Хід гри: діти сидять на ослонах чи стільчиках. Це миші в нірках. З протилежного боку кімнати чи майданчика сидить кіт. Він засинає (заплющує очі), а миші розбігаються по всій кімнаті. Але нарешті кіт прокидається, потягується, нявкає і виходить на полювання. Миші швидко тікають і ховаються в нірках (займають свої місця). Пійманих мишей веде до себе. Коли всі сховаються, кіт ще раз проходить кімнатою, потім повертається на своє місце і знову засинає.

Вказівки до проведення: миші можуть вибігати з нірок тільки тоді, коли кіт заплющить очі й засне, а повертатися до нірок – коли кіт прокинеться і занявкає.

Вихователь стежить, щоб усі діти вибігали і розбігалися щонайдалі від своїх місць.

Нірками, крім стільців, можуть служити дуги для підлізання. Коли миші повертаються назад, вони можуть просто забігти за свій стільчик чи дугу і сховатися, присівши за ними.

4. ДІТИ І ВОВК

Мета: вчити дітей виконувати рухи згідно зі словами; закріплювати вміння бігати у різних напрямках. Розвивати спритність, упевненість.

Хід гри: ділянка або кімната зображують ліс. Діти з вихователем збирають сунічки. Дорослий, який зображує вовка, ховається.

Вихователь промовляє:

Ми сунічки спілі

У лісі збирали.

На полянках, на горбочках

Смачненькі шукали.

Але раптом гілки хрусь... (пауза).

Діти, діти, поспішайте, вовк за дубом – всі тікайте!

Діти розбігаються, а вовк ловить.

5. ДО ЛЯЛЬОК У ГОСТІ

Мета: привчати дітей дотримуватись вказаного напрямку, рухатися групою, організовано.

Хід гри: діти сидять на стільцях, розставлених уздовж однієї зі стін кімнати. Вихователь повідомляє дітям, що вони підуть зараз в гості до ляльок. Вона запитує дітей:

- *Де живуть наші ляльки?*

Діти вказують на ігровий куточок.

- *Ходімо, діти, пограємось, тільки нікуди не заходимо по дорозі, підемо прямо до ляльок.*

Діти встають зі стільчиків і повільно, разом з вихователем ідуть провідати ляльок.

Вони вітаються з ними, розмовляють. Дорослий каже:

- *Уже пізно, час додому.*

Діти повертаються, ідуть і сідають на стільчики.

Вказівки до проведення: кілька ляльок перед початком гри потрібно розмістити й іншому місці кімнати. При повторенні гри діти їх проведуть.

6. ПО ДОРІЖЦІ

Мета: вправляти дітей в ходьбі по обмеженій площині, розвивати відчуття рівноваги, спритності.

Хід гри: вихователь проводить на підлозі дві паралельні лінії (або кладе дві мотузки) завдовжки 2,5-3 м на відстані 35-30 см і каже дітям, що це вузька довга доріжка в лісі, якою вони підуть гуляти. Іти потрібно дуже обережно. Діти йдуть повільно один за одним, а потім повертаються по ній.

Вказівки до проведення: діти не повинні наступати на лінії чи мотузки, заважати одне одному, наштотуватись на того, хто йде попереду.

7. ПЕРЕСТУПИ ЧЕРЕЗ ПАЛИЦЮ

Мета: привчати дітей під час ходьби не човгати ногами, піднімати їх вище. Розвивати вміння переступати через предмети, які трапляються на шляху.

Хід гри: покласти на підлогу посеред кімнати паралельно дві палиці на відстані 80-100 см. Попереду палиць з іншого боку кімнати поставити стілець і на сидіння покласти прапорець.

Дитина стає у 2-3 кроках від палиць обличчям до них. За вказівкою дорослого вона йде по першій палиці, переступає через неї, потім переступає через другу палицю, іде до стільця, бере прапорець, піднімає його вгору і рухає ним. Порухавши, кладе прапорець і повертається на своє місце. Завдання виконує наступна дитина.

Вказівки до проведення: якщо діти швидко і впевнено виконуватимуть вправу, можна її ускладнити: покласти на підлогу паралельно 4-6 палиць або кілька обручів і запропонувати дітям переступати через них.

8. ДОЖЕНІТЬ МЕНЕ

Мета: навчати дітей бігати в одному напрямку, слухати сигнал вихователя і починати рухи за сигналом.

Хід гри: діти сидять на стільцях чи на лаві з одного боку кімнати чи майданчика. „До жени мене”, - каже вихователь і біжить на протилежний бік. Діти біжать за ним, прагнуть піймати педагога. Вихователь зупиняється, коли діти підбігають, каже: „Тікайте, тікайте, наздожену”. Діти бігом повертаються на свої місця.

Вказівки до проведення: спочатку гру доцільно проводити з 4-6 дітьми, збільшуючи кількість до 10-12 дітей. Вихователь повинен не дуже швидко бігти, щоб діти наздогнали його. Коли малюки зайняли місце на стільцях, їх варто похвалити, відзначити, як добре вони бігають.

9. ПТАШКИ ТА АВТОМОБІЛЬ

Мета: вчити дітей виконувати рухи згідно зі словами; закріплювати вміння імітувати поведки птахів, вчити дітей бігати в заздалегідь обумовлене місце. Виховувати уважність, сміливість.

Хід гри: діти біжать гуртом, як пташки, розвівши руки в боки і помахуючи ними, як крилами. Вихователь стоїть збоку і каже:

Пташечки маленькі, дружно полетіли

Всі літали, всі літали, крильцями махали.

Так вони літали, крильцями махали,

На стежинку сіли, зернятка клювали.

На слова «На стежинку сіли» діти присідають і постукують пальчиками (*пташки клюють зернята*).

Пташки клюють ще деякий час після закінчення слів вихователя. Потім вихователь, тримаючи в руках обруч, або серсо, як кермо автомобіля, біжить у напрямку до «пташок», промовляючи «бі-бі». Діти тікають від автомобіля і біжать в заздалегідь обумовлене місце кімнати – "гніздечко".

Роль автомобіля можна доручати дитині або кільком дітям.

Згодом можна запропонувати дітям стрибати, просуваючись уперед, зістрибувати з пеньочків або низької колоди не вище 15см.

10. ДІТКИ МАЛЕНЬКІ ХОДЯТЬ ТИХЕНЬКО

Мета: привчити дітей ходити тихо, навшпиньках.

Хід гри: Діти ідуть зграйкою разом з вихователем в одному напрямку. Раптом вихователь каже: „А тепер побачимо, хто з вас уміє ходити тихо-тихо, навшпиньках” (показує, як потрібно йти).

Діти піднімаються навшпиньки і прагнуть пройти якомога тихіше. Вони продовжують йти в тому напрямку, в якому йшли раніше. Потім вихователь непомітно відходить у бік і каже: „А тепер усі біжіть до мене”. Діти біжать до вихователя. Вихователь хвалить тих, хто старанно і добре виконав вправу.

Вказівки до проведення: деякі діти під час ходьби навшпиньках неприродно пригинають голову, втягуючи її в плечі. Їм здається, що вони в цьому випадку тихіше йдуть. Потрібно стежити за цим, вказуючи дітям на помилки і виправляти їх.

Ходьба навшпиньках корисна для фізичного розвитку дитини, оскільки укріплює стопу. Однак не слід втомлювати дітей надмірно тривалими виконаннями цієї вправи. Гра повторюється 3-4 рази.

11. ГОРОБЧИКИ

Мета: вчити дітей виконувати рухи згідно зі словами; закріплювати вміння імітувати поведки птахів, вчити дітей бігати врозтіч та у заздалегідь обумовлене місце. Виховувати уважність, сміливість.

Хід гри: діти-горобчики сидять на стільчиках (*у гніздечках*) і сплять. На слова вихователя:

В гнізді горобчики живуть, вранці з сонечком встають.

Діти розплющують очі й голосно співають:
Чик-чирик, чик-чирик, свою пісеньку ведуть.

Після цього діти розбігаються по кімнаті. На слова вихователя: «В гніздо полетіли», - повертаються на місце.

12. ВЕДМЕДИК

Мета: вчити дітей виконувати рухи згідно зі словами; вчити дітей бігати вроздріб та в заздалегідь обумовлене місце. Виховувати уважність, сміливість.

Хід гри: роль ведмедя спочатку виконує хтось із дорослих:

*Якось ми у ліс ходили і ведмедика зустріли
На горбочку він лежав, під ялиночкою спав.
Круг ведмедика ходили, вайлуватого будили,
Прокидайся-но, вставай і маляток доганяй.*

Після цих слів «ведмедик» ловить дітей, які тікають.

12. ЗАЙЧИКИ ТА ЛИСИЧКА

Мета: вчити дітей виконувати рухи згідно зі словами; закріплювати вміння імітувати поведки тварин, бігати урозтіч та присідати. Виховувати уважність.

Хід гри: діти-зайчики сидять на стільчиках. Остеронь від них – «лисичка». Вихователь співає:

*Сірі зайчики сидять, довгі вушка в них стирчать.
Ось такі вушка, малі сірі вушка.*

Діти слухають і, приклавши долоні до вушок, показують, які довгі вушка у зайчиків. Вихователь співає, або промовляє слова:

*Бігають зайчата, гарні стрибунята.
Ось такі зайчата, гарні стрибунята!*

"Зайчики" вільно бігають по кімнаті. Під кінець куплета присідають. Вихователь співає:

*В лісі лис ганяє, стрибунят шукає.
Ой біжить, зайчата, гарні стрибунята!
"Зайчики" тікають, "лисичка" біжить за ними.*

13. НЕ СПІЗНИСЯ

Мета: вчити дітей діяти за сигналом швидко, привчати їх орієнтуватися в просторі, розвивати спритність.

Хід гри: вихователь розкладає на підлозі по колу кубики (невеликі кільця чи брязкальця). Діти стають біля кубиків. За сигналом вихователя вони розбігаються по всій кімнаті, за сигналом «Не спізнися!» біжать до кубиків.

Вказівки до проведення: спочатку діти можуть підбігати до будь-якого вільного кубика, поступово вони звикають займати своє місце. Після сигналу «Не спізнися!» вихователь біжить разом з дітьми, роблячи вигляд, що хоче взяти кубик. Якщо діти швидко займуть свої місця, вихователь має похвалити їх.

Під час гри вихователь стежить, щоб діти якнайдалі тікали від кубиків, не наштовхувалися один на одного, допомагали один одному знайти свій кубик, коли пролунає сигнал.

14. СЛПІЙ ПАНАС

Мета: привчати діяти за сигналом, орієнтуватися у просторі; бігати не наштовхуючись одне за одного. Виховувати витримку.

Хід гри: вихователь зав'язує собі очі. Він є Панас. Діти промовляють:
Панас, Панас, лови швидше нас.
Діти тікають, а Панас їх ловить.

ПІДБІРКА ІГОР:

ІГРИ З ПОВЗАННЯМ

ДОПОВЗИ ДО БРЯЗКАЛЬЦЯ

Мета: удосконалювати в дітей навички повзання, зацікавлювати дітей виконанням руху.

Хід гри: діти сидять на стільчиках, поставлених уздовж стіни чи майданчика. Перед дітьми, на відстані близько 4-х метрів від них, на підлозі лежить брязкальце. Вихователь викликає дитину, пропонує їй навколішках доповзти до брязкальця, взяти його, встати і поторохтати. Потім брязкальце покласти на підлогу і повернутися назад. Завдання виконують по чергово.

Вказівки до проведення: у грі можуть брати участь одночасно кілька дітей, тоді готується і кілька брязкалец. Завдання викликає в дитини прагнення швидко доповзти до мети. В такому випадку часто знижується якість виконання. Тому вихователю необхідно звернути увагу не на швидкість, а на якість.

Діти, які сидять на стільцях, перед початком гри хором промовляють: „Раз, два, три – повзи!” – і радісно плескають в долоні, коли дитина закінчила вправу. Таким чином, уся група активно спостерігає за ходом гри. Повзання відбувається у зігнутому положенні тіла.

Після цього бажано провести вправу на випрямлення, наприклад, покласти м'яч в сітку, підвішену на рівні зросту дитини, накинути кільце на палицю, яку тримає вихователь.

У ВОРІТЦЯ

Мета: навчити дітей пролізати під перешкодою, не зачепивши її. Виховувати уважність.

Хід гри: діти сидять на стільчиках або на лаві. Попереду на відстані 4-5 метрів розміщена стійка з підвищеною на рівні зросту дитини сіткою; біля стійки на підлозі лежить м'яч. На середині шляху від дітей до стійки (на відстані 2,5 м) стоїть дуга – „ворітця”. Вихователь викликає дитину і пропонує навколішки доповзти до дуги, підлізти під неї, підповзти до м'яча, встати, підняти м'яч двома руками й опустити його в сітку.

Вказівки до проведення: Дітей слід вчити підлізати і пролізати різними способами – проповзти навколішки, пройти під перешкодою, пригнувшись, але не торкаючись землі.

БУДЬ ОБЕРЕЖНИМ

Мета: вправляти дітей у повзанні по обмеженій і припіднятій над підлогою поверхні. Виховувати сміливість.

Хід гри: діти сидять на стільцях, поставлених уздовж гімнастичної лави. За вказівкою дорослого вони підходять по одному до кінця лави, стають на неї, спираючись на руки і коліна і проповзаючи до кінця лави, тримаючись за краї. На кінці лави дитина встає і сходить з неї.

Вказівки до проведення: вихователь притримує дитину. Вправу можна виконувати і на похилій дошці, покладеній на підлогу, вгору й униз.

МАВПОЧКИ („За горіхами”, „Мисливці”, „Піймаймо пташку”)

Мета: розвивати в дітей навички лазіння, виховувати сміливість і спритність.

Хід гри: вихователь пропонує по одному чи по двоє підійти до гімнастичної стінки, стати обличчям до неї і вилізти на 3-4 рейку. Інші діти спостерігають, як мавпочки збирають фрукти.

Вказівки до проведення: використати наголовники. Коли діти почнуть впевнено залазити на драбину, спускатися з неї, потрібно ускладнити завдання, запропонувавши їм перебиратися із прольоту на прольот стінки (з дерева на дерево).

Вправи на лазіння одноманітні, тому слід змінювати назву гри: „За горіхами”, „Мисливці”, „Піймаймо пташку”.

ІГРИ З КИДАННЯМ ТА ЛОВІННЯМ М'ЯЧА

М'ЯЧ У КОЛІ

Мета: удосконалювати навички відштовхування м'яча під час котіння.

Хід гри: діти сідають в коло і котять м'яч один одному.

Вказівки до проведення: дорослий стоїть поза колом і підказує, кому котити м'яч, пояснює, що м'яч потрібно відштовхувати двома руками, підказує, як краще це зробити, подає м'яч, якщо він викотився з кола.

ЛОВИ М'ЯЧ

Мета: навчити дітей кидати м'яч у певному напрямку і ловити м'яч у повітрі.

Хід гри: діти стають у коло. Вихователь з великим м'ячем у руках (діаметр 18-20 см) стоїть у центрі й каже: «Про, лови м'яч!». Потім кидає його дівчинці. Та ловить і кидає назад.

Вказівки до проведення: вихователь стежить, щоб діти енергійно кидали м'яч двома руками знизу, а ловили його, злегка витягуючи руки вперед і хапаючи м'яч кистями, не притискаючи до грудей.

ВЛУЧ У ВОРИТЦЯ

Мета: розвивати елементарні навички влучення в ціль, учти дітей оцінювати відстань між предметами.

Хід гри: діти сидять на лаві. По черзі вони встають, підходять до позначеного місця, попереду якого на відстані 2-3-х кроків стоять ворітця (дуга). Дитина нахиляється, бере м'яч, прокочує його, прагнучи влучити у ворітця. Прокотивши 3-4 м'ячі, дитина йде і збирає їх. Завдання виконує наступний.

Вказівки до проведення: м'яч можна відштовхувати однією або двома руками. Коли діти навчаться влучати у ворітця, можна ускладнити гру – збивати кеглі.

ЦІЛЬСЯ КРАЩЕ («Збираємо шишки для білочки» (метання шишок), «Накидаємо камінчики у воду» (метання камінчиків))

Мета: розвивати окомір, спритність, координацію рухів під час метання.

Хід гри: діти стають у коло; кожна дитина тримає у руці маленький м'ячик або мішечок з піском. У центрі кола, на відстані 1-2 метрів від дітей стоїть корзина. За сигналом діти кидають предмети, які тримають у руках, у корзину. Підходять до неї, забирають предмети, гра повторюється.

Вказівки до проведення: у грі одночасно беруть участь 8-10 дітей. Якщо дитина не влучила у ціль, вона піднімає лише свій предмет. Дітям можна показати метання від плеча і знизу. Метати краще у задану ціль, тому це гра: «Збираємо шишки для білочки» (метання шишок), «Накидаємо камінчики у воду» (метання камінчиків).

ГРА З М'ЯЧЕМ

Мета: привчати діяти за сигналом, орієнтуватися у просторі; виконувати рухи з м'ячем. Виховувати витримку та уважність.

Хід гри: діти стоять півколом. Вихователь співає пісеньку, називаючи ім'я дитини.

Валю, ти сховай мерцій м'яч великий, голубий.

М'ячик цей ми всі знайдемо, і тобі ми принесемо.

Дитина підходить і бере м'яч. Всі діти відвертаються або заплющують очі, а вихователь з дитиною ховає м'яч, а діти його шукають.

М'ЯЧИК ПО КОЛУ

Мета: привчати дітей розміщуватися по колу; розвивати вміння передавати м'яч одне одному. Виховувати наполегливість та уважність.

Хід гри: всі діти встають в коло на відстані витягнутих рук одне від одного. Один із гравців одержує м'яч і передає його другому, третьому (по колу). Поступово швидкість передачі зростає. Кожний намагається виймати м'яч.

Вказівки до проведення: дитина, яка опустила м'яч або кинула його неправильно, підтримується словами вихователя: «У Дмитрика все вийде, спробуй ще». Якщо в дитини знов не виходить, вихователь допомагає передати м'яч іншій дитині.

НАЗДОЖЕНИ М'ЯЧА

Мета: розвивати вміння зберігати під час ходьби і бігу напрямок, змінювати його залежно від ситуації; привчати дітей бігати в різних напрямках, не нашттовхуючись одне на одного; ловити м'яч; розвивати увагу й витримку.

Хід гри: діти розташувалися на всій площині, граються, хто з ким хоче. Вихователь підкликає кількох дітей, вона кидає м'яча на підлогу. Так по чергово кидає всі м'ячі. Вони котяться по підлозі в різних напрямках. Діти біжать за м'ячами, ловлять їх і приносять вихователю. Вихователь знову кидає м'ячі, але уже в інших напрямках.

Вказівки до проведення: в грі одночасно можуть брати участь 8-10 дітей. Замість м'яча можна використовувати гумові кільця або мішечки, наповнені ватою.

ПРОКОТИ М'ЯЧА

Мета: навчати дітей прокочувати м'яч в потрібному напрямку.

Хід гри: діти сідають на підлогу, утворюючи коло; вихователь з м'ячем стоїть у центрі. Вона котить м'яч кожній дитині по черзі. Діти ловлять м'яч і котять його назад.

Вказівки до проведення: коли діти добре ознайомляться з грою, в центрі може бути дитина. Сидячи на підлозі, малюки тримають ноги нарізно або схрестивши перед собою.

ІГРИ З ПІДСТРИБУВАННЯМ

ЧЕРЕЗ СТРУМОЧОК

Мета: розвивати в дітей відчуття рівноваги, спритності.

Хід гри: на підлозі лежить дошка (завширшки 25-30 см, завдовжки 2-2,5 м). Це місток через річку (струмочок). На „протилежному березі” струмочка ростуть квіти – маки, волошки, ромашки (на килимку розкидані кольорові клаптики). Діти переходять на протилежний берег струмка, збирають квіти (збираючи клаптики, присідають, нахилиються), потім повертаються додому. Гра повторюється 3-4 рази.

Вказівки до проведення: вихователь стежить за тим, щоб діти йшли саме по містку, промовляючи: „Струмочок швидкий, глибокий, потрібно йти обережно, щоб не замочити ніг”.

КРОЛИКИ

Мета: вчити дітей стрибати на двох ногах, просуваючись уперед, пролазити під ніжками стільців, розвивати спритність, упевненість.

Хід гри: з одного боку кімнати півколом розставлено стільці, сидіннями всередину. Це клітки кроликів. З іншого боку – будинок сторожа. Посередині розташована галявина, на яку кроликів випускають гуляти. Діти (по двоє або по троє) стають позаду стільців, за вказівкою вихователя вони сідають навпочіпки – кролики сидять у клітках. Вихователь – сторож підходить до кліток і випускає кроликів на галявину. Діти проповзають під стільцями, а потім стрибають, просуваючись уперед усією галявиною. За сигналом

вихователя «Біжить у клітки!» кролики повертаються на свої місця, знову проповзаючи під стільцями.

Вказівки до проведення: вихователь має стежити за тим, щоб діти, проповзаючи під стільцями, намагалися не зачіпати їх спинами.

Замість стільців можна використовувати дуги для під повзання та інші снаряди.

ЗАЙЦІ НА ГАЛЯВИНЦІ

Мета: вчити дітей діяти за сигналом, привчати їх орієнтуватися в просторі, вчити дітей стрибати на двох ногах, бігати до визначеного об'єкта, розвивати спритність.

Хід гри: у кімнаті або на ділянці виділяється галявинка. На слова вихователя: «На полянці в лісі зайчики збирались» – діти ідуть на галявинку. Вихователь виразно промовляє, а діти імітують рухи:

*Зайчику, пострибай, веселіше пострибай,
лапками помахай, на травичку (сніжок) впади,
відпочинь і полежи. Відпочив?
Тепер стрибни, й до ялиночки біжи
і назад мерцій скачи.*

Вказівки до проведення: найкраще гру проводити в природних умовах, коли діти падають у справжню траву або сніг.

ГРА ІЗ ЗАЙЧИКОМ

Мета: вчити дітей бігати, стрибати в різних напрямках, імітуючи «зайчика». Розвивати спритність.

Хід гри: діти сидять півколом. Вихователь бере в руки зайчика, з ним підходить до дитини і співає пісеньку або промовляє слова, називаючи ім'я дитини.

*Зайчик до Сашка підбіг, біля нього скік та скік.
Скік-скок, скік-скок, дожени мене, дружок.*

Після слів «Дожени мене, дружок» вихователь із зайчиком тікає, а дитина доганяє її (ускладнення – дитина стрибає).

ІГРИ НА ОРІЄНТУВАННЯ У ПРОСТОРИ

ДЗВІНОЧОК

Мета: вчити дітей бігати по колу, орієнтуватися у просторі. Виховувати дружні стосунки, уважність.

Хід гри: діти сидять на стільчиках, розставлених півколом. Вихователь сидить обличчям до дітей. В однієї дитини в руках дзвіночок. Вихователь промовляє, а дитина імітує рухи:

*Із дзвіночком я біжу,
усіх діток веселю,
Я дзвіночок тьоті дам
і на місце сяду сам.*

На ці слова дитина з дзвіночком оббігає ззовні дітей, які сидять півколом, віддає дзвіночок вихователю і сідає на своє місце. Потім вихователь віддає дзвіночок другій дитині, гра триває.

Вказівки до проведення: якщо дитина не встигла оббігти півколо, поки звучить текст, вихователь двічі повторює перші два рядки:

Я дзвіночок Олі дам і на місце сяду сам.

Пізніше діти передають дзвіночок один одному, а вихователь називає у вірші ім'я дитини, якій має бути переданий дзвіночок.

ДЕ ЛУНАЄ ДЗВІНОЧОК?

Мета: вчити дітей орієнтуватися на звук, визначати на слух, звідки пролунав звук, рухатися у напрямку звуку; привчати діяти за сигналом, рухатися, не наштовхуючись один на одного; вчити дітей знаходити певний предмет.

Хід гри: діти сидять або стоять з одного боку кімнати. Вихователь просить їх відвернутися до стіни й не повертатися. У цей час помічник вихователя з дзвіночком ховається від них, наприклад, за шафу.

Вихователь пропонує дітям послухати, де лунає дзвіночок, і знайти його. Діти повертаються і йдуть на звук, знаходять його, потім збираються біля вихователя. Тим часом помічник переходить в інше місце, гра триває.

Вказівки до проведення: діти не мають дивитися, куди ховається дорослий із дзвіночком. Для цього вихователь збирає їх навколо себе і відвертає їхню увагу. Дзвонити в дзвіночок потрібно спочатку тихо, потім голосніше.

При багаторазовому повторенні гри, наприкінці року, можна доручити дитині ховатися і дзвонити дзвіночком.

ЗНАЙДИ СВІЙ КОЛІР

Мета: вчити дітей діяти за сигналом швидко, привчати їх орієнтуватися в просторі, розвивати спритність.

Хід гри: вихователь роздає дітям прапорці трьох-чотирьох кольорів: червоні, сині, жовті, зелені. Діти з прапорцями одного кольору стоять у різних місцях кімнати біля прапорів відповідного кольору. Після слів вихователя «Ідіть гуляти» діти розходяться на майданчику (кімнаті) у різні боки. Коли вихователь каже «Знайди свій колір», діти збираються біля прапора відповідного кольору.

Вказівки до проведення: замість прапорців кожній дитині можна дати квадратики, кружечки різного кольору, за якими вони знаходитимуть свій прапор.

Вихователь стежить, щоб діти відходили якнайдалі від своїх прапорів, розходилися по всьому майданчику (кімнаті).

ЗНАЙДИ ПРАПОРЕЦЬ

Мета: привчати діяти за сигналом, рухатися, не наштовхуючись один на одного; вчити дітей знаходити певний предмет.

Хід гри: діти сидять на стільцях з одного боку кімнати, зали чи майданчика. Вихователь просить їх заплющити очі, а сам у цей час розкладає прапорці в різних місцях кімнати. Потім він каже: «Шукайте прапорці». Діти розплющують очі, ходять по кімнаті, шукають. Ті, хто знайшов прапорець, підходять до вихователя. Коли всі діти знайдуть по одному прапорцю, вихователь пропонує пройти з ними кімнатою, потім знову збирає прапорці й розкладає їх. Гра повторюється.

Вказівки до проведення: замість прапорців можуть бути й інші дрібні предмети: кубики, брязкальця. Предметів має бути стільки, скільки й дітей. Краще якщо прапорці або кубики будуть одного кольору, в іншому випадку дитина вибирає той, який їй більше подобається, викликаючи невдоволення у решти дітей. Розкласти прапорці чи предмети потрібно так, щоб малюки не дуже довго їх шукали і легко могли дістати.

ІГРИ З РІЗНОМАНІТНИМИ РУХАМИ

ЖУЧКИ

Мета: вчити дітей діяти за змістом віршованого тексту, вчити дітей бігати в різних напрямках, імітуючи «жучка», укріплювати вестибулярний апарат дитини засобом кружляння навколо себе, закріплювати вміння присідати.

Хід гри На мелодію української пісні «По дорозі жук»:
Ось летять, летять жучки,

Крильцями тріпочуть - (діти бігають, тріпаючи кистями рук)
 Покружляли, покружляли,
 Танцювати хочуть. (діти кружляють)
 По дорозі жук, жук,
 По дорозі чорний,
 Подивіться ви на нього,
 Який він моторний. (виконують пружинку)
 По дорозі пробіжить
 І на спину ляже,
 Догори підніме лапки,
 Танець нам покаже. (діти падають на спину і тріпають ніжками)
 По доріжці жук, жук,
 По доріжці чорний,
 Упіймаю я жука, (вихователь робить вигляд, що ловить жучків,
 Хоч він і моторний. діти розбігаються).

КУРОЧКА ТА КУРЧАТА

Мета: вчити дітей виконувати рухи згідно зі словами; закріплювати вміння імітувати поведки птахів, вчити дітей бігати в різних напрямках, стрибати, кружляти навколо себе. Виховувати дружні стосунки з однолітками.

Хід гри: діти виконують рухи під читання вірша вихователем:

*По доріжці курочка ходила, маленьких діточок учила:
 Підніміть крильця, усміхніться, сонечку ясному поклоніться.
 Не сваріться, помиріться,
 Пострибайте весело, покрутіться.
 мої любі діти, грайтесь, розбігайтесь!*

А як буде яструб близько, – до мене збігайтесь.

КУРЧАТКА

Мета: вчити дітей виконувати рухи згідно зі словами; закріплювати вміння імітувати поведки птахів, вчити дітей бігати в різних напрямках, стрибати, кружляти навколо себе. Виховувати дружні стосунки з однолітками.

Хід гри: діти виконують рухи під читання вірша вихователем

*Насадила бабусенька Діти присіли, повторюють слова
 Куряток громадку; «ціпу-ціпу, ціпу-ціпу», встають.
 Ціпу-ціпу, ціпу-ціпу:
 Вилізли курчатка.
 Їх щодня гарненько Стукають пальчиком по коліну, ніби
 Бабця доглядала, дзьобають зерно.
 Тю-тю, тю-тю, тю-тю,
 Їсти насипала. Діти бігають врозтіч.
 Ой, радіє бабусенька
 Що ростуть курчатка,
 Буде ж, буде в мене
 Куряча громадка.
 Виросли моторні і біленькі, й чорні;
 Ко-ко, ко-ко, ко-ко, Діти встають на пальчики,
 Курочки проворні. підтягуються вгору, показуючи,
 які великі.*

ДІТИ І ВЕДМЕДИК

Мета: вчити дітей виконувати рухи згідно зі словами; закріплювати вміння бігти в одному напрямку, імітувати поведки тварин; виховувати дружні стосунки з однолітками.

Хід гри: діти ходять по кімнаті чи ділянці. Раптом з'являється помічник вихователя з ведмедиком в руці й «ричить, як ведмедик». Діти разом з вихователем тікають, вихователь може накрити дітей марлевою серветкою.

Ведмідь: - Десь тут дітки були?

Вихователь: - Нема тут діток, ведмедику.

Няня: - А хто тут?

– Це котенята.

– А чому вони не нявкають?

Діти нявкають, як киці.

– Кошеняток мені не потрібно. Іде.

Діти встають і стрибають (бігають, танцюють).

Знову з'являється ведмедик. Відбувається розмова ведмедика з вихователем. Тепер діти зображають собачок. При повторенні гри діти можуть бути кізочками та іншими тваринами.

КОТИК

Мета: вчити дітей виконувати рухи згідно зі словами; закріплювати вміння імітувати поведки тварини, підстрибувати на місці.

Хід гри: котик в середині кола ходить, імітуючи рухи. Роль kota спочатку виконує вихователь. Діти виконують рухи згідно зі словами.

Ходить котик по кімнаті, в нього тапочки на ваті.

Позіхав байдуже, спати хоче дуже.

Скочив котик на подушку, водить лапкою по вушку,

Вигинає спинку, лапки на годинку,

А тим часом миші сходу по кімнаті роблять шкоду:

Брязкальцями брязкають, киці спати не дають.

Як підскочив кіт у гору, повтікали миші в нору

Та сюди, та туди, повтікали від біди.

ГРА В СХОВАНКИ

Мета: привчати діяти за сигналом, орієнтуватися у просторі; вчити дітей знаходити певний предмет, виконувати танцювальні або загально-розвиваючі рухи за показом вихователя та самостійно. Виховувати витримку.

Хід гри: діти ховаються, а вихователь шукає їх, співає або каже:

По кімнаті я ходжу, діток не знаходжу,

Ну куди ж мені іти, діточок своїх знайти?

Зараз дудочку дістану і на дудочці зіграю.

Всі почують, набіжать і в таночок поспішать.

Вказівки до проведення : наспівуючи або промовляючи другий куплет, вихователь підходить до столу, на якому лежить дудочка, бере її і грає. Діти вибігають і танцюють або виконують різні рухи разом з вихователем.

Тема: «Промінчики твого здоров'я».

Дидактична мета: Закріпити уявлення дітей про те, що найбільше багатство людини - здоров'я. Формувати потребу дбати про своє здоров'я, турботливо ставитися до свого тіла та організму, вміти його доглядати. Розповісти, що джерелом зміцнення здоров'я і запобігання хворобам є здоровий спосіб життя та безпечна поведінка у довкіллі. Дати елементарну інформацію про наявність в організмі мікроістот (віруси, бактерії, мікроби), які шкодять здоров'ю та розвивати здатність встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Довести до свідомості дошкільників, що шкідливі звички є основною причиною порушення здоров'я, формувати негативне ставлення до них.

Розвивальна мета: Розвивати бажання вести активний спосіб життя, дбати про своє здоров'я, турботливо ставитися до свого тіла та організму, вміти його доглядати. Розвивати мислення й комунікативні функції.

Виховна мета: Виховувати корисні звички, які допоможуть зміцнити здоров'я, прищеплювати інтерес до занять фізкультурою і спортом. Виховувати вміння дотримуватися загальних правил і норм поведінки в спільній колективній діяльності.

Корекційна мета: розвивати слухове та зорове сприйняття, зорову увагу, співдружність руки та ока.

Мотивація: щоб міцне здоров'я мати, треба промінці зібрати.

Попередня робота: Бесіди про правила особистої гігієни, корисні та шкідливі звички, розгляд ілюстрацій, відгадування загадок, проведення дидактичних ігор з валеології, виготовлення мила, вивчення віршів та прислів'їв про здоров'я.

Матеріал: стіл, стільці, сонечко з промінчиками, переносна дошка, тарілочки, вологі серветки, рушники, фартушки, магнітофон, мікрохвильова піч, фільтр, стакан, по 6 червоних і зелених карток, ілюстрації, мильна основа, масло обліпихи і ефірне масло, ложечки, формочки для мила, клейонка, комп'ютер, червоний м'ячик, мішечок з предметами гігієни (гребінець, мило, зубна щітка, мочалка, носовичок тощо).

Бібліографія:

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні [Текст] - К.: Ред.журн. «Дошкільне виховання», 1999. - 63с.
2. Базова програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» [Текст] / Наук. кер. та заг. ред. О.Л. Кононко.- 3-тє вид., випр. – К.: «Світлич», 2009. – 430с.
3. Гладченко О.М., Шевцова О.А. Комплексні заняття в ДНЗ [Текст] – Х. : Вид. Група “Основа”, 2008. – 269 с.
4. Навчально-виховні програми та методичні рекомендації для спеціальних дошкільних закладів для дітей з вадами зору [Текст] / уклад.: К.М.Скляр, Т.П.Свиридюк, С.В.Федоренко, Т.І.Моторна. – К.: ІЗМН, 1996. – 328 с.
5. Страна Мастеров [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://stranamasterov.ru/>. – Назва з екрана
6. Федієнко В.В. Вивчаємо етику та естетику без проблем [Текст] – Х. : Видавничий дім “Школа”, 2002. – 32 с.

Хід заняття

I. Вступна частина

- Діти, сьогодні ми зібралися з вами, щоб поговорити про здоров'я. На яке слово схоже слово "здоров'я"? Правильно, слово "здоров'я" схоже на слово "здраслуй". Коли люди вітаються, вони бажають один одному здоров'я. Давайте привітаємося і ми.

Вихователь пропонує дітям встати в круг.

Комунікативна гра «Здрастуй»!

Діти стають в круг і по черзі приспівують фразу, називаючи ім'я дитини, якій передають м'ячик : "Здрастуй, Соня"! і так далі.

II. Основна частина

- Діти, а ви відчуваєте себе здоровими? Послухайте себе. Що таке здоров'я?

- Здоров'я – це стан організму при якому нормально виконують свою функцію (працюють) всі його органи.

- Я відкрию вам маленький секрет. Наше здоров'я можна порівняти з сонечком, у якого багато промінців. Ці промінці живуть в кожній клітинці вашого організму.

- Придивіться до сонечка, яке на дошці, чого немає у нього? Так, промінців. Якщо ми зберемо всі промінці, то наше сонечко буде радісним, усміхненим, веселим, здоровим. І девізом нашого заняття будуть слова: **«Щоб міцне здоров'я мати, треба промінці зібрати».**

1. Промінчик «Режим дня».

- Діти, для того, щоб людина була завжди охайною, своєчасно їла та лягала спати, все встигала зробити, вона повинна дотримуватися режиму дня.

Гра «Плутанина».

Діти повинні розмістити сюжетні малюнки, що відображають основні моменти режиму дня, в певній послідовності.

- Молодці! Сонечко має перший промінчик.

2. Промінчик «Загартування».

- Наступний промінець нашого здоров'я ховається під серветкою. Нехай ваші руки допоможуть вам відгадати, що під серветкою лежить? (сніг)

Вихователь пропонує дітям сісти за столи, на яких знаходяться комплекти для кожної дитини, що складаються з : 1 блюда з льодом, 1-го з теплою водою.

Пальчиковий масаж: діти поперемінно опускають руки в ємності з теплою водою і з льодом.

Ми навчимося льодок
Між пальцями катати,
Це у школі нам допоможе
Букви рівненько писати.

Діти витирають руки.

- Діти, у мене для вас сюрприз. Я хочу пригостити вас снігом.

- Ви гадаєте, що сніг не можна їсти? Чому? Тоді давайте проведемо дослід.

Дослід зі снігом.

Розтопити сніг і профільтрувати воду, розглянути фільтр. Діти повинні зробити висновок, що їсти сніг шкідливо та небезпечно для здоров'я.

- Давайте разом вирішимо, коли лід і сніг корисні, а коли шкідливі для здоров'я людини.

- А вам подобається загартуватися? Назвіть, які ви знаєте процедури, що допомагають загартувати організм. (*Повітряні та сонячні ванни, обтирання тіла мокрим рушником, обливання холодною водою, миття ніг прохолодною водою і т.д.*)

Повітря, сонце і вода -

Для всіх хвороб просто біда.

Тож гартуватись, друже, слід,
Щоб врятуватися від бід.
На сонце личко підставляй,
Водою тіло обливай,
Морозу, холоду не бійся,
А для сміливості ти смійся.

- Недарма народна мудрість говорить: "Сонце, повітря та вода - наші найкращі друзі!"

Пам'ятайте завжди про це. Ось, сонечко має другий промінчик.

3. Промінчик «Спорт».

- Що ще корисне для нашого здоров'я знає Рита:

Фізкультура, вправи, спорт –
Всім болячкам засторога.
Глибше дихай! Рівно стій!
Дай усім хворобам бій!

- Так, щоб зміцнити свій організм та не хворіти треба займатися спортом.

Фізкультхвилинка.

- Ось, сонечко має третій промінчик.

4. Промінчик «Їжа».

- Що ще корисне для нашого здоров'я підкаже Соня:

Щоб мати здоров'я, слід правильно їсти,
Вживати поживне і тільки корисне.
Не їсти надміру, не шкодити тілу
І пам'ятати про вітаміни.

- А де ж найбільше вітамінів? (*овочі, фрукти*). А якими їх треба вживати? Так, мити треба.

- Ось, сонечко має четвертий промінчик.

5. Промінчик «Звички».

- Ми дуже часто повторюємо слова: звикати, звичка. Що ж означає слово «звичка»? Це такі дії, які ми робимо доволі часто чи навіть постійно. Не замислюючись над ними. У кожної людини є свої звички, вони бувають гарні, погані і навіть шкідливі. Багато звичок можуть впливати на здоров'я людини.

- Які звички зберігають наше здоров'я? (*загартування, заняття спортом, вживання вітамінів та ін.*)

- Звички, що наносять шкоду здоров'ю називаються шкідливими. Які шкідливі звички бувають у людей?

Гра «Корисно-шкідливо».

Вихователь називає звички, діти сигналізують картками: зелена картка – корисно, червона картка – шкідливо.

Виконувати ранкову гімнастику;
Дотримуватись режиму дня;
Гризти нігті;
Мити руки з милом;
Довго дивитися телевізор;
Їсти овочі та фрукти;
Чистити зуби;
Смоктати палець;

Сутулитися;
Займатися спортом;
Їсти багато солодощів;
Загартуватися;
Читати лежачи;

- От і виходить, що треба стежити за своїми звичками, набувати гарних і позбуватися поганих. Ось, сонечко має п'ятий промінчик.

6. Промінчик “Гігієна”.

Дидактична гра “Для чого це потрібно”.

Діти по черзі дістають з мішечка предмети гігієни, називають їх та розповідають для чого вони потрібні, останнє дістають мило.

- Як ви гадаєте, чи завжди треба мити руки з милом? Щоб переконати вас, пропоную переглянути мультфільм. А спочатку зробимо зарядку для очей.

Перегляд мультфільму “Віруси та мікроби”

- Тепер ви знаєте, чому потрібно мити руки з милом, а щоб вам більше подобалося це заняття пропоную виготовити разом зі мною індивідуальне мило.

Виготовлення мила.

Діти додають до готової мильної основи масло обліпихи і ефірне масло та розкладають у формочки для подальшого висихання.

- Ось, наше сонечко має шостий промінчик.

III. Підсумкова частина.

- Ми знайшли з вами всі промінчики. Тепер наше сонечко тепле, ласкаве, веселе та здорове. Давайте згадаємо, як називався кожний промінчик нашого здоров'я. Що допомагає людині бути здоровою? Якщо людина виконує все це, про неї говорять, що вона веде здоровий спосіб життя! Повторимо всі разом.

- Також, ми сьогодні з'ясували, що бувають шкідливі й корисні звички. Які звички називають корисними? Які звички називають шкідливими?

- Отже, гарні звички можна й потрібно в собі розвивати. Треба вести такий спосіб життя, щоб не здобувати шкідливих звичок. Не мати шкідливих звичок допоможе сила волі.

Друже, щоб здоровим бути, треба навичок добути,
Про здоров'я піклуватись, перш за все – не лінуватись
І здружитися зі спортом, рідко ласувати тортом.
Воду крижану не пити і ніколи не палити,
Щоб знешкодити мікроб, руки мий щоразу чисто.
Не забудь щоденно їсти овочі та фрукти різні –
Всі вони тобі корисні.
Вранці й ввечері, мій любий.
Завжди-завжди чисти зуби.

Кокорєва Лариса Володимирівна,
вихователь І к.к., “Старший вихователь”
ДНЗ № 6 «Крунк», м. Славутич

**ОРГАНІЗАЦІЯ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ
НА ЛІТНІЙ ПЕРІОД В ДНЗ**

№	Режимні моменти	Ясельна група	II молодша група	Середня група	Старша група
1.	Ранкова зустріч дітей, ігри, ранкова гімнастика	7.30-8.00	7.30-8.10	7.30-8.20	7.30-8.30
2.	Сніданок	8.15-8.45	8.20-8.50	8.25-8.50	8.30-8.50
3.	Ігри, підготовка до навчальної діяльності	8.45-9.00	8.50-9.00	8.50-9.00	8.50-9.00
4.	Організована навчально-пізнавальна діяльність	9.00-9.30	9.00-9.40	9.00-9.25 9.30-9.55	9.00-9.30 9.35-10.05
5.	Підготовка до прогулянки, прогулянка	9.30-11.30	9.40-12.00	9.55-12.20	10.05-12.35
6.	Повернення з прогулянки, підготовка до обіду	11.15-11.30	12.00-12.15	12.20-12.35	12.35-12.45
7.	Обід, підготовка до сну	11.30-12.00	12.15-13.00	12.35-13.00	12.45-13.10
8.	Сон	12.00-15.00	13.00-15.00	13.00-15.10	13.10-15.20
9.	Поступовий підйом, загартовуючі процедури	15.00-15.20	15.00-15.20	15.10-15.30	15.20-15.40
10.	Прогулянка, ігри, індивідуальні заняття, повернення з прогулянки	15.20-16.20	15.20-16.20	15.30-16.30	15.40-16.40
11.	Вечеря	16.30-16.50	16.35-16.55	16.40-17.00	16.50-17.05
12.	Прогулянка, повернення дітей додому	17.00-18.00	17.00-18.00	17.00-18.00	17.05-18.00

ГРАФІК ПРОВЕДЕННЯ

Група	Ясельна (від 3-4 до 10-15 хв.)	II молодша (від 3-4 до 15-20 хв.)	Середня (від 3-4 до 22 хв.)	Старша (від 3-4 до 22 хв.)
Повітряні, сонячні ванни	10.00-11.00 16.00-16.20	10.00-11.00 15.50-16.20	10.30-11.30 15.30-16.30	10.30-11.30 15.40-16.40
Миття, обливання ніг	11.15-11.30	12.00-12.15	12.20-12.35	12.35-12.45
Водні процедури	15.00-15.20	15.00-15.20	15.10-15.30	15.20-15.40

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	3
РОЗДІЛ I. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ВИХОВНА РОБОТА У ДИТЯЧИХ ТАБОРАХ»	
РОЗДІЛ II. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ «ВИХОВНА РОБОТА У ДИТЯЧИХ ТАБОРАХ»	
РОЗДІЛ III. ПРОГРАМА «ЛІТНЬОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ» ДЛЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 6.010101 "ДОШКІЛЬНА ОСВІТА "	
РОЗДІЛ IV. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ «ЛІТНЬОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ»	
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	
ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ	
ДОДАТКИ	